PROPHETÆ VETERES

PSEUDEPIGRAPHI

partim

ex abyssinico vel hebraico sermonibus latine versi.

Edente

A. F. GFRŒRER,
Bibliothecae regiae, quae Stuttgardiae est, praefecto.

Ascensio Isaiae vatis
Esdrae liber quartus } ab Lawrentio primum editi, jam recusi.
Enochi liber
Liber de vita et morte Mosis.
Vaticinia Merlini vatis.
Vaticinia Hermani monachi ab Lehnin.
Vaticinia Malachiae Hiberni de Papis romanis.

STUTTGARDIÆ.
Prostant apud Adolphum Krabbe.
1840.

Excusum typis K. F. Hering et Sociorum.

ENOCHI LIBER, EX AETHIOPICO SERMONE ANGLICE VERSUS A RICH. LAURENTIO, JAM LATINITATE DONATUS.

CAP. I.

1) Verbum benedictionis Enochi, quo benedixit electis et justis, qui futuri sunt in die afflictionis, expellendo omnes improbos et impios. Enoch, vir justus, qui [erat] cum Deo, respondit et dixit, cum oculi ejus aperti sunt et vidit sanctam visionem in coelis. Hanc angeli mihi ostenderunt.

2) Ab his audivi omnia et intellexi, quae videbam; quae non accident in hac generatione, sed in generatione, quae successura est tempore remoto, propter electos.

3) Propter hos locutus sum et disserui cum Eo, qui exibit e domicilio suo, sanctus et omnipotens Deus mundi:

4) Qui exinde calcabit super montem Sinai, apparebit cum catervis suis, et manifestabitur in fortitudine potentiae suae de coelo.

5) Omnes expavescent, et Vigiles terrebuntur.

6) Ingens metus ac tremor eos arripiet, usque ad ipsos mundi fines. Excelsi montes perturbabuntur, et colles alti deprimentur, liquescentes sicut mel favi in flamma. Terra submergetur, et omnia, quae in ea sunt, peribunt, ubi judicium veniet super omnes, quin etiam super omnes justos:

7) Sed his dabit pacem, conservabit electos, et clementiam iis exhibebit.

8) Tunc omnes Dei erunt, erunt beati et benedicti; et splendor capitis divini eos illustrabit.

CAP. II.

Ecce venit cum decem millibus Sanctorum suorum, ut judicium exerceat de iis, et disjiciat improbos, et exprobret omnibus carnalibus omnia, quae peccatores et impii fecerunt et commiserunt adversus ipsum. [1]

CAP. III.

1) Omnes, qui in coelis sunt, noverunt opus eorum.

2) [Noverunt], quod coelestia luminaria non mutant vias suas, quod unumquodque oritur et occidit secundum ordinem, unumquodque suo proprio tempore, non transgrediens mandata [quae acceperunt]. Intuentur terram atque intelligunt, quod ibi fit ab initio usque ad finem ejus.

3) [Vident] quod omne Dei opus immutabile est, apparens tempore, quo debet. Conspiciunt aestatem et hiemem, [observantes] omnem terram plenam esse aquarum, et nube, rore et pluvia eam recreari.

CAP. IV.

Considerant et intuentur quamlibet arborem, quomodo videatur marcescere, omniaque folia amittat, exceptis quatuordecim arboribus, quae non caducae sunt, sed a germinatione veterum foliorum, novorum apparitionem exspectant per duas vel tres hiemes.

CAP. V.

Iterum intuentur dies aestatis, quod sol per eos est in suo initio, dum quaeritis locum opertum et umbrosum propter calentem solem, dum terra torretur fervido calore, et jam potestis neque in campo neque super saxa ambulare propter calorem.

CAP. VI.

1) Intuentur, quomodo arbores, ubi edunt viridia folia, sensim teguntur et fructus proferunt; intelligentes omnia, et scientes, Eum, qui in aeternum vivit, haec omnia pro vobis patrare:

---

1) cfr. Jud. v. 14. 15.

2) Opera initio cujuslibet orientis anni, omnia ejus opera ei servire atque non mutari; sicut Deus vult, ita omnia perfici.

3) Vident etiam, quomodo lacus et rivi sua quisque officia exequantur.

4) [Sed] vos non patienter fertis neque perficitis mandata Domini; sed transgredimini et conculcatis ejus magnitudinem; et maledica sunt verba in oribus vestris pollutis, adversus ejus majestatem.

5) Vos perversi in corde, nulla pax erit vobiscum!

6) Ideo dies vestros vos ipsi execrabimini, et anni vitarum vestrarum peribunt, perpetuae execrationes multiplicabuntur, et vos non obtinebitis gratiam.

7) Illis diebus commutabitis pacem vestram cum aeternis maledictionibus omnium justorum, et peccatores perpetuo vos execrabuntur;

8) [Execrabuntur] vos una cum impiis.

9) Electi possidebunt lumen, gaudium et pacem, et hereditate accipient terram.

10) Sed vos, improbi, damnabimini.

11) Tum sapientia dabitur electis, qui omnes vivent, neque rursus unquam peccabunt per impietatem aut superbiam; sed semet humiliabunt, possidentes prudentiam, neque iterabunt transgressionem.

12) Non condemnabuntur per totum vitae eorum tempus, neque morientur in tormentis et in indignatione; sed summa dierum iis complebitur, et senescent in pace, dum anni felicitatis eorum multiplicabuntur cum gaudio, et cum pace, in sempiternum, per omne existentiae eorum tempus.

CAP. VII. [sect. II. [1]]

1) [2] Accidit postquam filii hominum multiplicati sunt his diebus, ut filiae iis nascerentur, elegantes et venustae.

2) Et ubi angeli, coeli filii, eas conspexerunt, amore earum

---

1) Paris Ms. per Woidium. 2) Duo primá fragmenta, a Georgio Syncello graece servata, hic incipiunt et finiuntur cum 15. v. c. X.

capti sunt, inter se invicem disserentes: Agitedum, eligamus nobis uxores ex hominum progenie, et procreemus liberos.

3) Tum dux eorum Samyaza dixit iis: timeo, ne impotentes sitis ad perficiendum hoc consilium;

4) Et ne ego solus poenas dem criminis tam gravis.

5) Sed responderunt ei dicentes: nos omnes juramus;

6) Et obligamus nos mutuis excrationibus, nos non mutaturos propositum, sed perfecturos susceptam rem.

7) Tum omnes una juraverunt et obligarunt se mutuis execrationibus. Totus eorum numerus erat ducentorum, qui descenderunt in Ardes, quod est cacumen montis Armon.

8) Hic mons igitur dicebatur Armon, quia juraverunt in eo et obligaverunt se mutuis execrationibus.

9) Haec sunt nomina ducum: Samyaza, qui princeps erat, Urakabarameel, Akibeel, Tamiel, Ramuel, Danel, Azkeel, Sarakuyal, Asael, Armers, Batraal, Anane, Zavebe, Samsaveel, Ertael, Turel, Jomiael, Arazial. Hi erant praefecti ducentis angelis, et reliqui omnes erant cum iis.

10) Tum uxores duxerunt, sibi quisque suam eligentes; quibus

---

ad Cap. VII, v. 8. Hic mons — execrationibus.] Haec etymologia vocis Armon (Hermon) probat, librum ab initio hebraice scriptum fuisse. Versus sic graece exprimitur: καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄρος Ἑρμῶν καθότι ὤμοσαν, καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλȣς ἐν αὐτῷ. Hebraice dicitur חֶרְמוֹן, quod nomen convenienter cum loci sensu, nonnisi ad radicem חרם referri potest; quod in Hiphil hebraice, et Aphel Chaldaice et Syriace, significat execrari seu devovere. Si igitur liber hebraico aut affini sermone scriptus dicitur, satis lucis erit huic loco et etymologiae; sin autem graece, plane non intelligi potest sine longiore interpretatione, vel saltem nisi supposueris, vocem ex peregrina lingua fluxisse.

v. 9. haec sunt — ducum.] Haec nomina diverse exprimuntur in graeco fragmento; sed varietas in talibus rebus nequaquam insolita est. Duos lapsorum angelorum hic occurrentium Jonathan Ben Uziel in targume suo ad legem distincte memorat. Sub expressione nephilim, gigantes, Gen. VI, 3. hoc animadvertit: Samchazai et Uziel ex coelis delapsi erant in terram illis diebus. Samchazai et Uziel nomina sunt primi et noni angeli in Enochi apocryphi catalogo secundum aethiopicam versionem. In graeca sunt primi et decimi, ac sic scripta: Σεμιαζᾶς (Σεμιεξᾶς Scaliger) Ἀζαλζὴλ. De hoc nomine Fabricius notat: „Infra Ἐξαὴλ et Ἀζαήλ. Cedreno quoque et Judaeis Azael.“

coeperunt coire, et cum iis concumbere, docentes eas magiam et incantationes et divisionem radicum et arborum.

11) [1] Et mulieres concipientes pepererunt gigantes.

12) Quorum singuli trecentorum cubitorum habebant longitudinem. Hi devorabant omnem laborem hominum, donec non amplius poterant satiari.

13) Tum vertebant se contra homines, ut eos devorarent;

14) Et coeperunt laedere aves, bestias, reptilia, et pisces, vesci carne eorum, alterius post alterum, et bibere sanguinem.

15) Tum terra reprobavit injustos.

CAP. VIII.

1) Praetera Azaziel homines docuit conficere gladios, cultros, scuta, loricas, et speculorum fabricationem, et opificium armillarum et ornamentorum, usum pigmentorum, superciliorum cultum, [usum] lapidum cujusque pretiosi et selecti generis et omnium colorum, ita ut mundus commutatus sit.

2) Impietas augebatur, impudicitia crescebat, et transgrediebantur ac corrumpebant omnes suas vias.

3) Amazarak instruxit omnes incantatores et radicum divisores;

4) Armers [docuit] liberationem ab incantatione;

5) Barkayal [instruxit] observatores siderum;

6) Akibeel [docuit] signa;

7) Tamiel docuit astronomiam;

8) Et Asaradel docuit motum lunae.

9) Sed homines, qui perditi sunt a gigantibus, clamaverunt, et vox eorum ascendit ad coelum.

CAP. IX.

1) Tum Michael et Gabriel, Raphael, Suryal, et Uriel de coelis spectantes, conspexerunt multitudinem sanguinis effusi in terra, et omnem iniquitatem, quae in ea fiebat, et alter alteri dixit: [Ecce] vox clamorum ab iis editorum ascendit.

2) Terra orbata [liberis suis] ad coeli usque portam clamat.

---

1) Hic et sequentes versus hujus capitis, sc. 11—15. ad proximum caput pertinere et inter octavum et nonum ejus versum inserendi videntur, sicut occurrunt in graeco Syncelli fragmento.

3) Et nunc ad vos, o sancti coeli, animae hominum conqueruntur dicentes: Justitiam obtinete pro nobis ab Altissimo. Tum dixerunt Domino suo, regi: [Tu es] Dominus Dominorum, Deus Deorum, Rex regum. Thronus gloriae tuae est in omne aevum, et in omne aevum nomen tuum erit sanctificatum et celebratum. Tu es benedictus et glorificatus.

4) Tu fecisti omnes res; tu potestatem habes omnium rerum; et omnes res apertae et manifestae sunt coram te. Vides omnes res et nihil potest occultum esse prae te.

5) Vidisti, quid Azazyel fecerit, quomodo docuerit omne iniquitatis genus in terra, et mundo revelaverit omnia secreta, quae in coelis fiunt.

6) Samyaza quoque docuit incantationem, cui auctoritatem dedisti super hos, qui cum eo consociati sunt. Una descenderunt ad hominum filias, concubuerunt cum iis, polluti sunt;

7) Et revelaverunt iis crimina.

8) Mulieres deinde pepererunt gigantes.

9) Sic tota terra repleta est sanguine et iniquitate.

10) Et jam ecce animae mortuorum clamant,

11) Et conqueruntur usque ad portam coeli.

12) Murmuratio eorum ascendit; neque effugere possunt prae injustitia, quae in terra committitur. Tu novisti omnes res, antequam existunt,

13) Novisti has res, et quae ab iis facta sint; attamen non colloqueris nobis.

14) Quid ergo convenit, ut faciamus istis propter hoc?

CAP. X.

1) Tum Altissimus, Magnus et Sanctus locutus est,

2) Et misit Arsajalaljurem ad filium Lamechi,

3) Dicens: nuntia ei meo nomine: abde te ipsum.

4) Dein expone ei finem, qui imminet; nam tota terra

---

ad Cap. IX, v. 6. Una — filias.] De Sacy vertit: elegeruntque inter filias hominum simul; falso intelligens aethiopem. Graecus textus legit: *Καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς*, et profecti sunt ad filias hominum terrae.

peribit; aquae diluvii venient super omnem terram, et omnia, quae in ea sunt, perdentur.

5) Et nunc doce eum, quomodo effugere possit, et quomodo progenies ejus mansura sit in omni terra,

6) Iterum Dominus Raphaeli dixit: Azazyelis manus ac pedes vincito, ejicias eum in tenebras; et aperiens desertum, quod in Dudaele est, detrudas eum illuc.

7) Injicias ei lapides acutos ac contortos, tegens eum caligine;

8) Ibi remanebit in aeternum, obtegas ejus faciem, ne lucem videat;

9) Et magno die judicii jube eum in ignem dejici.

10) Restitue terram, quam angeli corruperunt, et annuncia ei vitam, quoniam equidem volo reviviscere eam.

11) Omnes hominum filii non peribunt ob secretum, per quod vigiles praevaricati sunt, et quod docuerunt eorum progeniem.

12) Tota terra corrupta est per doctrinam Azazyelis. Huic igitur tribuas omne crimen.

13) Gabrieli etiam Dominus dixit: „abi ad mordaces, ad reprobatos, ad liberos fornicationis, et perde filios fornicationis, progeniem Vigilum ex hominibus, producas eos et excites adversus se invicem. Fac eos perire [mutua] occisione, nam diuturnitas dierum non erit eis.“

14) Omnes illi te rogabunt, sed patres eorum non obtinebunt [vota sua] pro iis; nam sperabunt vitam aeternam, et fore, ut vivat quisque quingentos annos.

15) Michaeli quoque Dominus dixit: Abi et nuncia [crimen suum] Samyazae, et aliis, qui cum eo sunt, qui conjuncti sunt cum mulieribus, ut polluerentur omni earum impuritate. Et quando omnes eorum filii occisi erunt, et viderint perniciem dilectorum suorum,

---

ad Cap. X, v. 13. Abi ad mordaces.] De Sacy hanc vocem omnino non vertit. Radix aethiopica neque in Ludolpho neque in Castello occurrit. Iterum ea utitur noster Cap. LXXXV, 7. In Aethiopico autem Ms., majorem Minorum Prophetarum partem continente, fortuito hanc vocem inveni Michae III, 5. ubi prophetae inducuntur, qui mordent dentibus suis. Forsan vox mordaces significat perditores hominum. Sed Graece exprimitur per κιβδήλους, spurios.

liga eos in septuaginta aeva sub terra, quin ad diem judicii et consummationis, usque ad judicium, quod postremum omnium complebitur.[1]

16) Tunc abripientur in infimas altitudines ignis per tormenta, et in carcerem concludentur in aeternum.

17) Et illico una cum iis comburetur et peribit; ligabuntur usque ad consummationem multorum aevorum.

18) Perde omnes animas nugis deditas, et progeniem Vigilum, nam oppresserunt hominum filios.

19) Omnem oppressorem perire fac a facie terrae;

20) Perdatur omne malefactum;

21) Planta justitiae et rectitudinis apparebit, et generatio ejus;

22) Justitia et rectitudo in aeternum cum gaudio plantabitur.

23) Et tum omnes Sancti gratias agent et vivent, donec mille [filios] progenuerint, dum omne juventutis eorum tempus, et sabbata eorum consummabuntur in pace. Et in illis diebus omnis terra coletur in justitia; tota plantabitur arboribus, et complebitur benedictione, quaevis arbor exultationis plantabitur in ea.

24) In ea plantabuntur vineae; et vinea, quae plantabitur in ea, fructum praebebit ad satiëtatem; omne semen, quod seretur in ea, feret pro una mensura mille mensuras; et una mensura olivarum feret decem expressiones olei.

25) Purga terram ab omni oppressione, ab omni injustitia, ab omni crimine, ab omni impietate, et ab omni immunditia, quae commissa est in ea. Expelle haec ex terra.

26) Tum omnes hominum filii justi erunt, et omnes gentes mihi exhibebunt divinos honores et benedicent mihi, omnes me adorabunt.

---

1) Hic duo prima fragmenta a Syncello servata finiuntur.

v. 24. una mensura — olei.] Vox per olivam translata, non invenitur in lexicis, praeterquam quod respondet nomino proprio Elias. De Sacy recte observat, graecam esse vocem. Nihil aliud est quam ἐλαίας genitivus vocis ἐλαία, oliva. Forsan graeca expressio servata est, quia in sermone Aethiopico nullum discrimen exstat inter olivam fructum et oleum ex ea expressum, nam eadem vox utrumque significat. Quod si enim eadem vox bis occurrisset, obscuritas sensus inde nata esset.

27) Terra purgabitur ab omni corruptione, ab omni crimine, ab omni poena et omni dolore; neque rursus mittam diluvium in eam ab aevo in aevum omne.

28) Illis diebus aperiam thesauros benedictionis, qui sunt in coelo, et descendere faciam eos super terram, et super omnia opera et labores hominum.

29) Pax et aequitas sociabitur cum filiis hominum per omnes dies mundi, in omni eorum generatione.

(CAP. XI. deest. [1])

CAP. XII. [sect. III. [2]]

1) Ante has omnes res Enoch absconsus est; neque quisquam filiorum hominum noverat, ubi absconsus fuerit, ubi fuerit, et quid acciderit?

2) Plane sociatus erat cum Sanctis, et cum Vigilibus in suis diebus.

3) Ego Enoch, benedicebam magno Domino et Regi pacis.

4) Et ecce Vigiles nuncupabant me Enochum scribam.

5) Tum [Dominus] dixit mihi: Enoch, scriba justitiae, abi! nuntia Vigilibus coeli, qui deseruerunt coelum excelsum, et stationem suam aeternam, [qui] polluti sunt cum mulieribus,

6) Et fecerunt sicut filii hominum faciunt, ducentes sibi uxores, et valde corrupti sunt in terra:

7) Nunquam eos in terra obtenturos esse pacem et peccatorum remissionem. Nam non gaudebunt progenie sua, videbunt occisionem dilectorum suorum, lamentabuntur de interitu filiorum suorum, et deprecabuntur in aeternum, sed non erit eis misericordia et pax.

CAP. XIII.

1) Tum Enoch progrediens dixit Azazyeli: non obtinebis pacem. Magna sententia exiit contra te. Ligabit te;

2) Nec unquam remissio, venia et deprecatio tibi erit propter oppressionem, quam docuisti;

---

1) Parisiense Ms. duos ultimos versus antecedentis capitis facit caput XI.
2) Parisiensis Ms.

3) Et propter omne opus blasphemiae, tyrrannidis et peccati, quod revelasti filiis hominum.

4) Tum abiens [ab eo] locutus sum omnibus istis simul,

5) Et omnes perterriti sunt ac tremuerunt;

6) Rogitantes me, ipsis scribere memoriale petitionis, ut obtinerent remissionem, et ut facerem memoriale precum eorum ascendere ad Deum in coelum, quia non ipsi possent jam alloqui eum, neque oculos suos ad coelum tollere propter turpem offensionem, cujus rei judicati sunt.

7) Tum scripsi memoriale precis et supplicationis eorum, pro spiritibus eorum, pro omni, quod fecerant, et pro eo, quod rogarunt me, ut obtinerent remissionem et quietem.

8) Progrediens perveni ad aquas Danbadan, quae sunt in dextra versus occidentem ab Armon, legens memoriale precum eorum, donec obdormivi.

9) Et ecce somnium venit ad me, et visiones apparuerunt super me. Procubui et vidi visionem supplicii, ut narrarem hoc filiis coelorum et monerem eos. Expergefactus ibam ad eos. Omnes congregati stabant flentes in Ubelseyael, quod situm est inter Libanon et Seneser, velatis faciebus.

10) Narrabam coram iis omnes visiones, quas videram, et somnium meum,

11) Et coepi proloqui haec verba justitiae, coarguens vigiles coeli.

CAP. XIV.

1) Hic est liber verborum justitiae, et reprehensionis Vigilum, qui sunt a saeculo, quemadmodum Ille, qui est Sanctus et Magnus, mandavit in visione. Ego vidi in somnio meo, quod ego jam loquebar lingua mea carnali, et in meo spiritu, quem Excelsus dedit in os hominum, ut loquerentur in eo,

2) Et intelligerent corde. Sicut creavit et dedit homini [facultatem] comprehendendi verba intellectus, ita creavit et dedit mihi [facultatem] coarguendi Vigiles, progeniem coeli. Scripsi petitionem vestram, [et in visione mea revelatum mihi est, omne, quod rogaturi sitis, non datum iri vobis, quam diu mundus erit.

3) Judicium factum est de vobis: [preces vestrae] irritae erunt.

4) Ab hoc inde tempore nunquam ascendetis in coelum. Ille dixit, quod in terra vinciet vos, quam diu mundus erit.

5) Sed ante has res videbitis interitum filiorum vestrorum; non possidebitis eos, sed coram vobis caedentur ferro;

6) Neque aliquid impetrabitis pro iis, nec pro vobis ipsis.

7) Sed flebitis et supplicabitis in silentio. Haec verba libri, quem scripsi.

8) Visio mihi apparuit:

9) Ecce, in visione nubes et nebula involverunt me; mota sidera et fulgura agitabant et propellebant me, dum venti in visione juvaverunt fugam meam, accelerantes progressum meum,

10) Sustulerunt me ad altum coeli. Procedebam, donec perveni ad murum lapidibus crystalli exstructum. Flamma vibrans circumdabat eum, quae coepit me terrore percellere.

11) In hanc flammam ego intravi;

12) Et appropinquavi ad spatiosum domicilium aeque adstructum lapidibus crystalli. Muri quoque ejus et pavimentum erant [formati] lapidibus crystalli, etiam fundamentum erat crystallus, tectum ejus praebebat speciem motorum siderum ac fulgurum; et inter ea erant Cherubim ignei, et coelum eorum erat aqua. Flamma ardebat circa ejus muros, et janua ejus coruscabat. Ubi intravi in hoc domicilium, calidum erat ut ignis, et frigidum ut glacies. Nullum oblectamentum nec vita est in eo. Terror occupavit me et horrendus tremor cepit me.

13) Vehementer commotus et tremens cecidi in faciem meam. In visione conspexi,

14) Et ecce aderat alterum domicilium majus quam prius, cujus omnis aditus patebat mihi, extructum e vibranti flamma,

15) Adeo excellens omni modo, in gloria, in magnificentia et in magnitudine, ut describi vobis nequeat et splendor et amplitudo ejus.

16) Solum ejus igneum; desuper erant fulgura ac currentia sidera, tectum ejus ostendit ardentem ignem.

17) Attentus circumibam illud, et vidi quod continebat solium excelsum;

18) Et aspectus ejus sicut pruinae; circuitus ejus aequavit orbem splendentis solis; et [aderat] vox Cherubim.

19) Et de sub throno magno rivi ardentis ignis defluxerunt.

20) Adspicere eum nemo poterat.

21) Quidam, cui magna gloria, sedebat in eo:

22) Cujus vestis magis lucebat quam sol, et candidior erat nive.

23) Nullus angelus poterat penetrare ad adspiciendam faciem ejus, Magnifici et Gloriosi, neque ullus mortalis adspicere Eum poterat. Ignis ardebat circa Eum.

24) Magnus ignis coram Eo, ita ut nemo eorum, qui circumdabant Eum, appropinquare posset, ex myriadibus myriadum, quae erant coram Eo. Ipsi non opus erat concilio sanctitatis. Nec tamen Sancti, qui prope Eum erant, secedebant, neque noctu neque interdiu, nec removebantur ab Eo. Ego quoque accessi usque ad Eum, velata facie et tremens. Tum Dominus ore suo appellavit me, dicens: Accede huc, Enoch, ad vocem meam sanctam.

25) Et sustulit me, faciens me accedere ad portam usque. Oculi mei in solo defixi erant.

CAP. XV.

1) Tum alloquens me dixit: audi, nec metuas, juste Enoch, scriba justitiae, appropinqua huc, et audi vocem meam. Abi, dic Vigilibus coeli, qui miserunt te ad precandum pro ipsis: Vos debetis precari pro hominibus, neque homines pro vobis.

2) Cur deseruistis excelsum et sanctum coelum, quod erit in aeternum, et concubuistis cum mulieribus, et coinquinati estis cum filiabus hominum; duxistis eas uxores; fecistis sicut filii terrae, et genuistis progeniem impiam?

3) Vos spirituales, sancti et viventes vitam, quae est aeterna inquinastis vos cum mulieribus; in sanguine carnali genuistis; et sanguinem hominum concupivistis; et fecistis ut illi, [qui sunt] caro et sanguis.

4) Illi tamen moriuntur ac pereunt.

5) Quare iis uxores dedi, ut cohabitarent cum iis, ut filii ex iis nascerentur, et ut hic ordo esset in terra.

6) Sed vos ab initio facti estis spiritales, possidentes vitam, quae est aeterna, neque morti subjecta in aeternum.

7) Quare non feci uxores vobis, quia spiritalibus vobis domicilium est in coelo.

8) [1] Jam Gigantes, qui nati sunt ex spiritu et carne, in terra dicentur mali daemones, et in terra erit eorum domicilium. Mali daemones procedent ex eorum carne, quia ex desuper creati sunt; ex sanctis Vigilibus erat initium et prima eorum origo. Mali daemones erunt in terra, et spiritus improborum dicentur. Habitatio spirituum coeli in coelo erit; sed in terra erit habitatio terrestrium spirituum, qui in terra nati sunt.

9) Spiritus gigantum [erunt sicut] nubes, quae oppriment, corrumpent, cadent, pugnabunt et conterent super terram.

10) Afferent lamentationem. Nullo cibo vescentur, et erunt sitientes; occulti erunt, nec [in aeternum] insurgent spiritus illi contra filios hominum et contra mulieres; nam nati sunt diebus occisionis et cladis.

CAP. XVI.

1) Et quod attinet ad mortem gigantum, ubicunque spiritus eorum ex corporibus abierint, fac carnem eorum, quae est mortalis, interire ante judicium. Sic peribunt usque ad diem magnae consummationis magni mundi. Interitus erit Vigilum et impiorum;

2) Et nunc Vigilibus, qui miserunt te, ut preceris pro ipsis, qui initio in coelo erant,

3) [Dic]: in coelo fuistis; secreta non revelata sunt vobis; attamen novistis reprobum mysterium,

4) Idque aperuistis mulieribus in duritie cordis vestri, et per hoc mysterium mulieres et homines multiplicarunt mala.

5) Dic iis: nunquam ob id obtinebitis pacem.

CAP. XVII. [Sectio IV.[2]]

1) Sustulerunt me in locum quendam, ubi erat adspectus ardentis ignis, et quoties libuit iis, assumserunt hominum similitudinem.

2) Duxerunt me ad excelsum locum, ad montem, cujus cacumen coelum tangebat.

---

1) Tertium fragmentum, a Syncello servatum, incipit hoc loco, et finitur cum primo versu proximi capitis. 2) Paris. Ms., in quo tamen titulus Cap. XVII omittitur, quamquam sectio notetur.

3) Et conspexi receptacula fulminis et tonitru in extremo loco, ubi profundissimus erat. Ibi erat arcus igneus, et sagittae in pharetra, gladius igneus, et omne fulgurum genus.

4) Tum sustulerunt me ad aquam vivam garrientem, et ad ignem in occidente, qui recipiebat omnem occasum solis. Perveni ad rivum ignis, qui fluctuabat aquae instar, et sese effundebat in magnum pontum occidentalem.

5) Vidi omnes latos fluvios, donec perveni ad magnam caliginem. Accessi illuc, quo omnes carnales migrant, et conspexi montes tenebrarum, quae hiemem conficiunt, et locum, unde aqua defluit in omnem abyssum.

6) Conspexi etiam ora omnium mundi fluviorum, et ora profundi.

CAP. XVIII.

1) Tum adii receptacula omnium ventorum, animadvertens, in iis esse ornamenta totius creationis, et fundamenta terrae.

2) Vidi lapidem [qui portat] angulos terrae.

3) Pariter vidi quatuor ventos, qui terram et coeli firmamentum fulciunt.

4) Et vidi ventos, occupantes excelsitatem coeli,

5) Surgentes medios inter coelum et terram, et constituentes coeli columnas.

6) Vidi ventos, qui rotant coelum, qui faciunt orbem solis et stellarum circumagi; et supra terram vidi ventos, qui portant nubes.

7) Vidi tramites angelorum.

8) Conspexi in extrema terra firmamentum coeli, quod super ea. Tum perrexi versus meridiem;

9) Ubi ardebant noctu atque interdiu sex montes lapidibus pretiosis formati; tres versus orientem et tres versus meridiem.

10) Qui versus orientem, lapide constabant versicolore; quorum unus erat margarita, alter antimonium. Qui versus meridiem, constabant lapide rubro. Medius eorum coelum tangebat, sicut Dei thronus, [compositus] ex alabastro, cujus cacumen erat sapphireum. Vidi etiam ardentem ignem, qui erat super omnes montes.

11) Ibi etiam vidi locum in altera parte extensae regionis, ubi aquae collectae erant.

12) Aeque vidi terrestres fontes reconditos in igneis coeli columnis.

13) Et in columnis coeli vidi ignes, qui descendebant sine numero, sed neque in altum, neque in profundum. Super hos fontes conspexi locum, qui neque firmamentum coeli supra se, neque solidum solum infra se habebat; neque aqua in eo erat, neque ullum aliud a latere; sed area erat deserta.

14) Atque ibi conspexi septem stellas, magnorum montium ardentium et spirituum instar me rogitantes.

15) Tum angelus dixit: Hic locus usque ad consummationem coeli et terrae carcer erit stellarum et coeli catervarum.

16) Stellae, quae super ignem volvuntur, eae sunt, quae transgressae sunt voluntatem Dei, priusquam tempus earum advenit; nam non venerunt suo tempore. Qua re iratus est iis et vinxit eas, usque ad tempus consummationis poenae earum in anno secreto.

CAP. XIX.

1) Tum Uriel dixit: Ecce angeli, qui cum mulieribus concubuerunt, ducesque sibi constituerunt;

2) Et numerosi apparentes inquinaverunt homines, et fecerunt eos errare, ita ut diabolis immolarent sicut Diis. Nam magno die [erit] judicium, ubi judicabuntur, donec perditi erunt; et uxores eorum aeque erunt [judicatae], quae seduxerunt angelos, sine resistentia.

3) Et ego, Enoch, ego solus vidi similitudinem finis omnium rerum. Neque ullus mortalis vidit eam, sicut ego vidi.

CAP. XX.

1) Haec sunt nomina angelorum, qui vigilant.

2) Uriel, unus ex sanctis angelis, qui [praeest] clamori et terrori.

3) Raphael, unus ex sanctis angelis, qui [praeest] spiritibus hominum.

4) Raguel, unus ex sanctis angelis, qui poenis afficit mundum et luminaria.

5) Michael, unus ex sanctis angelis, qui [praefectus] humanae virtuti, nationibus imperat.

6) Sarakiel, unus ex sanctis angelis, qui [praeest] spiritibus filiorum hominum, qui peccant.

7) Gabriel, unus ex sanctis angelis, qui [praeest] Ikisat, Paradiso et Cherubim.

CAP. XXI.

1) Tum circumivi usque quo perveni ad locum, in quo nihil completum erat.

2) Et ibi vidi neque stupendum opus excelsi coeli, neque constitutae terrae, sed locum desertum, praeparatum et terribilem.

3) Ibi etiam vidi septem stellas coeli una colligatas, instar magnorum montium et ardentis ignis. Tum ego exclamavi: cujus criminis causa vinctae sunt, et cur semotae in hunc locum? Uriel, unus ex sanctis angelis, qui mecum erat, meque ducebat, respondit: Enoch, cur interrogas; cur tecum meditaris et anxie inquiris? Hae sunt illae stellae, quae Maximi Dei jussum transgressae sunt, et hic vinctae jacent, donec infiniti poenae eorum dies consummati erunt.

4) Inde processi ad alterum terribilem locum;

5) Ubi vidi opus magni ignis ardentis et gliscentis, qui medius erat divisus. Columnae igneae concertabant inter se usque ad finem abyssi, et altus erat earum descensus. Sed neque mensuram neque magnitudinem earum explorare poteram neque originem animadvertere. Tum exclamavi: quam terribilis est hic locus, et quam difficilis exploratu!

6) Uriel, unus ex sanctis angelis, qui mecum erat, respondit et dixit: Enoch, cur horres ac miraris terribilem hunc locum, adspiciens hanc [aream] doloris? Hic, ait, est carcer angelorum, et hic detinentur in aeternum.

CAP. XXII. [Sect. V.[1]]

1) Inde processi ad alium locum, ubi versus occidentem vidi montem magnum et excelsum, arduam rupem, et quatuor laetissima receptacula.

---

1) Paris. Ms.

2) Intrinsecus profundus erat locus ille spatiosus et admodum laevis et adaeqaetus, profundus erat et caliginosus adspectu.

3) Tum Raphael, unus ex sanctis angelis, qui mecum erant, respondit dicens: Hae sunt beatae regiones, ubi spiritus, animae mortuorum, congregabuntur; pro his creatae sunt, et hic congregabuntur omnes animae filiorum hominum.

4) Haec loca, ubi habitant, occupabunt usque ad diem judicii, per destinatum ipsis tempus.

5) Destinatum iis tempus diuturnum erit, scilicet usque ad ipsum judicium magnum. Et vidi spiritus filiorum hominum, qui mortui erant, et voces eorum ad coelum portendebantur accusantes.

6) Tum interrogavi Raphaelem, angelum, qui mecum erat, dicens: cujus spiritus hic est, cujus vox portenditur [ad coelum], et accusat?

7) Respondit dicens: hic est spiritus Abelis, qui occisus est a fatre suo Caino, et qui accusabit eum, donec semen ejus perditum erit a superficie terrae;

8) Donec semen ejus peribit a semine humani generis.

9) Hoc ipso tempore interrogavi de eo, et de judicio universali, dicens: cur alter ab altero separatus est? Respondit: tres [separationes] factae sunt inter spiritus mortuorum, et sic spiritus justorum separati sunt:

10) Nempe [per] hiatum, [per] aquam, et [per] lucem [quae] super eam [aquam].

11) Et eadem ratione peccatores separantur, ubi mortui sunt et sepulti in terra, si judicium non deprehendit eos adhuc viventes,

12) Hic animae eorum separantur. Abundantior dolor eorum est usque ad diem magni judicii, castigationis et poenae eorum, qui in aeternum execrantur, et quorum animae punientur et vincientur in omne aevum.

13) Et sic fuerat a mundi initio. Sic separatio fuit inter animas eorum, qui conqueruntur, et eorum, qui interitui ipsorum invigilant, ad occidendos istos in die peccatorum.

14) Tale receptaculum formatum est pro animis injustorum hominum et peccatorum, pro animis eorum, qui scelera commiserunt, et impiis se admiscuerunt, quibus similes sunt. Animae eorum non ad nihilum redigentur die judicii, neque evadent ex hoc loco. Tum ego laudavi Deum,

15) Et dixi: benedictus sit Dominus meus, Dominus gloriae et justitiae, qui omnibus dominatur in omne aevum.

CAP. XXIII.

1) Inde ad alium locum processi, versus occidentem, in extrema terrae;

2) Ubi ignem vidi ardentem et discurrentem sine cessatione, qui cursum neque interdiu neque noctu intermittebat, sed semper pergebat.

3) Interrogavi dicens: quid hoc est, quod nunquam cessat?

4) Tum Raguel, unus ex sanctis angelis, qui mecum erant, respondit

5) Dicens: ignis hic ardens, quem discurrentem vides versus occidentem, est [ignis] omnium luminarium coeli.

CAP. XXIV.

1) Inde ad alium locum processi, et montem vidi ignis ardentis interdiu et noctu. Ubi attigi eum, conspexi septem montes splendidos, qui alter ab altero discrepabant.

2) Lapides eorum radiantes erant ac venusti; omnes radiantes erant et splendidi adspectu, et venusta eorum superficies. Hi [montes] erant versus orientem, et exaltati eo, quod alter alteri impositus erat, et tres erant versus notum, simili modo exaltati. Nec minus ibi erant profundae valles, quae non se invicem appropinquabant. Et septimus mons medius inter eos erat. E longinquo omnes thronorum sedibus similes apparebant, et arbores odoriferae eos circumdabant.

3) Inter has arbor erat inexstincti odoris, neque earum, quae in Eden erant, ulla ex omnibus fragrantibus arboribus olebat sicut haec. Folia, flores, cortex ejus nunquam marcescebant, et fructus ejus venustus erat.

4) Fructus ejus aequabat palmae uvas. Equidem exclamavi: Ecce arbor haec laeta est adspectu, amoena foliis, et fructus delectat oculum. Tum Michael, unus ex sanctis et gloriosis angelis, qui mecum erant et qui praeerat iis, respondit,

5) Dicens: Enoch, cur interrogas de odore hujus arboris?

6) [Cur] cupidus es hujus rei cognoscendae?

7) Tum ego, Enoch, respondi dicens: de omni re cupidus sum cognitionis, sed praecipue de hac arbore.

8) Angelus respondit mihi dicens: hic mons, quem vides, cujus caput late patens Domini thronum aequat, sedes erit, ubi sedebit sanctus et magnus gloriae Dominus, rex aeternus, quando veniet et descendet ad terram visendam cum bonitate.

9) Hanc arborem suavis odoris, non carnalis [odoris], nemo unquam tanget usque ad magni judicii tempus. Cum omnes puniti et perditi erunt in aeternum, haec tradetur justis et humilibus. Fructus ejus [arboris] dabitur electis. Nam versus septentrionem vita plantabitur in loco sancto, versus domicilium aeterni regis.

10) Tum admodum laetabuntur et exsultabunt in Sancto. Suavis odor intrabit ossa eorum, et longam vitam vivent in terra, qualem proavi tui vixerunt; neque per dies eorum cura, calamitas, molestia et poena eos affliget.

11) Et laudavi Dominum gloriae, regem aeternum, quoniam [hanc arborem] praeparavit, sanctisque creavit, et promisit, se hanc iis daturum.

CAP. XXV.

1) Inde processi ad centrum terrae; et conspexi locum beatum ac fertilem, qui ramos amplectebatur continuo germinantes ex arboribus ibi plantatis. Ibidem vidi sacrum montem, et sub eo aquam in latere orientali, quae versus notum defluebat. Conspexi etiam in oriente alterum montem aeque excelsum, et inter eos valles erant profundae, neque vero latae.

2) Aqua fluebat versus montem ad occidentalem ejus partem; et desuper alter mons erat.

3) Ibidem vallis erat, neque vero lata, sub illo; et mediae inter eos aliae erant valles profundae et siccae versus extremitatem trium montium. Omnes hae valles, quae profundae erant, neque vero latae, ex ingenti saxo consistebant, in quo arbor plantata. Et admiratus sum saxum et valles, summo stupore repletus.

CAP. XXVI.

1) Tum dixi: quid significant haec loca beata, omnes hae excelsae arbores, et vallis maledicta inter eas?

2) Tum Uriel, unus ex sanctis angelis, qui mecum erant, respondit: haec vallis est maledicta meledictarum in aeternum. Hic congregabuntur omnes, qui oribus suis edunt sermones indecentes contra Deum, et acerba loquuntur de ejus gloria. Hic congregabuntur. Hic erit eorum domicilium.

3) In novissimis diebus judicii exemplum de iis statuetur in justitia coram sanctis, dum ii, qui veniam accipient, per omnes ipsorum dies Deum laudabunt, regem aeternum.

4) Et tempore judicii celebrabunt Eum propter clementiam, quam iis exhibebit. Tum laudavi Deum, ad eum conversus et commemorans, sicut aequum erat, ejus magnitudinem.

CAP. XXVII.

1) Inde processi versus orientem, ad montem qui medius in deserto, cujus nonnisi superficiem conspexi.

2) Tectus erat arboribus ex memorato semine ortis; et aqua super eum desiliebat.

3) Inde cataracta apparebat tanquam ex multis cataractis composita et versus occidentem et versus orientem. In altera parte erant arbores, in altera aqua et ros.

CAP. XXVIII.

1) Tum processi ad alium locum deserti, versus orientem ab illo monte, [quem] appropinquaveram.

2) Ibi conspexi electas arbores, praecipue [eas, quae proferunt] aromata dulce fragrantia, thura et myrrhas, arbores inter se dispares.

3) Et in eo, supra his, elevatio erat orientalis montis non longe remota.

CAP. XXIX.

1) Vidi etiam alium locum cum vallibus aquarum, quae nunquam minuebantur.

2) [Ubi] conspexi venustam arborem, quae odore suo aequabat Zasakinon. [1]

3) Et a lateribus hujus vallis conspexi cinnamum suavis odoris. Super iis processi versus orientem.

---

1) vox aethiopica ignota. Edit.

CAP. XXX.

1) Tum conspexi alium montem, continentem arbores, e quibus aqua defluebat similis Neketro.[1] Nomen ejus erat Sarira, et Kalboneba. Et super hoc monte alterum vidi montem, in quo arbores erant Alvae.

2) Hae arbores simillimae erant amygdalis, et robustae, et fructus, quem edidere, superior omni suffimento.

CAP. XXXI.

1) Post haec, circumspiciens ingressus septentrionis, super istos montes vidi septem alios, repletos puris nardis, arboribus odoriferis, cinnamo et papyro.

2) Inde processi trans horum montium cacumina aliquantum spatii versus orientem, et transii mare Erythraeum. Et postquam hoc transgressus sum, perrexi super angelum Zateel, et perveni ad hortum justitiae. In hoc horto vidi inter alias, arbores quasdam, quae numerosae erant atque excelsae, et quae ibi florebant.

3) Odor earum amoenus erat, bonus atque magnus, et species earum et varia et elegans. Arbor cognitionis quoque ibi erat, cujus fructu qui vescitur, magna imbuitur sapientia.

4) Similis erat tamarindo, fructum ferens uvarum similem admodum pulchrarum; et odor ejus ad amplum spatium extendebatur. Exclamavi, quam venusta est haec arbor, et quam laetus ejus adspectus!

5) Tum sanctus Raphael, angelus, qui mecum erat, respondit dicens: Haec est arbor cognitionis, cujus fructu pater tuus grandaevus et mater tua grandaeva, qui ante te fuerant, vescebantur, qui cognitionis participes facti, apertis ipsorum oculis, et nudos se esse experti, ex horto expellebantur.

CAP. XXXII.

1) Inde processi versus fines terrae, ubi vidi magnas bestias inter se dispares, et aves varias quoad habitum et formam, ac cantu varii generis praeditas.

---

1) item.

2) Versus orientem ab his bestiis conspexi fines terrae, ubi coelum desinebat. Coeli portae patebant, et stellas coelestes vidi. Enumerabam eas, dum e porta procedebant, et singulas, prout exibant, secundum numerum earum denotavi. [Denotavi] nomina singularum, tempora earum ac tempestates, sicut Uriel angelus, qui mecum erat, eas mihi explicavit.

3) Omnes mihi ostendit, et scripsit [notitiam] earum.

4) Aeque mihi descripsit earum nomina, ordines et operationes.

CAP. XXXIII.

1) Inde processi versus septentrionem, ad fines terrae.

2) Ibique vidi miraculum ingens et gloriosum, in finibus totius terrae.

3) Vidi ibi coelestes portas in coelum patentes, tres earum inter se distinctas. Venti septentrionales ex iis prodibant, frigus, grandinem, glaciem, nivem, rorem et pluviam flantes.

4) Ex una portarum clementer flabant, sed ubi ex duabus [alteris portis] flabant, violenter ac valide flabant. Flabant super terram vehementer.

CAP. XXXIV.

1) Inde profectus sum ad fines terrae versus occidentem;

2) Ubi conspexi tres portas, quales videram in septentrione,[1] quarum portae ac transitus ejusdem magnitudinis erant.

CAP. XXXV.

1) Tum processi ad fines terrae versus notum, ubi tres portas ad notum patentes vidi, ex quibus exibat ros, pluvia et ventus.

2) Inde ad fines coeli perrexi versus orientem, ubi vidi tres coelestes portas versus orientem patentes, quae minora ostia introrsum habebant. Per singula haec minora ostia sidera coeli transibant, et progrediebantur versus occidentem in tramite, qui ab iis observabatur omni tempore [quo apparebant].

3) Ubi [ea] conspexi, laudabam; omni tempore [quo apparebant] Dominum gloriae laudavi, quae magna haec et splen-

1) textus habet oriente manifeste falso.

dida signa fecerat, ut magnificentiam operum suorum angelis et hominum animis explicarent; et ut hi omnia ejus opera omnesque actiones celebrarent, potentiae effectus viderent, labores manuum ipsius glorificarent, ipsumque laudarent in aeternum.

CAP. XXXVII.[1] [sect. VI.[2]]

1) Visio, quam vidit, secunda visio sapientiae, quam Enoch vidit, Jaredis filius, filii Malaleel, filii Canaan, filii Enos, filii Seth, filii Adam. Hoc est initium verbi sapientiae, quod accepi ad explicandum et nunciandum iis, qui in terra habitant. Audite ab initio et intelligite usque ad finem res sanctas, quas enuntio in praesentia Domini spirituum. Ii, qui erant ante [nos] sui muneris esse putarunt, ut loquerentur.

2) Neque nos, qui postea venimus, impediamus initium sapientiae. Usque ad hoc tempus nunquam antea a Domino spirituum datum est, quod ego accepi, sapientia secundum intellectum meum, et secundum beneplacitum Domini spirituum. Id, quod ab eo accepi, aeternae vitae pars

3) Erat, in centum et tribus parabolis, quas enuntiavi mundi incolis.

CAP. XXXVIII.

1) Parabola prima. Quando congregatio justorum manifestabitur, et peccatores criminum poenas dabunt, et vexabuntur ante oculos mundi;

2) Quando justitia manifestabitur coram justis ipsis, qui eligentur propter [bona] ipsorum opera, [recte] ponderata a Domino spiritum; et quando lux justorum et electorum, qui in terra habitant, manifestabitur: ubi erit peccatorum habitatio, et ubi quietis locus iis, qui Dominum spirituum rejecerunt? Melius iis foret, si nati non essent.

3) Quando etiam justorum secreta revelabuntur, tum peccatores judicabuntur, et homines impii affligentur coram justis et electis.

4) Ab eo inde tempore ii, qui terram possident, desinent esse potentes et excelsi. Neque capaces erunt adspiciendi sanctorum

---

1) Cap. XXXVI deest in Ms. 2) Paris. Ms. et Bodl. Ms.

facies, nam lumen facierum sanctorum, justorum et electorum visum est a Domino spirituum.

5) Neque tamen potentes hujus seculi perdentur, sed tradentur in manus justorum et sanctorum..

6) Nec ab eo inde tempore quisquam commiserationem obtinebit a Domino spirituum, quia vitae eorum [in hoc mundo] completae erunt.

CAP. XXXIX.

1) In his diebus gens electa et sancta descendet a superioribus coelis, et semen eorum tunc habitabit cum filiis hominum. Enoch accepit libros indignationis et irae, libros perturbationis et agitationis.

2) Nunquam clementiam obtinebunt, ait Dominus spirituum.

3) Tum nubes me abripuit et ventus me sustulit supra terrae superficiem, collocans me in fine coelorum.

4) Ibi alteram vidi visionem; [vidi] habitationem et requiem sanctorum. Et oculi mei viderunt habitationem eorum cum angelis, et requiem eorum cum sanctis. Ibi erat petitio, supplicatio et precatio pro filiis hominum; dum justitia aquae instar fluit ante eos, et clementia roris instar [spargebatur] super terram. Et sic [erit] iis in omne aevum.

5) Hoc tempore oculi mei viderunt locum electorum, veritatis, fidei et justitiae.

6) Innumerus erit numerus sanctorum et electorum coram Deo in omne aevum.

7) Mansionem eorum vidi sub alis Domini spirituum. Omnes sancti et electi psallebant coram eo, apparentes sicut ignis ardor; ora eorum plena laudum, et labiis celebrabant nomen Domini spirituum. Et justitia sine fine [habitabat] ante eum.

8) Ibi desideravi manere, et anima mea exoptavit hanc habitationem. Ibi erat portio mea ab initio, nam sic decretum erat super me a Domino spirituum.

9) Hoc tempore celebravi et extuli nomen Domini spirituum benedictione et laudibus, nam Ille adsignaverat eam cum gloria et beneplacito, secundum voluntatem Domini spirituum.

10) Hunc locum oculi mei diu contemplabantur. Laudavi dicens: Benedictus sit Ille, benedictus ab initio in aeternum. In initio, antequam mundus creabatur, et sine fine est ejus cognitio.

11) Quis est hic mundus? Ex omni generatione Te debent laudare ii, qui non dormiunt [in pulvere], sed stant coram gloria Tua, celebrantes, magnificantes et dicentes: sanctus, sanctus, Dominus spirituum, qui omnem mundum spirituum complet.

12) Ibi oculi mei viderunt omnes, qui non dormientes coram eo stant, eumque glorificant, dicentes: Benedictus sis tu, et benedictum sit nomen Dei in omne aevum. Tum facies mea mutata est, donec videre non amplius poteram.

CAP. XL.

1) Post haec conspexi millia millium et myriades myriadum, et infinitum hominum numerum, coram Domino spirituum stantes.

2) In quatuor quoque alis Domini spirituum, in quatuor lateribus, alios conspexi praeter eos, qui [ante eum] stabant. Nomina quoque eorum novi, quoniam angeli, qui mecum, ea mihi explicabant, omne secretum mihi aperientes.

3) Tum audivi voces eorum, qui erant in quatuor lateribus, celebrantes Dominum gloriae.

4) Prima vox celebravit Dominum spirituum in omne aevum.

5) Secundam vocem audivi celebrantem Electum et Electos, qui cruciantur propter Dominum spirituum.

6) Tertiam vocem audivi supplicantem et precantem pro iis, qui in terra sunt et implorant nomen Domini spirituum.

7) Quartam vocem audivi expellentem impios angelos, et prohibentem eos, ne accederent in praesentiam Domini spirituum, et crimina proferrent contra terrae incolas.

8) Post haec rogavi angelum pacis, qui mecum, ut mihi explicaret omnia, quae abscondita sunt. Dixi ei: Qui sunt isti, [quos] vidi in quatuor lateribus, et quorum verba audivi et notavi? Respondit: primus est clemens, patiens, sanctus Michael.

9) Secundus est is, qui [praeest] omni dolori et omni vulneri filiorum hominum, sanctus Raphael. Tertius, qui [praeest] omni, quod potens est, Gabriel. Et quartus, qui poenitentiae [praeest], et spei eorum, qui aeternam vitam haereditabunt, Phanuel. Hi sunt quatuor angeli Dei excelsissimi, et quatuor eorum voces, quas tum temporis audiveram.

CAP. XLI.

1) Post haec vidi secreta coelorum et paradisi,[1] secundum ejus partes, et secreta actionum humanarum, prout eas illic lance ponderant. Vidi habitationes electorum, et habitationes sanctorum. Ibidem oculi mei conspexerunt omnes peccatores, qui denegarunt Dominum gloriae, et qui inde expulsi sunt, cum [illic] starent; nam nullum poenae decretum adversus eos prius exierat a Domino spirituum.

2) Ibidem oculi mei conspexerunt secreta fulminis et tonitruum, et secreta ventorum, quomodo dividuntur, cum flant super terram, secreta ventorum, roris et nubium. Ibi conspexi locum, unde procedunt, ut satientur pulvere terrae.

3) Ibi vidi receptacula lignea, ex quibus venti segregantur, receptaculum grandinis, receptaculum nivis, receptaculum nubium, et nubem ipsam, [quae] portendebatur supra terram ante [creationem] mundi.

4) Vidi quoque receptacula lunae, unde phases ipsius procedunt, et quo progrediuntur, gloriosumque earum reditum, et quomodo altera splendidior altera, clarumque earum progressum, ac cursum immotum, et separatum sed non minutum; et quomodo observant mutuam fidem jurejurando firmo, ac progrediuntur ante solem, et adhaerent passui suo, obedientes imperio Domini spirituum. Potens est nomen ejus in omne aevum.

5) Post haec [conspexi, quod] semita lunae, abscondita pariter ac visibilis, ut et progessus ejus interdiu ac noctu absolutus est, dum quaelibit phasis, una sicut altera, adspiciebant Dominum spirituum, celebrantes et laudantes sine intermissione, nam laudatio iis requies est, sed in sole splendido frequens conversio ad benedictionem et maledictionem.

6) Cursus lunae justis lux, peccatoribus caligo est, in nomine Domini spirituum, qui creavit [discrimen] inter lucem ac caliginem, et hominum spiritus separavit, justorumque spiritus corroboravit in nomine suae ipsius justitiae.

---

1) vox aethiopica significat: regnum seu paradisum κατ' ἐξοχήν. Vid. Ludolphi Lexicon.

7) Neque enim angelus[1] [eos] prohibet; nam non est praeditus potestate prohibendi. Judex autem omnes videt omnesque judicat ipse coram throno suo.

CAP. XLII.

1) Sapientia locum haud invenit [in terra] ubi habitaret; ideoque habitatio ejus in coelo est.

2) Sapientia prodiit ad habitandum inter filios hominum, sed habitationem non obtinuit. Sapientia ad locum suum rediit, et consedit medios inter angelos. Sed iniquitas prodiit post illius reditum, quae invita invenit [habitationem], et habitavit inter eos, sicut pluvia in deserto, et sicut ros in terra sitiente.

CAP. XLIII.

1) Alium conspexi splendorem et coeli stellas. Animadverti, quod Ille eas omnes nominatim appellabat, et audiebant. In libra justa vidi Illum ponderantem, secundum earum lumen, amplitudinem spatiorum, quae iis contingunt, et diem, quo apparere debeant et reverti. Splendor splendorem peperit; et conversio earum [erat] in angelorum et fidelium numerum.

2) Tum interrogavi angelum, qui mecum, et qui secreta mihi explicabat, quaenam [earum nomina] essent. Respondit: Similitudinem earum Dominus spirituum tibi ostendit. Nomina sunt justorum, qui in terra habitant, et qui credunt in nomen Domini spirituum in omne aevum.

CAP. XLIV.

Aliam quoque rem vidi quoad splendorem; quod prodit ex stellis, et splendor fit, neque deserere eas potest.

CAP. XLV. [sect. VII.[2]]

1) Parabola secunda, ad eos pertinens, qui denegant[3] nomen habitationis sanctorum et Domini spirituum.

---

1) ad Cap. XLI, v. 7. Neque — prohibet.] Difficile videtur dictu, quisnam sit hic angelus, nisi forte is, cujus peculiare erat officium, hominum animas ex hoc mundo in alterum perducendi. 2) In Paris. Ms. sectio VIII, in Bodl. sectio VII. 3) In Bodl. Ms. deesse nonnulla hic videntur, quae supplentur a codice parisiensi.

2) In coelum non ascendent, neque in terram venient. Haec erit portio peccatorum, qui nomen Domini spirituum denegant, et qui reservabuntur in diem poenae et afflictionis.

3) Hoc die Electus in throno gloriae sedebit, et determinabit conditionem eorum, et habitationes innumeras [dum spiritus eorum in ipsorum pectore firmabuntur, ubi conspicient Electum meum,] pro iis, qui confugerunt ad nominis mei sancti et gloriosi praesidium.

4) Hoc die Electum meum faciam habitare medios inter illos, mutabo [faciem] coeli; benedicam ei, et illuminabo in aeternum.

5) Pariter mutabo [faciem] terrae, benedicam ei, et eos, quos elegi, faciam habitare in ea. Sed ii, qui peccata et iniquitates commiserunt, eam non inhabitabunt, nam facta eorum notavi. Justos meos satiabo pace, collocans eos ante me; sed peccatorum damnatio appropinquabit, ut perdam eos a terrae superficie.

CAP. XLVI.

1) Ibi vidi Senem dierum, [1] cujus caput erat lanae albae instar, et cum eo alterum, cujus facies erat sicut hominis facies. Facies ejus erat gratiae plena, sicut unius sanctorum angelorum. Tum interrogavi unum angelorum, [2] qui mecum, et qui mihi omne secretum ostendebat, ad hominis filium pertinens: quis esset, cujas esset, et cur comitaretur Senem dierum?

2) Respondit et dixit mihi: Hic est Filius hominis, ad quem justitia pertinet, cum quo justitia habitavit, et qui revelabit omnes thesauros eorum, quae abscondita sunt, nam Dominus spirituum eum elegit; et portio ejus superavit omnes ante Dominum spirituum aeterna rectitudine.

3) Hic hominis filius, quem vidisti, excitabit reges et potentes ex eorum cubilibus, et validos ex eorum thronis; dissolvet frenos potentium et diffringet peccatorum dentes.

4) Reges thronis et regnis dejiciet, quia efferre et celebrare eum nolunt, et se humiliare [coram eo], a quo regna ipsis donata sunt. Potentium faciem prosternet, perturbatione eos

---

1) princeps sive caput dierum, Daniel VII, 9. 2) verba tum — angelorum desunt in Bodl. Ms.

implens. Tenebrae erunt eorum domicilium, et vermes eorum lectus; nec sperabunt fore, ut ab hoc lecto iterum assurgant, quia non extulerunt nomen Domini spirituum.

5) Contemnent sidera coeli, manus suas tollent contra Altissimum; conversabuntur et habitabunt in terra, manifesta facientes omnia opera suae iniquitatis, quin immo opera iniquitatis. Robur eorum erit in divitiis ipsorum, et fides eorum in Diis, quos formaverant suis ipsorum manibus. Denegabunt nomen Domini spirituum, et expellent idem ex templis, in quibus coeunt;

6) Item etiam fideles, qui vexantur nomine Domini spirituum.

CAP. XLVII.

1) Illo die preces sanctorum et justorum ascendent a terra in praesentiam Domini spirituum.

2) Isto die congregabuntur sancti, qui super coelis habitant, et conjuncta voce precabuntur, supplicabunt, celebrabunt, laudabunt, et extollent nomen Domini spirituum, propter sanguinem justorum, qui effusus est; ne preces justorum intermittantur coram Domino spirituum, ut pro iis judicium instituatur et patientia Ejus non in aeternum duret.

3) Hoc tempore vidi Senem dierum, sedentem in throno gloriae suae; liber vitae apertus est coram eo, et omnes potestates, quae in coelo sunt, circa et ante eum stabant.

4) Tum corda sanctorum gaudiis repleta erant, quia justitiae consummatio venerat, sanctorum supplicatio exaudita, et sanguis justorum aestimatus erat a Domino spirituum.

CAP. XLVIII.

1) In hoc loco conspexi fontem rectitudinis, qui nunquam deficiebat, circumdatum a multis sapientiae fonticulis. Ex his omnes sitientes bibebant, et sapientia implebantur, habitationem suam habentes cum justis, electis et sanctis.

2) Et in illa hora invocatus est Filius hominis apud Dominum spirituum, et nomen ejus coram Sene dierum.

3) Et antequam creatus esset sol et signa, antequam coaluerint stellae coeli, nomen ejus invocatum est coram Domino spirituum. Ille erit baculus justorum et sanctorum, ut in eo innitantur et non cadant, et ille [erit] lux gentium.

4) Spes erit eorum, quorum corda trepidant. Omnes, qui in terra habitant, procumbent, et eum adorabunt; celebrabunt et laudabunt eum, et laudes canent nomini Domini spirituum.

5) Ideo fuit [progenitus est] Electus et Occultus, coram eo, antequam creabatur mundus et usque ad saecula saeculorum.

6) In Illius praesentia [exstitit], et revelavit sanctis et justis sapientiam Domini spirituum; nam conservavit sortem justorum, quia oderunt et rejecerunt hunc iniquitatis mundum, et detestati sunt omnia ejus opera et vias, in nomine Domini spirituum.

7) Nam in Illius nomine servabuntur, et illius voluntas vita eorum erit. His diebus facies regum terrae et potentium, qui mundum obtinuerunt opere manuum suarum, humiliabuntur.

8) Nam die anxietatis et perturbationis animae eorum non servabuntur, sed [erunt] in manibus eorum, quos elegi.

9) Foeni instar in ignem, et sicut plumbum in aquam eos dejiciam. Concremabuntur in praesentia justorum et mergentur in praesentia sanctorum; neque decima eorum pars reperietur.

10) Sed die eorum perturbationis quies erit in terra.

11) In Ejus praesentia cadent, neque resurgent, nec erit, qui possit eos manibus Ejus eripere, eosque sublevare; nam denegarunt Dominum spirituum et Ejus Messiam. Nomen Domini spirituum sit benedictum.

CAP. XLVIII.[1]

1) Sapientia effunditur aquae instar, et gloria coram eo non deficit in secula seculorum, nam potens Ille est in omnibus justitiae secretis.

2) Sed iniquitas praeterit umbrae instar, neque firmam possidet stationem: nam Electus stat coram Domino spirituum, et Gloria Ejus durat in secula seculorum, et potentia Ejus ab aevo in aevum.

3) Cum eo habitat spiritus sapientiae intelligibilis, spiritus cognitionis et potentiae, et spiritus eorum, qui dormiunt in justitia: ipse judicabit occulta.

4) Neque quisquam unicum verbum edere poterit coram Eo, nam Electus est in praesentia Domini spirituum, ad ipsius beneplacitum.

---

1) Cap. XLVIII bis occurrit.

CAP. XLIX.

1) His diebus sancti et electi vicem subibunt. Lux diei habitabit in iis, et splendor ac gloria sanctorum immutabitur.

2) Die perturbationis mala coacervabuntur in peccatores, sed justi triumphabunt in nomine Domini spirituum.

3) Alii perducentur ad cognitionem, poenitendum sibi esse, et desistendum ab operibus manuum suarum, et gloriam ipsos non manere in praesentia Domini spirituum, tamen fieri posse, ut in nomine ejus salventur. Dominus spirituum misericordiam iis exhibebit; nam magna est gratia et justitia in ejus judicio, et in praesentia gloriae ejus, neque in judicio ejus iniquitas stabit. Quicunque non poenitentiam agit coram eo, peribit.

4) Protinus veniam iis non amplius tribuam, ait Dominus spirituum.

CAP. L.

1) Illis diebus terra reddet ex gremio suo et orcus ex suo, quodcunque recepit; et destructio [abyssus] restituet, quodcunque debet.

2) Separabit Ille justos et sanctos ex iis, nam dies salutis eorum appropinquavit.

3) Et illis diebus Electus sedebit in throno suo, ac quodlibet secretum intelligibilis sapientiae ex ore ejus prodibit; nam Dominus spirituum dotavit et glorificavit eum.

4) Illis diebus montes salient sicut arietes, et colles exultabunt sicut agni[1] lacte satiati; et omnes [justi] erunt angeli in coelo.

5) Vultus eorum exsplendescet gaudio; nam istis diebus Electus exaltabitur. Terra gaudebit, justi eam inhabitabunt, et electi ambulabunt in ea.

CAP. LI.

1) Post hoc tempus, in loco, ubi unumquodque secretum videram, abreptus sum turbine, et ablatus versus occidentem.

2) Ibi oculi mei secreta coeli conspexerunt, et omnia secreta terrae, montem ex ferro, montem ex aere, montem ex

---

1) Psalm. CXIV, 4.

argento, montem ex auro, montem ex fluido metallo, et montem ex plumbo formatum.

3) Et interrogavi angelum, qui mecum, dicens: quaenam hae res sunt, quas in secreto conspexi?

4) Et angelus respondit: omnes hae res, quas conspexisti, erunt pro imperio Messiae, ut regnet, et potens sit in terra.

5) Et angelus ille pacis respondit mihi: breve tantummodo tempus morare, et videbis, et revelabitur tibi omnis res secreta, quam Dominus spirituum decrevit. Montes illi, quos vidisti, mons ex are, mons ex ferro, mons ex argento, mons ex auro, mons ex fluido metallo, et mons ex plumbo formatus, hi omnes in praesentia Electi sicut mellis placenta erunt coram igne, et sicut aqua, quae super montes defluit; concident coram ejus pedibus.

6) Illis diebus [homines] non salvabuntur auro et argento.

7) Neque potestas erit eis, se tuendi et fugiendi.

8) Tum neque aes erit armis fabricandis, neque lorica pectori tegendo.

9) Ferrum inutile erit, inutile quoque illud, quod neque rubiginem patitur neque absumitur, et plumbum non appetetur.

10) Haec omnia rejicientur, et e terra interibunt, quando Electus apparebit in praesentia Domini spirituum.

CAP. LII.

1) Tum oculi mei conspexerunt vallem profundam; et amplus erat ejus aditus.

2) Omnes, qui in terra, in mari et in insulis habitant, dona, munera et oblationes ad eam conferent, attamen profunda haec vallis non implebitur. Manus eorum iniquitatem committent. Quodcunque [justi] laboribus suis produxerint, peccatores turpiter devorabunt. Sed peribunt de facie Domini spirituum, et de facie terrae ipsius. [Justi] vero surgent neque interibunt in omne aevum.

3) Vidi angelos poenae, qui habitabant [ibi], et praeparabant omne instrumentum Satanae.

4) Tum interrogavi angelum pacis, qui mecum, cui isti instrumenta praepararent?

5) Dixit: haec praeparant pro regibus et potentibus terrae, ut per ea pereant.

6) Post quae justa et electa domus congregationis ejus apparebit, non mutanda abhinc, nomine Domini spirituum.

7) Neque montes isti durabunt, in praesentia ejus, sicut terra et colles, [sed] sicut fontes aquae [defluent]. Et justi liberabuntur a vexatione peccatorum.

CAP. LIII.

1) Tum vidi et converti me ad aliam terrae partem, ubi conspexi vallem profundam, igne ardentem.

2) Ad hanc vallem reges et potentes deducti sunt.

3) Ibidem oculi mei instrumenta viderunt, quae confecta sunt, compedes ferreas, quibus non erat pondus.

4) Tum interrogavi angelum pacis, qui mecum, dicens: cui hae compedes et instrumenta praeparata sunt?

5) Respondit ille: haec praeparata sunt Azazeelis exercitui, ut tradantur, et infimae condemnationi adjudicentur, et ut angeli eorum injectis acutis lapidibus vinciantur, sicut Dominus spirituum jussit.

6) Michael et Gabriel, Raphael et Phanuel confirmabuntur illo die, et tum dejicient istos in ardentis ignis fornacem, ut Dominus spirituum vindicetur ab iis propter eorum crimina, quia Satanae ministri facti sunt, et eos seduxerunt, qui in terra habitant.

7) Illis diebus supplicium exibit a Domino spirituum, et aquae receptacula, quae super coelis sunt, aperientur, et aquae fontes, qui sub coelis sunt et sub terra.

8) Omnes aquae, quae in coelis et super iis sunt, commiscebuntur.

9) Aqua, quae super coelo est, erit mas [agens].

10) Et aqua, quae sub terra est, erit femina [recipiens]: omnesque perdentur, qui in terra habitant, et qui habitant sub finibus coeli.

11) Hac ratione iniquitatem cognoscent, quam in terra commiserunt, et hac ratione peribunt.

CAP. LIV.

1) Postea Senem dierum poenituit, et dixit: incassum perdidi omnes terrae incolas.

2) Et per magnum suum nomen juravit (dicens): abhinc non iterum sic agam cum omnibus iis, qui in terra habitant.

3) Sed signum collocabo in coelis, et erit testis inter me et illos in aeternum,[1] quamdiu dies coeli et terrae in terra durant.

4) Postea, secundum hoc decretum meum, si constituerim tollere eos improviso, angelis ut instrumentis utens, die afflictionis et perturbationis, ira et poena mea in iis manebit, poena et ira mea, ait Deus Dominus spirituum.

5) O vos reges, o vos potentes, qui mundum inhabitatis, conspicietis Electum meum in throno gloriae meae sedentem. Et is judicabit Azazeelem, omnes ejus comites, et omnes ejus catervas, in nomine Domini spirituum.

6) Ibidem vidi angelorum catervas, qui agitabantur in suppliciis, inclusi reti ferreo et ahaeneo. Tum interrogavi angelum pacis, qui mecum, quo illi vincti eunt?

7) Dixit ille: ad suum quisque electum et dilectum, ut dejiciantur in fontes et profundos vallis recessus.

8) Et haec vallis implebitur electis eorum et dilectis eorum, quorum vitae dies consumentur, sed dies erroris innumeri erunt.

9) Tum principes coibunt et conspirabunt. Primores orientis, inter Parthos et Medos, reges expellent, quos spiritus perturbationis invadet. De thronis eos detrudent, salientes sicut leones ex cavernis suis, et sicut lupi famelici medium in gregem.

10) Progredientur et conculcabunt terram electorum suorum. Terra electorum ipsorum coram iis erit. Area, via et urbs [populi] mei justi impediet [progressus] equorum eorum. Exsurgent ad se invicem perdendos; dextera eorum firmabitur, neque quisquam amicum seu fratrem suum noscet;

11) Neque filius patrem et matrem: donec numerus corporum mortuorum [completus] erit illorum nece ac supplicio. Neque hoc fiet sine causa.

12) Istis diebus orci os aperietur, cui immergentur, orcus perdet et devorabit peccatores a facie electorum.

---

1) Genes IX, 13.

CAP. LV.

1) Post haec conspexi alterum exercitum curruum, et homines in iis vectos.

2) Et vento vecti venerunt ab oriente, ab occidente et a meridie.

3) Sonus strepitus curruum audiebatur.

4) Et ubi haec agitatio facta est, sancti e coelo eam conspexerunt: terrae columna a fundamento conquassata est, et strepitus personuit a finibus terrae usque ad fines coeli, eodem tempore.

5) Tum omnes procubuerunt, et Dominum spirituum adorarunt.

6) Hic est finis secundae parabolae.

CAP. LVI. [sect. IX.] [1]

1) Tum coepi edere tertiam parabolam, de justis et electis.

2) Benedicti estote, Justi et electi, nam gloriosa est sors vestra.

3) Justi manebunt in lumine solis, et electi in lumine aeternae vitae, quorum vitae dies nunquam desinent; neque numerabuntur sanctorum dies, qui lumen quaerunt et justitiam obtinent a Domino spirituum.

4) Pax sit sanctis a Domino mundi.

5) Abhinc justi dicentur in coelo secreta justitiae quaerere, portionem fidei: nam surrexerunt, ut sol in terra, et tenebrae praeterierunt. Ibi lumen erit sine fine, neque numeratio dierum, nam caligo antea dispelletur, et lumen augebitur coram Domino spirituum, coram Domino lumen rectitudinis in aeternum crescet.

CAP. LVII.

1) Istis diebus oculi mei conspexerunt secreta fulgurum et radiorum, et judicium eorum.

2) Lucent et ad benedictionem et ad maledictionem, secundum voluntatem Domini spirituum.

3) Ibidem vidi secreta tonitruum, cum tonat desuper in coelo, et sonus auditur.

4) Terrae quoque habitationes mihi ostensae sunt. Sonus tonitruum ut ad pacem et benedictionem, ita et ad maledictionem est, secundum dictum Domini spirituum.

---

1) Paris. Ms.

5) Posthaec omne secretum radiorum et fulgurum a me conspectum est. Ad benedictionem et fertilitatem lucent.

CAP. LVIII.[1] [sect. X.[2]]

1) Anno quingentesimo, mense septimo, quarto decimo mensis die vitae Enochi, in hac parabola vidi, quod coelum coelorum contremuit, quod violenter contremuit, et quod potestates Altissimi et angeli, millia millium, et myriades myriadum, agitabantur magna agitatione. Et ubi intuebar, ecce senex dierum in throno gloriae suae sedebat, et angeli ac sancti circum eum. Magnus tremor me occupavit et terrore perculsus sum. Lumbi mei deflexi et soluti, renes laxati sunt, et in faciem meam procubui. Sanctus Michael et alius sanctus angelus, unus sanctorum, missi sunt, qui me erigerent.

2) Et cum erectus essem, spiritus meus rediit, nam sustinere vehementissimam visionem, agitationem istam, et coeli concussionem minime valebam.

3) Tum sanctus Michael mihi dixit: cur turbatus es hac visione?

4) Adhuc dies clementiae est, et Ille clemens et patiens fuit erga omnes, qui in terra habitant.

5) Sed cum tempus veniet, tum potentia, et judicium [locum habebit], quod Dominus spirituum praeparavit iis, qui justitiae judicio se subjiciunt, sed et iis qui abjurant hoc judicium, et qui nomine [ejus] in vanum utuntur.

6) Hic dies praeparatus est electis [ut dies] foederis, et peccatoribus [ut dies] inquisitionis.

7) Hoc die distribuentur [ad vescendum] duo monstra,*) monstrum femininum, cujus nomen est Leviathan, habitans in faucibus maris, super aquarum fontibus,

---

1) Cum Cap. LVIII desit in Ms., Cap. LIX in duas partes divisi, quarum priorem, sub titulo Cap. LVIII huc collocavi. Laurence. 2) Paris. Ms.

*) ad Cap. LVIII, v. 7. Judaicam fabulam de Leviathane et Behemoth attigi in adnotationibus ad primum Ezrae librum. Fabula haec inter Judaeos nimis trita est, quam ut repeti eam opus sit. Vocem aethiopicam reddidi monstra: Ludolphus exhibet t i g r e s ut unicam ejus significationem. Sed cum Leviathan et Behemoth nunquam ad tigrium speciem numeratos esse appareat, magis generalem adoptavi terminum, quamquam sine auctoritate. Laur.

8) Et masculinum [monstrum], cujus nomen est Behemoth, quod ventre suo occupat invisibile desertum.

9) Nomen ejus Dendayen in oriente horti, in quo electi et justi habitabunt, et quo receptus fuit abavus meus, septimus*) ab Adamo primo hominum, quem Dominus spirituum fecit.

10) Tum alium angelum rogavi, ut mihi potestatem horum monstrorum ostenderet, quomodo separata essent eodem die, [ita ut] alterum in maris faucibus esset, alterum in sicco deserto.

11) Et dixit: Tu, fili hominis, cupidus es intelligendi res secretas.

12) [1]Et angelus pacis, qui mecum erat, dixit: Haec duo monstra per Dei potentiam praeparata sunt, ut cibus fiant, et ut Dei poena non vana sit.**)

13) Tum parvuli occidentur cum matribus suis, et filii cum patribus.

14) Et cum a Domino spirituum poena infligetur, infligetur ne poena Domini spirituum vana sit. Post haec judicium erit secundum ejus clementiam et patientiam.

CAP. LIX.

1) Tum alius angelus, qui mecum, locutus est,

2) Et ostendit mihi prima et ultima secreta desuper in coelo, et in terra subter.

3) In finibus coeli et in fundamentis ejus, et in ventorum receptaculis.

4) [Ostendit mihi], quomodo spiritus eorum divisi et quomodo ponderati essent, et quomodo et venti et fontes numerati essent, secundum vim spirituum eorum.

5) [Ostendit mihi] vim luminis lunae, quod vis ejus justa est, ac stellarum divisiones et proprium cuique nomen.

---

1) Tres ultimi hi versus, sc. 12. 13. 14. in utroque Ms. sub finem Cap. LIX occurrunt; sed tam evidenter ad Leviathani et Behemothi descriptionem pertinent, ut eos hic inserere ausus sim. Laur.

*) meliorem secutus sum lectionem, ab Hoffmanno in germanica sua Enochi versione suppeditatam. Ed.

**) v. 12. ne poena — vana sit.] Bodl. Ms. *omittit* vocem non, quae occurit in Paris. Ms., et quae plane a sensu postulatur. Laur.

6) Quod omnis divisio dividitur, et tonitrua in singulis suis casibus, et in omni divisione, qua dividitur, quod fulgurat fulgure. *)

7) Quod exercitus [catervae eorum] illico obediunt, et quod intermissio est in tonitru, nam continuat sonum suum. Neque tonitru et fulmen separata sunt, quamvis utrumque haud uno spiritu moveatur: tamen non sunt separata.

8) Nam cum fulmen micat, tonitru sonat, sed spiritus ejus proprio tempore cessat, aequam faciens divisionem; nam thesaurus eorum [est] arenae instar. Utrumque eorum proprio tempore freno cohibetur, et vertitur vi spiritus, et sic [ea] propelluntur secundum spatiosum terrae ambitum.

9) Pariter spiritus maris potens est et validus, et sicut valida vi, ceu freno, retrahitur [refluxu maris], sic et propellitur et montibus terrae impingitur. Spiritus glaciei angelus est, spiritus grandinis est bonus angelus, etiam spiritus nivis propter vim suam, et spiritus singularis in ea est, qui ex ea vaporis instar ascendere facit, et refrigeratio vocatur.

10) Nebulae spiritus cum iis in eorum receptaculo non **) habitat, sed receptaculum per se habet; nam processus ejus est in splendore.

11) In lumine, et in caligine, in hieme et aestate receptaculum ejus nitor est, et angelus ejus [ibi].

12) Spiritus roris [habet] mansionem suam in coeli finibus, una cum pluviae receptaculo; et processus ejus est hieme et aestate. Nubes ab hoc parta, et nubes nebulae junguntur; altera alteram locupletat, et ubi pluviae spiritus movetur ex receptaculo suo, angelus apparet, et receptaculum ipsius aperiens, eam producit.

13) Idem fit, cum pluvia dispergitur per totam terram, et unitur cum omni aquae genere, quod in humo est, nam aquae remanent in terra, quia cibum [praebent] terrae ab Altissimo, qui in coelis est.

14) Quare mensura est pluviae, et angeli eam distribuunt.

15) Has res conspexi singulas, et ipsum quoque justorum hortum.

---

*) Hanc versionem ipse Laurentius suppeditat ex codice pariensisi, in sua Enochi editione. Edit.

**) male Laurentius negationem omittit, quam Hofmannus supplet. Edit.

CAP. LX.

1) Istis diebus vidi longos funes illis angelis traditos; qui alis suis ablati avolabant, exeuntes versus septentrionem.

2) Et interrogavi angelum, dicens: quare longos istos funes acceperunt, et exierunt? Respondit: Exierunt ad metiendum.

3) Angelus, qui mecum, inquit: Hae sunt justorum mensurae, et funes justorum ferent, ut innitantur nomini Domini spirituum in omne aevum.

4) Electi incipient habitare cum electis.

5) Et hae sunt mensurae, quae dabuntur fidei, et [quae] firmabunt verbum justitiae.

6) Hae mensurae revelabunt omnia secreta in profundis terrae.

7) Et [fiet] ut ii, qui in deserto interierunt et devorati sunt a piscibus maris et a feris bestiis, redeant, et confidant die Electi: nam nemo peribit in praesentia Domini spirituum, nullus poterit perire.

8) Et imperium acceperunt omnes, [qui erant] desuper in coelis, quibus vidi unam potentiam, unum splendorem ignis instar tradi.

9) Ut Eum in primis, Eum voce sua laudarent, Eum efferrent in sapientia, et ipsi exhiberent sapientiam in verbo et spiritu vitae.

10) Tum Dominus spirituum throno gloriae suae Electum imposuit.

11) Qui judicabit omnia opera sanctorum desuper in coelo, et in libra actiones eorum ponderabit. Et quum extollet faciem suam ad judicandas secretas eorum vias, in verbo nominis Domini spirituum, et progressus eorum in via justi judicii Dei altissimi:

12) Omnes una voce loquentur, benedicent, laudabunt, efferent, et celebrabunt in nomine Domini spirituum.

13) Et ipse vocabit omnem potestatem coelorum et omnes sanctos, qui desuper, et potentiam Dei. Cherubim et Seraphim et Ophanim, omnes angeli potentiae, et omnes angeli dominorum, scilicet Electi et alterius Potestatis, quae erat in terra super aqua illo die,

14) Una vocem tollent, benedicent, laudabunt, celebrabunt et magnificabunt in spiritu fidei, in spiritu sapientiae et patientiae,

in spiritu clementiae, in spiritu judicii et pacis, et in spiritu benevolentiae; omnes exclamabunt una voce: Benedictus Ille, et nomen Domini spirituum benedictum sit in omne aevum. Omnes, qui non dormiunt, laudabunt illum desuper in coelo.

15) Laudabunt omnes sancti in coelo, omnes electi, qui in horto vivent, et quilibet spiritus luminis, qui valet benedicere, laudare, efferre, et celebrare nomen tuum sanctum, et omnes carnales, omne, quod potentiam habet, laudabunt et celebrabunt nomen tuum in omne aevum.

16) Nam magna est clementia Domini spirituum, patiens est Ille, et omnia sua opera, omnem suam potentiam, pro magnitudine, qua praeditus est, revelavit sanctis et electis, nomine Domini spirituum.

CAP. LXI.

1) Sic Dominus imperavit regibus, principibus, excelsis, iisque, qui in terra habitant, dicens: Aperite oculos vestros, et cornua vestra tollite, si valetis Electum comprehendere.

2) Et Dominus spirituum in throno gloriae suae sedebat.

3) Et spiritus justitiae super eum effusus erat.

4) Verbum oris ejus omnes perdet peccatores et omnes impios, qui in praesentia ejus peribunt.

5) Illo dies omnes reges, principes, excelsi, iique, qui terram possident, surgent, videbunt, et intelligent, Eum in gloriae suae throno sedere, et coram Eo sanctos in justitia judicari.

6) Et nihil, quod coram Eo dicetur, vanum erit.

7) Perturbatio istos superveniet, sicut mulierem parturientem, cujus labor acerbus est, quando ad os uteri fructus pervenit, et difficilis est partu.

8) Altera eorum pars alteram intuebitur. Obstupescent et vultum demittent,

9) Et perturbatio eos occupabit, quando Filium mulieris conspicient in gloriae suae throno sedentem.

10) Tum reges, principes, et omnes, qui terram possident, celebrabunt Eum, qui dominatur omnibus; Eum, qui occultus erat. Nam ab initio Filius hominis occultus erat, quem Altissimus in praesentia potentiae suae retinebat et Electis revelabat.

11) Ipse sanctorum seminabit congregationem et electorum, et omnes electi coram Eo stabunt illo die.

12) Omnes reges, principes, excelsi et ii, qui terrae imperant, in ora sua coram Eo procumbent, et Eum adorabunt.

13) Spem suam ponent in hoc Filio hominis, supplicabunt Ei, et clementiam ab Eo petent.

14) Tum Dominus spirituum properabit expellere eos ex praesentia sua. Vultus eorum confusionis pleni erunt, et facies eorum caligine obducentur. Angeli poenae eos corripient, ut vindicta iis infligatur, qui liberos ejus et sanctos ejus oppresserunt. Et exemplo erunt sanctis et electis ipsius. De istis hi laetabuntur, nam ira Domini spirituum in iis remanebit.

15) Tum gladius Domini spirituum sanguine eorum inebriabitur; sed sancti et electi illo die incolumes erunt, neque peccatorum et impiorum facies abhinc videbunt.

16) Dominus spirituum super iis remanebit:

17) Et cum Filio hominis habitabunt, coenabunt, cubabunt et surgent in omne aevum.

18) Sancti et electi e terra surrexerunt, vultus suos demittere desierunt, et vitae amictu vestiti sunt. Hic vitae amictus est cum Domino spirituum, in cujus praesentia vestis vestra non senescet, neque gloria vestra minuetur.

CAP. LXII.

1) Illis diebus reges, potentes et ii, qui terram possident, rogabunt angelos irae, quibus traditi sunt, ut ipsis quietem dent in breve tempus, ut procumbant et adorent Dominum spirituum, peccata sua coram Eo confitentes.

2) Laudabunt et celebrabunt Dominum spirituum, dicentes: benedictus sit Dominus spirituum, Dominus regum, Dominus principum, Dominus dominorum, Dominus gloriae et Dominus sapientiae.

3) In lucem producet omne secretum.

4) Potentia tua est ab aevo in aevum, et gloria tua in secula seculorum.

5) Profunda sunt omnia tua secreta et innumera, et justitia tua mensurari non potest.

6) Nunc cognovimus, debere nos celebrare et laudare Dominum regum, Eum, qui rex est super omnia.

7) Et dicent: quis quietem nobis dedit ad celebrandum, laudandum, benedicendum et confitendum in praesentia ejus gloriae.

8) Et nunc brevis est quies, quam exoptamus, nec [eam] reperimus; vellemus quidem assequi, sed non possidebimus eam. Lumen nostrum in perpetuum evanuit, et caligo obduxit thronos nostros in aeternum.

9) Nam non confessi eramus coram Eo, non celebravimus nomen Domini regum, non celebravimus Dominum in omnibus ejus operibus, sed confidimus in dominatione et gloriae nostrae sceptro.

10) Die doloris et perturbationis nostrae Ille nos non servabit, neque quietem reperiemus. Confitemur, Dominum nostrum fidelem esse in omnibus suis operibus, in omnibus judiciis, et in justitia sua.

11) In judiciis personam non respicit, et nos ex praesentia ejus discedere cogimur, propter nostra [male] facta.

12) Omnia peccata nostra recte ponderata sunt.

13) Tum ad se invicem dicent: animae nostrae divitiis iniquitatis satiatae sunt;

14) Sed hae nos non tuentur a descendendo in flammantem orci sinum.

15) Et tum vultus eorum caligine et confusione implebuntur coram Filio hominis, e cujus praesentia expellentur, et coram quo gladius remanebit ad eos caedendos.

16) Sic ait Dominus spirituum: Hoc est decretum et judicium contra principes, reges, excelsos, eosque, qui terram possident, in praesentia Domini spirituum.

CAP. LXIII.

1) Alias quoque visiones vidi in isto secreto loco. Vocem percepi angeli dicentis: hi sunt angeli, qui a coelo in terram descenderunt, et filiis hominum secreta revelarunt, et filios hominum ad peccata committenda seduxerunt.

CAP. LXIV. [sect. XI. [1]]

1) Illis diebus Noah vidit terram inclinare et interitum appropinquare.

---

1) Cap. LXIV, LXV et LXVI, et LXVII, v. 1. continent Noachi, non Enochi visionem. Laurence.

2) Ideo pedes suos sustulit, et ad fines terrae processit, ad habitationem proavi sui Enochi.

3) Et Noah amara voce ter exclamavit: Audi me, audi me, audi me. Et dixit: dic mihi, quid agatur in terra, nam terra laborat, et violenter quatitur. Certe cum ea interibo.

4) Post hoc magna erat perturbatio in terra, et vox e coelo audita est. In faciem procubui, tum proavus meus Enoch venit et juxta me stetit.

5) Dixitque mihi: cur exclamasti ad me amara voce et lamentatione?

6) Edictum exiit a Domino contra eos, qui in terra habitant, ut intereant, nam omne secretum angelorum noverunt, omnem inimicam et secretam potentiam daemonum, et omnem potentiam eorum, qui magiae dediti sunt, et eorum, qui fusas imagines conficiunt in tota terra.

7) Noverunt, quomodo argentum ex pulvere terrae producatur, et quomodo in terra [metallicae] guttae existant, nam plumbum et stannum non producuntur e terra, ut primo productionis eorum fonte.

8) Sed angelus his praeest, et praevenire studet.

9) Tum proavus meus Enoch manu sua me prehendit, erigens me et dicens: i, nam Dominum interrogavi de hac terrae perturbatione, qui respondit: propter impietatem eorum innumera eorum judicia coram me consummata sunt. Lunas inquisiverunt, et cognoverunt, terram interituram cum iis, qui in ea habitant. His [locus] refugii non erit in aeternum.

10) Secreta detexerunt, propterea isti judicabuntur, neque vero tu, mi fili. Dominus spirituum scit, te purum et bonum esse, [et liberum] crimine [detectorum] secretorum.

11) Ille, sanctus, nomen tuum medios inter sanctos confirmavit, et te conservabit ab iis, qui in terra habitant. Semen tuum extollet in justitia ad regna et magnam gloriam, et ex semine tuo nascetur progrenies justorum et sanctorum hominum sine numero in aeternum.

CAP. LXV.

1) Post haec mihi ostendit angelos supplicii, qui praeparati erant ad veniendum et aperiendum omnem vim aquarum sub terra:

2) Ut judicio inserviat et perniciei omnium eorum, qui in terra habitant.

3) Et Dominus spirituum imperavit angelis, qui exibunt, ne homines adjuvarent et conservarent.

4) Nam hi angeli [praeerant] omni potentiae aquarum. Tum abii e praesentia Enochi.

CAP. LXVI.

1) Illis diebus verbum Dei ad me pervenit, et dixit: Noah, ecce, sors tua ascendit ad me, sors criminis expers, sors dilecta et aequa.

2) Jam angeli carceres *) exstruent; sed ubi exierint hoc munus perficientes, manum meam imponam et te conservabo.

3) Semen vitae ex te surget, et commutatio erit, ut terra non vacua relinquatur. Semen tuum confirmabo coram me in omne aevum, et semen eorum, qui tecum in superficie terrae habitant, benedicetur et multiplicabitur in praesentia terrae nomine Domini.

4) Et includent hos angelos, qui impietatem commiserunt. In valle ista ardente [includentur], quam primum proavus meus Enoch in occidente mihi ostendit, ubi montes erant ex auro et argento, ex ferro, fluido metallo et stanno.

5) Conspexi hanc vallem, in qua magna erat perturbatio, et [ubi] aquae excitabantur.

6) Et postquam omnia haec facta sunt, e fluida ignis mole, et ex perturbatione, quae illo loco invaluit, vehemens odor sulphuris surrexit, aquis commixtus, et vallis angelorum, qui seductionis rei erant, sub terra ista ardebat.

7) In hanc vallem quoque rivi ignis defluent, ad quos angeli isti condemnabuntur, qui terrae incolas seduxerunt.

8) Et istis diebus hae aquae regibus, principibus, excelsis et terrae incolis animae et corporis erunt medela spiritusque judicium.

9) Animi eorum ludo dediti erunt, ut judicentur in corporibus suis, quia denegarunt Dominum spirituum, et [quamquam] con-

---

*) Laurentius male „arbores" Hoffmannus rectam versionem exhibet. Ed.

demnationem suam e die in diem prospiciunt, non credunt in ejus nomen.

10) Et ut inflammatio corporis eorum magna erit, sic spiritus eorum mutationem subibunt in aeternum.

11) Nam nullum verbum, quod editur coram Domino spirituum, vanum erit.

12) Judicium in eos erumpet, quia confidunt in gaudiis corporum suorum, et denegarunt Dominum spirituum.

13) Illis diebus aquae hujus vallis mutabuntur, nam cum angeli judicabuntur, fontium istorum ardor mutabitur.

14) Cum angeli ascendent, aquae fontium vicem subibunt, et frigescent. Tum Sanctum Michaelem audivi respondentem et dicentem: Hoc judicium, quo angeli judicabuntur, testimonium edet contra reges, principes et eos, qui terram possident.

15) Nam hae aquae judicii salutem animis angelorum, sed corporibus eorum mortem afferent. At non percipient et credent, aquas mutatum iri et ignem fore, qui ardebit in aeternum.

CAP. LXVII.

1) Post haec notitiam mihi dedit omnium secretorum in libro proavus meus Enoch, et parabolas, quae ei datae erant, inserens eas mihi inter verba libri parabolarum.]

2) *) Hoc tempore sanctus Michael respondit et dixit Raphaeli: Spiritus vis me abripit atque excitat propter judicii severitatem, secreti judicii angelorum; quis [videre] sustinet severum hoc judicium, quod factum est, et in perpetuum durat, perdens eos? Iterum sanctus Michael respondit et sancto Raphaeli dixit: Quis est, cujus pectus non molliatur, et cujus renes non moveantur hac re.

3) **) Judicium contra eos exiit [ab iis], qui hos ita eduxerunt. Et factum est, cum in praesentia Domini spirituum staret,

4) Iterum sanctus Michael Raphaeli dixit: Non patrocinabor iis in conspectu Domini, nam Dominus spirituum ab iis offensus

---

*) Cum hoc versu pergit Enochi visio, initio capitis LXIV interrupta. Edit.

**) Hic et passim in sequentibus versibus secutus sum lectionem ab Hoffmanno suppeditatam. Edit.

est, quia instar Domini se gesserunt. Quare super eos veniet secretum judicium in omne aevum,

5) Cujus neque angelus, neque homo particeps erit; sed illi soli proprium suum judicium accipient in omne aevum.

CAP. LXVIII.

1) Post haec judicio obstupescent et excitabuntur, propter ea, quae revelaverunt terrae incolis.

2) Ecce nomina istorum angelorum. Haec sunt eorum nomina. Primus eorum est Samayza, secundus Arstikapha; tertius Armen, quartus Kakabael, quintus Turel, sextus Rumyel, septimus Danyal, octavus Kael, nonus Barakel, decimus Azazel, undecimus Armers, duodecimus Batharyal, tertius decimus Basasael, decimus quartus Ananel, decimus quintus Turyal, decimus sextus Simatiseel, decimus septimus Yetarel, duodevicesimus Tumael, undevicesimus Tarel, vicesimus Rumel, vicesimus primus Izezel.

3) Hi sunt principes angelorum eorum, et nomina ducum centenorum, et quinquagenorum et denorum.

4) Nomen primi est Yekun, hic est, qui seduxit omnes filios sanctorum angelorum, et fecit eos descendere in terram, ad corrumpendam hominum progeniem.

5) Nomen secundi est Kesabel, qui malum consilium excogitavit filiis sanctorum angelorum, eosque induxit, ut contaminarent corpora sua generandis hominibus.

6) Nomen tertii est Gadrel: hic revelavit omnem mortis vim filiis hominum.

7) Evam seduxit, et filiis hominum mortis instrumenta monstravit, loricam, scutum et gladium mortiferum, omne mortis instrumentum filiis hominum.

8) Ab ejus manu [hae res] transierunt ad eos, qui in terra habitant, ab eo tempore in aeternum.

9) Nomen quarti est Penemue; hic revelavit filiis hominum amaritudinem et dulcedinem,

10) Iisque aperuit omne sapientiae eorum secretum.

11) Homines edocuit scripturam, et [usum] atramenti et chartae.

12) Ideo multiplicati sunt ii, qui aberraverunt ab omni mundi tempore ad hunc usque diem.

13) Nam homines non eo nati sunt, ut ita fidem suam atramento et charta firmarent,

14) Creati enim sunt, ut angelorum instar justi et puri manerent.

15) Neque mors, quae omnia perdit, eos affecisset,

16) Qui per hanc suam cognitionem pereunt, et propter hoc me quoque devorat.

17) Nomen quinti est Kasyade; hic filiis hominum revelavit omnes spirituum et daemonum malas artes.

18) Malas artes ad perdendos immaturos partus in utero matris, et malas artes per morsus serpentum, et vim, quae fit meridie [per] progeniem serpentis, cujus nomen est Tabaet.

19) Hic est numerus Kesbel, summa jurisjurandi, quod in gloria habitans, sanctis revelavit.

20) Nomen ejus est Beka. Hic rogavit sanctum Michaelem monstrare ipsis secretum nomen, ut intelligerent hoc secretum nomen, et sic reminiscerentur jurisjurandi, et ut ii, qui omne secretum aperiunt hominum filiis, contremiscerent, ad hoc nomen et jusjurandum.

21) Haec est vis hujus jurisjurandi, nam validum est et severum.

22) Et posuit hoc jusjurandum Akae in manibus sancti Michaelis.

23) Haec sunt secreta hujus jurisjurandi, et confirmata sunt eo.

24) Coelum [per illud] suspensum est, antequam mundus creatus esset, in aeternum.

25) Per illud terra fundata est super aquis, et ex occultis collium partibus fontes pulcri proveniunt in viventium usum a creatione usque ad finem mundi.

26) Per hoc jusjurandum mare formatum est, et fundamentum ejus.

27) Tempore sui furoris arenam constituit, et non mutabitur unquam. Et per hoc jusjurandum abyssi confirmatae sunt, neque removeri possunt a loco suo in omne aevum.

28) Per hoc jusjurandum sol et luna cursum suum complent, nunquam aberrantes ab lege sua in omne aevum.

29) Per hoc jusjurandum stellae cursum suum perficiunt.

30) Et quando nomina eorum appellantur, respondent in omne aevum.

31) Per idem aquis sui venti praesident: omnes autem habent suos spiritus; qui [efficiunt] concordem spirituum conjunctionem.

32) Ibi thesauri tonitruum conservantur, et splendor fulminis.

33) Ibi conservantur thesauri grandinis et glaciei, thesauri nivis, thesauri pluviae et roris.

34) Omnes hi confitebuntur et laudabunt coram Domino spirituum.

35) Celebrabunt omni laudis vi, et Ille sustinet eos in omni hac gratiarum actione, et laudabunt, celebrabunt, et efferent nomen Domini spirituum in omne aevum.

36) Et super iis illud jusjurandum confirmatum est, per quod ipsi et viae eorum servantur, neque progressus eorum impeditur.

37) Magnum erat eorum gaudium.

38) Benedicebant, celebrabant et efferebant, quia nomen Filii homnis ipsis revelatum fuit.

39) Et ipse sedebat in gloriae suae throno; et praecipua judicii pars assignata est Ei, Filio hominis. Peccatores evanescent et peribunt a terrae superficie, et ii, qui eos seduxerunt, catenis vincientur in aeternum.

40) Secundum gradus corruptionis eorum carcere claudentur, et omnia eorum opera evanescent a terrae facie, neque abhinc quisquam erit seductor, nam Filius hominis visus est in gloriae suae throno sedens.

41) Omnis improbitas evanescet, et discedet ab ejus facie, et verbum Filii hominis confirmabitur in praesentia Domini spirituum.

42) Haec est tertia parabola Enochi.

CAP. LXIX. [sect. XII.[1]]

1) Post haec nomen Filii hominis, viventis cum Domino spirituum, exaltatum est a terrae incolis.

2) Exaltatum est in curribus, et nomen ejus exiit medios inter illos.

1) Paris. Ms.

3) Ab eo inde tempore non introductus sum medios inter eos, sed Ille collocavit me inter duos spiritus, inter septentrionem et occidentem, ubi angeli funes suos acceperant ad metiendum locum electis et justis.

4) Ibi conspexi patres primos, et sanctos, qui in hoc loco habitant in aeternum.

CAP. LXX.

1) Post haec spiritus meus absconsus est, ascendens in coelos. Conspexi filios angelorum sanctorum gradientes super ardentem ignem, quorum vestes et amictus albi erant, et quorum vultus pellucidi, crystalli instar.

2) Duos vidi ignis rivos hyacinthi instar splendentes.

3) Tum in faciem procubui coram Domino spirituum.

4) Et Michael, unus ex archangelis, dextra me prehendit, erexitque me, et eduxit [eo], ubi [erat] quodlibet secretum clementiae et secretum justitiae.

5) Ostendit mihi omnes res occultas finium coeli, omnia receptacula stellarum, et radiorum omnium, unde exibant ad vultus sanctorum.

6) Et abscondit spiritum Enochi in coelo coelorum.

7) Ibi conspexi medio in lumine aedificium exstructum lapidibus crystalli,

8) Et mediis in his lapidibus linguas vivi ignis: spiritus meus conspexit circulum, qui circumdabat flammantem habitationem, a quatuor ejus angulis, ibique rivos vivi ignis, qui eam circumdabant.

9) Seraphim, Cherubim et Ophanin [eam] circumstabant. Hi sunt illi, qui nunquam dormiunt, sed gloriae thronum custodiunt.

10) Et vidi angelos innumeros, millia millium, et myriades myriadum, qui hanc habitationem cingebant.

11) Michael, Raphael, Gabriel, Phanuel, et sancti angeli, qui in coelis desuper erant, intrabant et exibant. Michael, Raphael et Gabriel exibant ex hac habitatione, et sancti angeli innumeri.

12) Cum iis [erat] senex dierum, cujus caput album [erat] ut lana et purum, et vestis ejus non describenda.

13) Tum ego in vultum meum procubui, et omnis mea caro dissoluta est, et spiritus meus mutatus.

14) Exclamavi magna voce, spiritu valido, benedicens, laudans et celebrans.

15) Et hae laudes, quae ex ore meo exierunt, acceptae fuerunt in praesentia Senis dierum.

16) Senex dierum venit cum Michaele et Gabriele, Raphaële et Phanuele, cum millibus millium, et myriadibus myriadum, quae numerari nón poterant.

17) Tum ille angelus ad me accessit et voce sua me salutavit, dicens: Tu es filius hominis, qui natus es justitiae et justitia in te requievit.

18) Justitia senis dierum te non deseret.

19) Dixit: in te conferet pacem in suo nomine pro mundo, qui est: nam inde pax exiit, ex quo mundus creatus est.

20) Et sic tibi restabit in omne aevum.

21) Omnes, qui erunt, et qui in via tuae justitiae ambulabunt, te non deserent in aeternum.

22) Tecum erunt eorum habitationes, tecum eorum sors, neque a te separabuntur in omne aevum.

23) Et sic dierum diuturnitas erit cum illo filio hominum.

24) Pax erit justis, et via integritatis sanctis, nomine Domini spirituum, in omne aevum.

CAP. LXXI. [sect. XIII. [1]]

1) Liber circuitus luminarium coeli, secundum singulorum ordines, singulorum vires, singulorum tempora, singulorum nomina et loca, e quibus cursum suum incipiunt, et singulorum menses, quae Uriel sanctus angelus, qui mecum erat, mihi explicavit, idem, qui ea ducit. Tota eorum descriptio, secundum quemlibet mundi annum in aeternum, donec novum opus efficietur, quod aeternum erit.

2) Haec est prima lex luminarium. Sol, lux egreditur e coeli portis, quae in oriente sunt, et occasus ejus per portas coeli, quae in occidente.

3) Conspexi sex portas, unde sol exit, et sex portas, ubi sol occidit.

---

1) Paris. Ms.

4) In quibus portis luna quoque oritur et occidit; et [vidi] duces stellarum, cum his quas antecedunt; sex [portae] erant ad ortum, et sex ad occasum solis.*)

5) Hae omnes una post alteram in planitie sunt, et multae fenestrae in dextera et sinistra parte harum portarum sunt.

6) Primo progreditur magnum illud luminare, quod sol vocatur, cujus orbis est sicut coeli orbis, et qui totus plenus est igne splendido et flammante.

7) Currum ejus, quo vehitur, ventus impellit.

8) Sol occidit a coelo, et per septentrionem revertens

---

*) ad Cap. LXXI, vers. 4. Siderum descriptio, hoc et sequentibus versibus explicata, est parum eruditi, sed attenti coelorum observatoris. Orientales et occidentales coeli plagas, ubi sol et luna oriuntur et occidunt, sic describit, ut singulas in sex diversas portas distribuat, per quas isti globi coelestes, suis quisque temporibus transeant. In enumeratione harum portarum, cum ea incipit, per quam sol hiberno solstitio transit, primamque eam appellat; quae signo capricorni respondet, et versus meridiem extrema statio est, quam sol oriens et occidens attingit. Alteram portam, quam sol versus orientem progrediens in ortu, et versus occidentem in occasu intrat, secundam appellat. Haec signo aquarii respondet. Proximam portam, quam sol continuans cursum suum assequitur, et quae signo piscium respondet, tertiam vocat. Quarta porta, accurate in occasu et ortu solis sita, ea est, quam sol, signo Arietis respondentem ingreditur vernali aequinoctio. Ab hac porta orsus describit annuum solis circuitum, et vices longitudinis dierum, per quas diversa anni tempora constituuntur. Ea porta, quam quintam facit, versus septentrionem sita invenitur, respondetque signo tauri. Sexta denique porta, signo geminorum respondens, extremam septentrionis stationem occupat, a qua sol, aestivo solstitio circumvolutus versus meridiem remetitur cursum suum. Unde fit, ut eaedem portae, quae sex memoratis signis in progressu solis ab hiberno ad aestivum solstitium respondent, necessario etiam reliquis sex e numero duodecim Zodiaci signorum in reditu solis respondeant. Sexta scilicet porta respondet cancro, ut antea geminis, quinta leoni, sicuti antea tauro, quarta virgini, ut antea arieti, tertia librae, ut antea piscibus, secunda scorpioni nt antea aqnario, prima sagittario, ut antea capricorno. Conversio solis aestivo et hiberno solstitio, haec in extrema meridiei, illa in extrema septentrionis statione usu veniens, certe admiratione implevit eorum animos, qui vicissitudines non minus, quam splendorem cursus solaris intuebantur. Astronomia apocryphi Henochi forsan iisdem principiis nisa est, quibus astronomia Homeri, qui insulam Συρίην, sive Σύρον ibi locat, ubi τροπαὶ Ἠελίοιο [Odyss. XV, 404.] Laurence.

versus orientem, circumagitur atque ita ducitur, ut portam ingrediatur illam et coeli faciem illustret.

9) Hoc modo progreditur primo mense per magnam portam.

10) Progreditur per quartam sex illarum portarum, quae versus orientem solis sunt.

11) Et in quarta porta, ex qua exit sol primo mense, duodecim sunt fenestrae apertae, e quibus flamma provenit, quando panduntur propriis suis temporibus.

12) Cum sol oritur in coelo, progeditur per quartam hanc portam triginta dies, et per quartam portam in occidentali coeli parte recta linea descendit.

13) Per hoc tempus dies augetur et nox minuitur per triginta dies. Tum dies duabus partibus longior est nocte.

14) Dies tum accurate decem habet, nox octo partes.

15) Et sol progreditur per quartam hanc portam, et in ea occidit, et vertit se ad quintam portam, quae in oriente, triginta dies, per quod tempus procedit ex quinta porta et occidit in ea.

16) Tum dies augetur secunda portione, ita ut undecim diei partes sint, sed nox minuitur, ita ut septem sint partes.

17) [Tum] sol progreditur ad orientem, sextam ingrediens portam, et oriens atque occidens in sexta porta triginta et unum diem complet, propter signa sua.

18) Hoc tempore dies duplo longior est nocte, ut duodecim habeat partes.

19) Sed nox minuitur et sex habet partes. Tandem sol convertitur, ut dies minuatur et nox augeatur.

20) Nam sol revertitur versus orientem, sextam ingrediens portam, ubi oritur et occidit triginta dies.

21) Quando hoc tempus completum est, dies minuitur accurate una parte, ita ut undecim habeat partes, nox vero septem.

22) Et exit sol ab occidente, e sexta illa porta, et orientem versus progreditur, in quinta porta oriens per triginta dies, atque iterum occidens versus occidentem in quinta porta.

23) Hoc tempore dies minuitur duabus partibus, et decem habet partes, sed nox octo partes habet.

24) Et sol exit e quinta illa porta, et occidit in eadem. Tandem oritur in quarta porta per triginta et unum diem, quoad signa sua, occidens in occidente.

25) Hoc tempore dies aequatur nocti, ita ut nox novem habeat partes, et dies novem partes.

26) Tum sol exit ex hac porta, et occidit in occidente, et conversus ad orientem progreditur per tertiam portam triginta dies, in occidente occidens in tertia porta.

27) Hoc tempore nox superat diem per triginta dies, et dies minuitur per triginta dies, ita ut nox decem partes accurate habeat, et dies octo partes.

28) Tum sol exit e tertia porta et occidit in tertia porta in occidente, et conversus ad orientem, progreditur per secundam portam, quae in oriente, per triginta dies.

29) Eodem modo occidit in secunda porta in occidentali coeli parte.

30) Hoc tempore nox habet undecim partes et dies septem partes.

31) Et sol exit e secunda porta, et occidit in secunda porta in occidente. Tum conversus ad orientem per primam portam progreditur, triginta et unum diem.

32) Et occidit in occidente in prima porta.

33) Hoc tempore nox duplum fit diei.

34) Duodecim habet partes accurate, sed dies sex partes habet.

35) Et cum sol ad initia sua hoc modo pervenit, secunda vice circumit ab his initiis.

36) In illam portam ingreditur per triginta dies, et occidit in occidente, in conspectu ejus.

37) Hoc tempore nox minuitur una portione, et undecim habet partes.

38) Dies vero habet septem partes.

39) Tum sol conversus secundam ingreditur, quae in oriente, portam.

40) Revertiturque per haec sua initia triginta dies, oriens et occidens.

41) Hoc tempore nox minuitur, ut decem habeat partes, et dies octo partes. Et sol exit e secunda illa porta, et occidit in occidente; sed conversus ad orientem oritur in oriente in tertia porta, triginta et unum diem, occidens in occidentali coeli parte.

42) Hoc tempore nox minuitur, ut novem habeat partes, et

dies novem. Et nox aequatur diei. Annus accurate habet trecentos, sexaginta et quatuor dies.

43) Longitudo diei ac noctis et brevitas diei ac noctis per hunc cursum solis variantur.

44) Per eundem progressum dies a die augetur, et nox a nocte minuitur.

45) Haec est lex et progressus solis, et versio ejus, cum revertitur revertens per sexaginta dies, et progrediens. Hoc est magnum aeternumque luminare, quod sol vocatur in omne aevum.

46) Hoc est, quod progreditur, magnum luminare, quod appellatur secundum peculiare suum genus, sicut Deus imperavit.

47) Et sic ingreditur et egreditur, nec languescens nec quiescens, sed circumvehens curru suo nocte dieque. Lux ejus illuminat septem partes lunae, sed utriusque dimensiones pares sunt.

CAP. LXXII. [sect. XIV.[1]]

1) Post hanc legem alteram vidi legem inferioris luminaris, cujus nomen est luna, et cujus orbis est sicut orbis coeli.

2) Currum ejus, [quem] ascendit, ventus impellit, et lumen ei datur secundum mensuram.

3) Quolibet mense in exeundo et ingrediendo mutatur, et dies ejus sunt sicut dies solis. Et cum lumen ejus aequale est, septem continet partes ex lumine solis.

4) Sic oritur, et initio suo versus orientem progreditur triginta dies.

5) Hoc tempore apparet, vobisque initium fit mensis. Triginta dies [est] cum sole in porta, ex qua sol exit.

6) Et dimidium ejus remotum habet septem partes cum una, et totus orbis lunae vacuus, ita ut nulla lux in eo sit ex quatuordecim partibus lucis ipsius, praeter septimam partem, et uno die accipit septimam partem, et dimidium lucis fit lux ejus, in septem et septem partibus est una, et dimidium ejus occidit cum sole. *)

7) Et quando sol oritur, luna oritur cum eo, dimidiam luminis portionem accipiens.

---

1) Paris. Ms.

*) Sic verti, pedissequus Hoffmanni, qui diversam a Laurentiana suppeditavit lectionem. Edit.

8) Illa nocte, in principio diei ante diem lunae, luna occidit cum sole.

9) Et hac nocte obscura est [in] septem et septem suis portionibus et dimidia, et oritur hoc die cum septima portione accurate, et in progressu suo declinat ab ortu solis.

10) Et complet lucens reliquis diebus septem et septem partes.

CAP. LXXIII.

1) Tum alterum vidi progressum et regulam, quam constituit in lege lunae cursus mensium. Omnia Uriel mihi ostendit, sanctus angelus ac dux eorum.

2) Stationes eorum perscripsi, quales mihi hic ostendit.

3) Perscripsi eorum menses, sicut occurrunt, et apparitionem luminis eorum, donec completur quindecim diebus.

4) In quavis suarum bis septem portionum, omne suum lumen complet in ortu, et in quavis suarum bis septem portionum omnem suam caliginem complet in occasu.

5) Certis mensibus sola progreditur luna, et duobus mensibus luna occidit cum sole in duabus portis, quae mediae sunt, scilicet in tertia et quarta. Exit per septem dies, et circuitum suum peragit.

6) Et rursus convertitur ad portam, unde sol exit, et in hac totum suum lumen complet. Tum declinat a sole, et octo diebus ingreditur sextam portam, unde sol exit.

7) Et cum sol exit e quarta porta, luna per septem dies progreditur, donec sol exit e quinta [porta].

8) Iterum septem diebus ad quartam portam convertitur, et omne suum lumen complet, et declinat ac progreditur per primam portam octo diebus.

9) Et iterum septem diebus convertitur ad quartam portam, unde sol exit.

10) Ita stationes eorum vidi, sicut secundum statutum ordinem mensium sol oritur et occidit.

11) Et his diebus adjiciuntur quinque annis triginta dies, qui soli adduntur. Et omnes dies, qui ad unum ex istis quinque annis pertinent, sunt trecenti sexaginta quatuor dies; seni dies ex istis quinque annis ad solem et stellas pertinent, ita ut universi triginta sint dies.

12) Luna triginta diebus minor est, quam sol et stellae.

13) Luna omnes annos accurate ducit, ut stationes eorum neque ultra neque citra statutum numerum, ne uno quidem die varient, sed ut anni compleantur accuratissime trecentis sexaginta et quatuor diebus. Triennio dies sunt mille nonaginta et duo, quinquennio mille octingenti et vinginti, octo annis duo millia nongenti et duodecim dies.

14) Ad lunam autem solam triennio pertinent mille sexaginta et duo dies, quinquennio minor est, quam sol, quinquaginta diebus, quinquennio dies ejus sunt mille septingenti et septuaginta, et octo annis complet duo millia octingentos et triginta duos dies.

15) Dies ejus octo annis minores sunt, quam dies anni solaris, octoginta diebus, qui octoginta dies defectus ejus sunt octo annis.

16) Annus recte completur secundum stationem lunarum, et stationem solis, qui in [diversis] portis oriuntur et occidunt per triginta dies.

CAP. LXXIV.

1) Duces principum ac millium sunt [ii], qui praesunt omni creationi et omnibus stellis, cum quatuor diebus [intercalaribus], qui adduntur, et nunquam separantur a statuto ipsis loco, pro completa anni computatione.

2) Et hi opus habent quatuor diebus, qui in anni computatione non computantur.

3) De his diebus homines maxime errant, nam haec luminaria necessaria sunt in anni distributione, unum [una dies] in prima porta, unum in tertia porta, unum in quarta, unum in sexta porta.

4) Et completur ordo quavis trecentesima sexagesima quarta statione. Nam signa,

5) Tempora,

6) Annos,

7) Et dies Uriel mihi ostendit, angelus, quem Dominus gloriae aeternus omnibus stellis praefecerat

8) In coelis et in mundo, ut dominentur in facie coeli, et apparentes super terra, fiant

9) Rectores dierum et noctium: sol, luna, sidera, et omnes

coeli ministri, qui cum omnibus coeli curribus circuitum suum peragunt.

10) Sic Uriel mihi duodecim ostendit portas, patentes circuitui curruum solis in coelo, e quibus solis radii prosiliunt.

11) Ex his aestus descendit in terram, quando aperiuntur certis suis temporibus. Ex iisdem venti procedunt et spiritus roris, quando aperiuntur suis temporibus fenestrae super extremitatibus coeli.

12) Duodecim portas in coelo vidi, in finibus terrae, per quas sol, luna et stellae, et omnia coeli opera progrediuntur oriendo et occidendo.

13) Multae quoque fenestrae patent in dextra et sinistra.

14) Una fenestrarum suo tempore auget aestum, sicut istae portae, e quibus stellae exeunt, secundum leges suas, et in quibus occidunt secundum numerum suum.

15) Et vidi currus coeli circumagi in mundo desuper et subter istas portas, in quibus stellae vertuntur, quae nunquam occidunt. Una earum major est reliquis, quae circa totum mundum volvitur.

CAP. LXXV. [sect. XV. [1]]

1) Et in finibus terrae vidi duodecim portas patentes omnibus ventis, e quibus hi exeunt et terram perflant.

2) Tres earum in adversa coeli parte patent, tres in occidente, tres in dextra et tres in sinistra. Tres priores eae sunt, quae versus orientem, tres sunt versus septentrionem, tres pone eas, quae in sinistra sunt, versus meridiem, et tres versus occidentem.

3) Per quatuor earum venti exeunt benedictionis et salutis, et ex octo reliquis prodeunt venti poenae, qui, ubi mittuntur, perdunt terram, et aquam super ea, omnes ejus incolas et omnia, quae in aquis, sive in sicco sunt.

4) Primus horum ventorum exit e porta, quae orientalis vocatur. per primam portam in oriente, quae versus meridiem inclinat. Ex hac exit eversio, ariditas, aestus et pernicies.

---

1) Paris. Ms.

5) E secunda porta, quae media est; aequitas exit. Ex hac prodit pluvia, fertilitas, salubritas et ros, et e tertia porta versus septentrionem frigus exit et ariditas.

6) Et post hos, noti exeunt per tres principales portas; per primam earum, quae versus orientem inclinat, ventus calidus exit.

7) Sed e media porta jucundus odor prodit, ros, pluvia, salus et vita.

8) E tertia porta versus occidentem sita, ros prodit, pluvia, rubigo et pernicies.

9) Deinceps aquilones [versus septentrionem, qui vocatur pontus] e tribus portis. E septima porta, quae juxta eam, quae versus meridiem inclinat, exit ros, pluvia, rubigo et pernicies. E media ac directa porta pluvia exit, ros, vita et salus. Et e tertia porta, quae versus occidentem est, ad septentrionem inclinans, nebula exit, glacies, nix, pluvia, ros et rubigo.

10) Deinde [in] quarta [regione] venti occidentales sequuntur. E prima porta, versus septentrionem inclinante, ros exit, pluvia, glacies, frigus, nix et gelu, e media porta pluvia exit, et ros, salus et copia.

11) Et ex ultima porta, quae versus meridiem est, ariditas exit, eversio, siccitas et pernicies.

12) [Descriptio] duodecim portarum, quae ad quatuor coeli plagas pertinent, finita est.

13) Omnes earum leges, omnem earum poenae [inflictionem], et salutem, explicavi tibi, mi fili Mathusala.

CAP. LXXVI.

1) Primus ventus orientalis vocatur, quia primus est.

2) Secundus vocatur meridianus, quia ibi Altissimus descendit, et frequenter ibi descendit, [qui] benedictus est in aeternum.

3) Ventus occidentalis nomen gerit minutionis, quia ibi omnia coeli luminaria minuuntur, et descendunt.

4) Quartus ventus, qui vocatur septentrionalis, in tres divisus est partes, quarum una hominis est habitationi, altera aquae lacubus, vallibus, silvis, rivis, locis umbrosis et nivibus, et tertia pars [in] paradiso.

5) Septem altos montes vidi, altiores omnibus terrae montibus, e quibus glacies exit, dum dies, tempora et anni discedunt ac praetereunt.

6) Septem fluvios in terra vidi, omnibus fluviis majores, quorum unus cursum suum incipit ab occidente, et in magnum pontum aqua ejus defluit.

7) Duo e septentrione ad pontum fluunt, et aquae eorum in mare Erythraeum volvuntur in oriente. Et quoad reliquos, quatuor prorumpunt per septentrionis cavernam ad suum mare, Erythraeum, et duo funduntur in magnum pontum, ubi etiam desertum esse dicitur.

8) Septem magnas insulas in ponto et juxta terram vidi. Septem in magno ponto.

CAP. LXXVII.

1) Nomina solis haec sunt: unum Orjares, alterum Tomas.

2) Luna quatuor habet nomina. Primum est Asonya, secundum Ebla, tertium Benase, et quartum Eraë.

3) Haec sunt duo magna luminaria, quorum orbes sunt sicut orbes coeli, et utriusque dimensiones pares sunt.

4) In orbe solis sunt septem luminis partes, quae ei redduntur ex luna. Secundum mensuram irruit [lux e sole in lunam] donec septima [luminis] solis pars abiit. Occidunt et intrant per portam occidentalem, circumeunt per septentrionem, et per orientalem portam rursus progrediuntur super coeli faciem.

5) Cum luna oritur, apparet in coelo: et dimidium septimae luminis partis in ea [est].

6) Quatuordecim [diebus] totum ejus lumen completur.

7) Tres lucis quiniones intrant in eam, donec quindecim [diebus] lumen ejus completur secundum signa anni: tres habet quiniones.

8) Luna [conspicua] fit dimidio septimae luminis portionis.

9) Decrescens minuitur primo die quarta decima parte lucis, secundo die parte decima tertia, tertio die parte duodecima, quarto die parte undecima, quinto die decima parte, sexto die nona parte, septimo die minuitur octava parte, octavo die septima parte, nono die sexta parte, decimo die quinta parte, undecimo die quarta parte, duodecimo die tertia parte, decimo tertio die

secunda parte, decimo quarto die minuitur dimidio septimae partis, et die decimo quinto omne reliquum ejus luminis consumitur.

10) Certis mensibus luna habet viginti novem dies.

11) Sunt et menses, quibus viginti octo dies [obtingunt].

12) Uriel quoque alteram mihi ostendit regulam, quando lumen infundatur lunae et quomodo infundatur ei e sole.

13) Per omne tempus, quo luna progreditur in lumine suo, hoc [ei] infunditur ex sole, donec lumen ejus quatuordecim diebus completur in coelo.

14) Et quando penitus evanescit, lumen ejus consumtum est in coelo, et primo die vocatur novilunium, nam hoc die lumen ab ea recipitur.

15) Completur autem accurate eo die, quo sol in occidentem descendit, dum luna noctu ab oriente ascendit.

16) Tum luna per totam noctem lucet, donec sol ante eam oritur, ubi luna evanescit ante solem.

17) Quando lumen accessit lunae, iterum decrescit, donec omne ejus lumen exstinctum est, et dies lunae praeterierunt.

18) Tum orbis ejus vacuus manet sine lumine.

19) Per tres menses tricenis diebus periodum suam absolvit, et per tres [alios] menses eam absolvit vicenis novenis. Haec sunt tempora, quibus efficit diminutionem suam in prima sua periodo, et in prima porta, [scilicet] centum et septuaginta septem diebus.

20) Et tempore exitus ejus per tres menses tricenis diebus apparet, et per tres [alios] menses apparet vicenis novenis diebus.

21) Noctu apparet per vicenos dies sicut hominis facies, et interdiu sicut coelum, nam nihil aliud est in ea praeter lumen suum.

CAP. LXXVIII.

1) Et nunc, mi fili Mathusala, ostendi tibi omnia, et [descriptio] omnis stellarum ordinis finita est.

2) Monstravit mihi quemlibet ordinem earum, qui regnat omnibus temporibus, et omni anni tempestate, sub quovis influxu, omnibus annis, in exitu et in sua lege, per omnes menses omnesque hebdomades. [Ostendit mihi] etiam decrementum lunae,

quae fit in sexta porta, nam in hac sexta porta lumen ejus consumitur.

3) Ex hac est lunae initium, et decrementum ejus fit in sexta porta suo tempore, donec centum et septuaginta septem dies complentur, secundum ordinem hebdomadum viginti quinque [hebdomades] et biduum.

4) Periodus ejus minor est solis periodo, secundum stellarum ordinem, accurate quinque diebus in semestri,

5) Quando visibilis ille situs completur. Haec est facies et similitudo cujuslibet luminaris, quod Uriel, magnus angelus, qui ea regit, mihi ostendit.

CAP. LXXIX.

1) Illis diebus Uriel respondit et dixit mihi: ecce, ostendi tibi omnia, o Enoch,

2) Et omnia tibi revelavi. Solem vides, lunam et eos, qui coeli stellas regunt, omnesque earum actiones, tempora et conversiones efficiunt.

3) Peccatorum diebus anni minuentur.

4) Semen eorum deficiet in agris et arvis; et omne opus terrenum subvertetur, nec tempore suo proveniet. Pluvia retinebitur et coelum stabit.

5) Illis diebus terrae fructus seri erunt, neque tempore suo florebunt, et in tempore suo arborum fructus retinebuntur.

6) Luna ordinem suum mutabit, neque suo tempore apparebit: istis diebus coelum conspicietur, et sterilitas erit in finibus magnorum curruum in occidente. Coelum apparebit magis illustratum, quam per ordines luminis: nam multi stellarum illustrium principes errabunt, vias et opera sua pervertentes.

7) Et non apparebunt tempore suo ii, qui illis imperant, et omnia stellarum genera claudentur contra peccatores.

8) Cogitationes eorum, qui in terra habitant, errabunt de illis, et pervertentur in omnibus suis viis.

9) Transgredientur et Dii sibi videbuntur, et malum inter eos multiplicabitur.

10) Et supplicium eos superveniet, ita ut omnes perdantur.

CAP. LXXX.

1) Et dixit mihi: o Enoch, adspice librum, qui e coelo destillavit, perlege ea, quae in eo scripta sunt, et intellige singula.

2) Tum adspexi omnia, quae in destillatione coeli, et intellexi omnia, quae scripta erant, librum legendo atque omnia in eo scripta, et omnia opera hominum,

3) Et omnium filiorum carnis, qui in terra, usque ad restitutionem mundi.

4) Protinus laudavi Dominum, gloriae regem, qui ita in aeternum formavit totum mundi opificium.

5) Et celebravi Dominum, propter diuturnam suam patientiam et benignitatem erga filios mundi.

6) Hoc tempore dixi: Beatus est vir, qui juste ac bene moritur, et contra quem nullus criminum catalogus scriptus est, et apud quem iniquitas non reperitur.

7) Tum tres illi sancti prehenderunt me, et in terra me deposuerunt ante domus meae portam.

8) Et dixerunt mihi: explica omnia Mathusalae, filio tuo, et omnes liberos tuos doce, nullam carnem justificatum iri coram Domino, nam Ille est creator.

9) Per unum annum relinquamus te cum liberis tuis, donec recuperabis robur tuum, ut doceas familiam tuam, hasque res scribas easque omnibus liberis tuis explices. Sed proximo anno te e medio auferent, et pectus tuum corroborabitur; nam electus justitiam aperiet electo, justus cum justo laetabitur, sibi invicem congratulantes; sed peccatores cum peccatoribus morientur;

10) Et perversi cum perversis mergentur.

11) Ii quoque, qui juste agunt, morientur propter hominum facta, et congregabuntur propter improborum opera.

12) Illis diebus desierunt mecum colloqui.

13) Et redii ad meos fratres, Dominum mundorum laudans.

CAP. LXXXI.

1) Jam, fili Mathusala, omnia ista tibi dico et tibi scribo. Tibi omnia revelavi, et libros tibi de singulis dedi.

2) Tuere, mi fili Mathusala, libros patris tui manu scriptos, ut tradas eos futuris aevis.*)

3) Sapientiam dedi tibi liberisque tuis, et posteritati tuae, ut suis liberis, in omnia aeva, tradant hanc sapientiam super cogitationes suas elatam. Et ii, qui [eam] comprehendunt, non dormient sed auribus suis excipient, ut hanc sapientiam discant, et digni aestimentur, qui salubri [isto] cibo vescantur.

4) Beati sunt omnes justi, beati omnes, qui in [via] justitiae ambulant, in quibus nullum crimen [reperietur], sicut in peccatoribus, quando omnes eorum dies numerantur.

5) Quoad progressum solis in coelo, ingreditur et egreditur e portis triginta dies, cum ducibus mille generum stellarum, cum quatuor qui adduntur, et ad quatuor anni quadrantes pertinent, qui eos ducunt; cum his accedunt quatuor dies.

6) De his homines vehementer errant, neque eos computant in computatione cujuslibet aevi, nam vehementer de iis errant, neque homines accurate sciunt, in computatione anni eos esse. Sed revera intercalati sunt in aeternum: unus in prima porta, unus in tertia, unus in quarta, unus in sexta:

7) Ita ut annus compleatur trecentis et sexaginta quatuor diebus.

8) Certe recta est statio, et accurata computatio ejus, quod intercalatur. Nam luminaria, menses, periodos, annos et dies Uriel mihi explicuit et inspiravit, quem Dominus totuis creationis jussit, secundum potentiam coeli, et potentiam, quae ei est noctu atque interdiu, [leges] luminis, solis, lunae, stellarum et omnium coeli potestatum, quae cum orbibus suis volvuntur, homini explicare.

9) Hic est stellarum ordo, quae in locis suis occidunt, temporibus, periodis, diebus et mensibus suis.

---

*) Ad hunc versum Tertullianus alludit, de cultu feminarum I, 2. „recordentur“ dicens, „pronepotem ipsius Enoch fuisse superstitem cataclysmi Noë, qui utique domestico nomine et hereditaria traditione audierat et meminerat de proavi sui penes Deum gratia, et de omnibus praedicatis ejus, quum Enoch filio suo Mathusalae nihil aliud mandaverit, quam ut notitiam eorum posteris suis traderet.“ Cfr. germanicam Henochi versionem ab Hofmanno editam. Edit.

10) Haec sunt nomina eorum, qui eas ducunt, qui temporibus suis vigilant et progrediuntur, secundum ordinem periodorum, suis mensibus, [tempore] influxus sui, et suis stationibus.

11) Quatuor earum duces primum procedunt, qui quatuor anni quadrantes dividunt. Post hos duodecim duces ordinum eorum, qui menses et annum dividunt [in] trecentos et sexaginta quatuor [dies], cum ducibus millium, qui distinguunt inter dies, sicut inter quatuor illos additos, quorum duces quatuor anni quadrantes dividunt.

12) Hi principes millium sunt mediis in ducibus, et duces adduntur suo quisque loco; duces eorum faciunt divisionem. Haec sunt nomina ducum, qui dividunt quatuor anni quadrantes, qui [iis] praesunt: Melkel, Helammelek,

13) Melyal, et Narel.

14) Et nomina eorum, qui eos ducunt, sunt Adnarel, Jyasusal, et Jyelumeal.

15) Hi sunt tres, qui sequuntur post duces ordinum [stellarum]; quisque sequens post tres ordinum duces, qui ipsi sequuntur eos stationum ductores, qui quatuor anni quadrantes dividunt.

16) Prima anni parte oritur et dominatur Melkial, cui nomen est Tamani, et Zahay.

17) Omnes dies dominationis, [per] quos dominatur, nonaginta sunt et unus dies.

18) Et haec sunt signa dierum, quae in terra conspiciuntur, diebus dominii ejus: sudor, aestus ac labor. Omnes arbores fertiles fiunt; frondes cujuslibet arboris prodeunt, seges metitur, rosa et omne florum genus in campo floret, et arbores hiemis siccantur.

19) Haec sunt nomina ducum, qui sub iis: Barkel, Zelsabel, et alius additus ductor millium Heloyalef vocatur, cujus dominii dies completi sunt. Alius ductor iis proximus [est] Helemmelek, cujus nomen omnes vocant splendidum [Zahay].

20) Omnes dies luminis ejus sunt dies nonaginta et unus.

21) Haec sunt signa dierum in terra: aestus et siccitas, et arbores fructus suos suppeditant bene concoctos ad siccandum.

22) Et greges sequuntur et agnos pariunt. Omnes terrae fructus colliguntur, cum omnibus rebus, quae in agris, et torcularia vini torquentur. Haec fiunt per illius dominium.

23) Haec sunt eorum nomina et ordines, et [nomina] ductorum, qui cum iis sunt, eorum, qui principes sunt millium, Gedael, Keel, Heel.

24) Et nomen additi ducis millium est Asphael.

25) Dies dominii ejus completi sunt.

CAP. LXXXII. [sect. XVI.[1]]

1) Et nunc tibi, mi fili Mathusala, quamlibet ostendi visionem, quam vidi ante te. Duas alias vidi, antequam matrimonium inirem, quarum altera haud similis alteri.

2) Prima erat, ubi scripturam didici, altera antequam in matrimonium duxi matrem tuam. Ingentes visiones;

3) Et de his rebus interrogavi Dominum.

4) Procubui in avi mei Malaleëlis domo, [cum] videbam in visione coelum inclarescens et abreptum.

5) Et humi procumbens vidi terram a magna abysso devoratam, et montes super montibus suspensos.

6) Colles decidebant super colles, excelsae arbores scindebantur a truncis suis, et in eo erant, ut projectae in abyssum demergerentur.

7) Propter haec vox mea balbutiebat. Exclamavi et dixi: terra perditur. Tum avus meus Malaleël erexit me, et dixit mihi: cur adeo exclamas, mi fili? et quare adeo lamentaris?

8) Narravi ei totam visionem, quam videram. Et dixit mihi: grave est, quod tu, mi fili, vidisti,

9) Et potens est visio somnii tui, pertinens ad omne secretum terrae peccatum. Substantia ejus in abyssum demergetur, et ingens pernicies fiet.

10) Nunc, mi fili, surge et implora Deum gloriae [nam tu es fidelis], ut residuum relinquatur in terra, et ne totam perdat. Mi fili, a coelo omnia haec in terris fiunt, et in terra magna erit eversio.

11) Tum assurgens precatus sum et imploravi Dominum, et scripsi preces meas pro mundi generationibus, omnia filio meo Mathusalae explicans.

12) Et cum egressus essem infra, et coelum intuens solem

---

1) Paris. Ms.

viderem ab oriente exeuntem, lunam ad occidentem descendentem, singulas stellas, et omnia, quae Deus novit ab initio: celebravi Dominum judicii, eumque extuli, quia emittit solem ex orientis fenestris, ut ascendens et surgens in facie coeli progrediatur, et viam persequatur ipsi statutam.

CAP. LXXXIII.

1) Et manus meas sustuli in justitia et laudavi sanctum et magnum. Et locutus sum spiritu oris mei, et lingua carnali, quam Deus formavit omnibus filiis mortalium hominum, ut ejus auxilio loquerentur, praedendo eos spiritu, ore et lingua ad colloquendum:

2) Benedictus sis, Domine, Rex, magnus potensque in magnitudine tua, Domine omnium coeli creaturarum, Rex regum, Deus totius mundi, cujus regnum, dominatio, et majestas manebunt in omne aevum.

3) Ab aevo in aevum Dominatio tua manebit, omnes coeli thronus tuus sunt in aeternum, et omnis terra scabellum pedum tuorum a seculo in secula seculorum.

4) Nam tu [ea] fecisti, et omnibus tu dominaris. Nullum omnino opus potentiam tuam excedit. Tecum sapientia est immutabilis, neque a throno tuo et praesentia tua unquam removetur. Tu omnia novisti, vides atque audis, neque quidquam te latet; nam Tu omnia observas.

5) Ecce angeli coelorum tuorum transgressi sunt; et in carne hominum ira tua manebit, usque ad magni judicii diem.

6) Jam vero, Deus Domine potensque Rex te imploro, atque supplico, ut preces meas exaudias, et posteritas mihi relinquatur in terra, nec totum genus humanum perdas;

7) Ne terra deserta relinquatur, et eversio sit in aeternum.

8) O Domine, exstingue a terra carnem, quae te offendit, sed genus justum ac rectum confirma in plantam seminis in aeternum. Ne faciem tuam, Domine, abscondas prae servi tui precibus.

CAP. LXXXIV. [sect. XVII.[1]]

1) Deinde alterum vidi somnium, et totum hoc tibi, mi fili, explicavi. Et Enoch surrexit et filio suo Mathusalae dixit: tecum,

1) Paris. Ms.

mi fili, colloquar. Audi verbum meum, et aurem tuam applica visioni ac somnio patris tui. Antequam matrem tuam Ednam in matrimonium duxi, visionem vidi in lecto meo.

2) Et ecce taurus e terra prosiluit,

3) Et hic taurus erat albus.

4) Deinde vacca prosiluit, et cum ea duo vituli; *) alter eorum niger erat, et alter ruber.

5) Vitulus niger feriit rubrum, eumque per terram persequebatur.

6) Ab eo inde tempore non amplius vidi rubrum vitulum; sed niger ad senectutem pervenit, et cum eo juvenca.

7) Deinde vidi multos tauros ex eo provenientes, illius similes, eumque sequentes.

8) Et illa vacca prima exiit e praesentia tauri primi; rubrumque vitulum quaesivit, neque vero invenit.

9) Et lamentabatur magna cum lamentatione, dum eum quaerebat,

10) Et sic continuavit donec taurus ille ad eam accessit, ex quo tempore conticuit et lamentari desiit.

11) Postea alterum peperit taurum album.

12) Et post hunc iterum peperit multos tauros et nigras vaccas.

13) In somnio meo quoque vidi bovem album, qui eodem modo crescebat, et magnus albus bos factus est.

14) Ex eo multi boves albi prodierunt, ejus similes.

15) Et coeperunt parere boves albos, qui eorum erant similes, et alter alteri succedebat.

CAP. LXXXV.

1) Iterum sustuli oculos meos, inter somnum, et coelum desuper perspexi.

2) Et ecce unica stella de coelo cecidit.

3) Quae erecta edebat et pascebat inter illos tauros.

4) Postea [alios] conspexi tauros magnos et nigros; et ecce illi omnes stabula et pascua sua mutabant, dum vituli eorum una cum iis lamentari coeperunt. Iterum in visione intuebar et coelum

---

*) Sic transtuli, lectionem Hoffmanni secutus. Edit.

perspiciebam, et ecce multa sidera vidi descendentia et de coelo ruentia versus illam stellam

5) Medios inter vitulos; et tauri cum iis erant, inter eos pascentes.

6) Intuebar et observabam illa; et ecce pudenda sua protrudebant sicut equi, et ascendere coeperunt vaccas taurorum, quae omnes gravidae factae elephantes pepererunt, camelos et asinos.

7) Quibus omnes tauri perturbabantur et terrebantur. Protinus dentibus suis mordere [1] coeperunt, ac devorare, et cornibus suis ferire.

8) Et deglutire coeperunt tauros, et ecce omnes terrae filii perterriti contremiscebant et aufugiebant.

CAP. LXXXVI.

1) Iterum eos conspexi, et iterum se invicem ferire et devorare coeperunt, et terra vociferabatur. Tum secunda vice oculos meos ad coelum sustuli, et in visione vidi e coelo prodientes quosdam alborum hominum similes. Unus illinc exiit et tres cum eo.

2) Tres illi, qui ultimi prodierunt, manu me prehenderunt, et a progenie terrae sublatum, ad excelsum locum me duxerunt.

3) Et excelsam mihi in terra ostendebant arcem, et quilibet collis minuebatur. Et dixerunt: hic mane, donec intuearis, quid superventurum sit his elephantis, camelis et asinis, sideribus et omnibus vaccis.

CAP. LXXXVII.

1) Tum conspexi unum ex illis quatuor [hominibus albis], qui primus prodierat,

2) Et primam stellam, quae coelo delapsa erat, prehendit,

3) Et pedibus ac manibus ligatis, in vallem eam dejecit, vallem angustam, profundam, horrendam et obscuram.

4) Tum unus e quatuor gladium strinxit, eumque elephantis dedit, camelis et asinis, qui se invicem ferire coeperunt. Et tota terra propter eos contremuit.

5) Et in visione ecce unum e quatuor illis angelis, qui prodierant, vidi de coelo delapsum colligere et prehendere omnes magnas stellas, quarum pudenda equorum pudendis similia erant, et omnes vinctis pedibus ac manibus in terrae cavernas dejicere.

---

1) cfr. Cap. X, 13.

CAP. LXXXVIII.

1) Tum unus e quatuor istis ad albos tauros accessit, eosque mysterium edocuit, dum trepidabant. Et procreatus est ac natus homo,[1] et magnam sibi fabricavit arcam. In hac habitabat, et tres tauri cum eo in hac arca habitabant, quae eos tegebat.

2) Iterum oculos meos ad coelum sustuli, et excelsum conspexi tectum. Super hoc septem erant cataractae, quae aulae cuidam multum aquae infundebant.

3) Iterum vidi, et ecce fontes prorumpebant in terra in ingenti illa aula.

3) Et aqua effervescere coepit et super terram surrexit, ita ut aula non amplius conspici posset, nam totum ejus solum aqua tegebatur.

5) Multa super ea erat aqua, caligo et nubes. Et ecce aquae altitudo superabat altitudinem cujuslibet aulae.

6) Superfluebat aulam, et terram obtegebat.

7) Et omnes tauri, qui ibi congregati erant, in conspectu meo submersi aqua perierunt.

8) Sed arca illa in ea natabat. Omnes tauri, elephanti, cameli et asini mergebantur in terra et omnes pecudes. Neque videre amplius eos poteram. Nam non valebant assurgere, sed perierunt et in profundum delapsi sunt.

9) Iterum in visione conspexi, quomodo cataractae illae recesserunt a tecto excelso, et fontes terrae aequati sunt, et abyssi aperiebantur,

10) In quas aquae descendere coeperunt, donec sicca humus apparebat.

11) Et illa arca in terra haesit: caligo recessit, et lux inclaruit.

12) Tum albus bos, qui homo factus est, ex arca exiit, et cum eo tres tauri.

13) Et unus e tribus tauris albus erat, bovi isti similis; unus ruber sicut sanguis, et tertius niger. Et albus taurus secessit a reliquis.

14) Et ferae campi et aves coeperunt parere.

15) Omnium horum diversa genera congregata sunt, leones, tigres, lupi, canes, apri, vulpes, cuniculi et sues,

---

1) Noah.

16) Siset, milvi, vultures, phonkas, et corvi.

17) Et inter eos natus est albus bos.[1]

18) Et se invicem mordere coeperunt, et bos albus, qui inter eos natus erat, onagrum et album bovem simul peperit, et [postea] multos onagros. Et albus bos,[2] qui ex eo procreatus erat, peperit nigrum aprum et albam ovem.[3]

19) Aper ille multos peperit apros;

20) Et ovis illa duodecim peperit oves.[4]

21) Cum duodecim illae oves adoleverant, unam[5] earum asinis[6] vendiderunt.

22) Et asini ovem vendiderunt lupis,[7]

23) Et adolescebat inter eos.

24) Tum Dominus undecim [alias] oves eduxit, ut cum prima habitarent et pascerent medios inter lupos.

25) Et multiplicatae sunt et pascuorum iis erat abundantia.

29) Sed lupi terrere coeperunt et opprimere eas, et pullos earum perdebant.

27) Et conjiciebant pullos earum in profundae aquae rivum.

28) Tum oves coeperunt vociferari propter pullos suos, et ad Dominum suum confugere. Una[8] tamen, quae servabatur, effugit et ad onagros abiit.

29) Et vidi oves gementes, vociferantes et Dominum suum implorantes,

30) Cunctis suis viribus, donec Dominus ovium ad clamorem earum descendit de excelso domicilio, easque visitavit.

31) Et ovem illam, quae a lupis aufugerat, vocavit eique edixit, ut lupos moneret, ne oves offenderent.

32) Tum ovis ad lupos accessit cum Domini verbo, et alia ovis[9] obviam ei venit et cum ea progressa est.

33) Et utraque luporum domicilium ingressa hos monuit ne amplius oves offenderent.

34) Postea lupos vidi vehementer opprimentes ovium gregem omnibus viribus. Et oves vociferabantur et Dominus earum ad eas descendit,

---

1) Abraham. 2) Isaac. 3) Esau et Jacob. 4) duodecim patriarchae. 5) Joseph. 6) Midianitis. 7) Aegyptiis. 8) Moses. 9) Aron.

35) Luposque caedere coepit, qui ululabant, sed oves tacebant neque abhinc vociferabantur.

36) Et ecce vidi, quod illae a lupis emigrarunt. Oculi luporum coeci erant, et exierunt ovesque totis suis viribus persequebantur. Sed Dominus ovium cum iis progrediebatur easque ducebat.

37) Omnes ejus oves eum sequebantur.

38) Vultus ejus terribilis [erat] et splendidus et magnificus ejus adspectus. Attamen lupi oves persequi coeperunt, donec eas in aquae[1] lacu assecuti sunt.

39) Tum lacus iste divisus est, aquis coram iis in utroque latere erectis.

40) Et Dominus ovium, qui eas ducebat, inter lupos easque se ipsum collocavit.

41) Lupi tamen oves non conspexerunt, sed medium in lacum ingressi persequebantur eas, et post eas in aquas ruebant.

42) Sed ubi Dominum ovium viderunt, conversi sunt, ut aufugerent ab ejus facie.

43) Tum aqua lacus relapsa est, et quidem subito secundum naturam suam. Et irruens increvit, donec lupos super texit. Et vidi omnes, qui oves persecuti erant, fluctibus submersos.

44) Sed oves lacum transierunt ad desertum progredientes, quod sine aqua et gramine erat. Et oculos suos aperire et videre coeperunt.

45) Et conspexi Dominum ovium visentem eas, iisque aquam praebentem,

46) Cum illa ove, quae ducebat ceteras.

47) Et haec ovis saxi excelsi culmen ascendit, et Dominus ovium eam misit ad alias.

48) Protinus Dominum ovium vidi stantem coram iis, et terribilis ac severus erat adspectus ejus.

49) Et ubi oves eum viderunt, perterritae sunt ejus vultu.

50) Et trepidantes invocabant illam ovem, et alteram, quae cum illa fuerat, et jam in earum medio erat, [dicentes]: non valemus coram Domino nostro stare, sive eum adspicere.

51) Tum ovis illa, quae eas ducebant, reversa iterum montis cacumen ascendit.

---

1) mari rubro.

52) Et caeterae oves coeperunt obcaecari et recedere a via, quam iis ostenderat illa ovis. Sed hoc eam latuit,

53) Dominus autem valde iis indignabatur; et ubi ovis illa compertum habebat, quod sub montis radicibus acciderat,

54) De culmine montis descendit, et accedens ad eas invenit multas esse,

55) Quae coecae factae essent,

56) Et de via aberraverint. Et cum caeterae oves illam viderunt, metuebant et contremebant in ejus praesentia,

57) Et cupiebant ad stabulum suum reverti.

58) Tum haec ovis, alias oves secum ducens, ad eas accessit, quae aberraverant.

59) Et coepit eas caedere, et perterritae sunt ejus adspectu. Tum eas, quae abierant, redire fecit ad stabulum suum.

60) Vidi quoque in visione, hanc ovem fieri hominem, et Domino ovium domum aedificare, easque omnes constituere in hac domo.

61) Vidi etiam, ovem procumbere, quae obviam venerat ovi illi, ovium duci. Vidi denique omnes magnas oves perire, minoresque earum loco adolescere, quae pascuum quoddam ingrediebantur, et aquae rivo [1] accedebant.

62) Et ovis illa, quae eas duxerat et homo facta erat, ab iis separata obiit.

63) Omnes oves eam quaerebant, et vocabant eam acerba cum lamentatione.

64) Vidi quoque, ut desierunt de hac ove lamentari, et ut aquae rivum transgressae sunt.

65) Ibique aliae surrexerunt oves, [2] successores earum, quae jam procubuerant, sed antea eas duxerant.

66) Tandem vidi oves ingredi gratum locum, et terram laetam ac laudatam.

67) Vidi quoque eas satiari, domumque earum media in laeta terra constitutam, earumque oculos modo apertos, modo obcaecatos esse, donec alia ovis [3] surrexit easque ducebat, quae omnes reduxit ita, ut oculi earum aperirentur.

68) Sed canes, vulpes et apri devorare eas coeperunt, donec

1) Jordani fluvio. 2) Judices Israelitarum. 3) Samuel.

alia ovis [1] surrexit, magistra gregis, una ex earum genere, aries, qui eas duxit. Hic aries hinc et illinc ferire coepit canes illos, vulpes et apros, donec omnes perierunt.

69) Sed [prior] illa ovis oculis apertis vidit arietem medias inter eas a gloria sua deficere.

70) Nam oves caedere coepit, opprimens eas, et sine dignitate ambulans.

71) Tum Dominus earum [priorem] illam ovem ad aliam misit ovem, [2] eamque erexit, ut aries esset gregemque duceret, pro illa ove, quae a gloria sua defecerat.

72) Itaque accedens ad eam, et cum ea sola colloquens, erexit hunc arietem, et principem fecit ac ducem gregis. Sed canes [3] non cessabant, oves aggredi.

73) Et prior ille aries persequebatur alterum arietem.

74) Tum hic aries surrexit, et ab illius facie aufugit. Et vidi canes illos priorem arietem caedere.

75) Sed alter aries surrexit, et minores oves ducebat.

76) Multasque genuit oves, tandem procubuit.

77) Tum ei successit ovis minor, [4] aries, qui princeps et dux factus est, gregem ducens.

78) Et oves crescebant et multiplicabantur.

79) Et omnes canes, vulpes, et apri metuebant illum arietem, et ab eo aufugerunt.

80) Idem aries feriebat et caedebat omnes feras bestias, ita ut non amplius opprimere possent oves, neque unam earum abripere.

81) Et domus illa evasit magna et ampla; et excelsa turris in ea ab ovibus aedificata est Domino ovium.

82) Domus erat humilis, sed turris excelsa erat et altissima.

83) Et Dominus ovium super hac turri stetit, et plenam mensam sibi adponi jussit.

84) Iterum vidi, uti oves illae aberrare coeperunt et varias ire vias, hanc suam domum deserentes.

85) Et Dominus earum nonnullas vocavit, easque ad ceteras ablegavit. [5]

86) Quas oves necare coeperunt. Sed una earum perniciem

---

1) Saul. 2) Davidem. 3) Philistaei. 4) Salomo. 5) prophetas.

effugit,[1] et evadens clamavit contra alias, quae ipsam interficere cupiebant.

87) Et ovium Dominus liberavit eam ex earum manibus, eamque ad se ascendere fecit et secum habitare.

88) Multas quoque alias ad eas ablegavit, ad testandum et conquerendum contra eas.

89) Iterum vidi, uti oves deserebant Domini sui aedes ejusque turrem, versus omnes regiones aberrantes et obcoecatae.

90) Sed vidi etiam Dominum ovium magnam caedem earum facere in pascuo, donec clamaverunt ad eum propter hanc caedem. Tum e loco illo abscessit, easque tradidit in potestatem vulpium et luporum, et cujuslibet generis bestiarum.

91) Et hae bestiae lacerare eas coeperunt.

92) Vidi quoque, Dominum deserere domum earum, et turrem, omnesque tradere in manus leonum lacerandas et devorandas, in potestatem cujusvis generis bestiarum.

93) Tum ego vociferari coepi totis viribus, Dominum ovium implorans, eique ostendens, quomodo oves devorarentur ab omnibus bestiis rapacibus.

94) Sed tacitus oculos suos defixit et laetatus est, quod devorarentur, consumerentur et tollerentur, easque reliquit in omnium bestiarum potestate. Tandem septuaginta pastores vocavit, iisque [curam] tradidit, ut iis invigilarent,

95) Ad eos eorumque famulos haec dicens: unusquisque vestrum abhinc invigilet ovibus, et quaecunque jubebo, faciat; eas vobis tradam secundum numerum earum.

96) Et dicam vobis, quae earum sint interficiendae, has perdite. Et oves iis tradidit.

97) Tum alium vocavit, dicens: intellige et observa omnia, quae pastores ovibus istis facturi sint; nam multo plures earum e medio tollent, quam ego iis imperavi.

98) Et omnis transgressio, et caedes, quam pastores committent, describatur, scilicet, quot meo jussu interfecerint, et quot illi suo arbitrio perdiderint.

99) Omnis caedis a singulis pàstoribus factae computus fiat. Secundum numerum scribe id coram me, quot perdiderint suo

---

1) Elias.

arbitrio, et quot interficiendas tradiderint, ut sit mihi testimonium contra eos, et ut omnia eorum facta cognoscam, et ut tradam eos et videam, quid fecerint, utrum perpetraverint, quae ego eos jusserim, necne.

100) Sed lateat eos, quae tibi mandavi, nec tu iis aperias oculos, neque eos moneas; sed computus fiat omnis caedis, quam isti commiserint suo quisque tempore, et omnia mihi refer. Et vidi quomodo pastores gregem rexerunt suo quisque tempore. Et necare coeperunt et perdere plures, quam quot jussi erant.

101) Et oves in potestate leonum reliquerunt, ita ut plurimae earum consumerentur, devoratae a leonibus et tigribus, et apri quoque eas praedabantur, turremque illam combusserunt et domum diruerunt.

102) Et ego valde indolui propter turrem, et quoniam ovium domus submersa erat.

103) Neque postea videre amplius poteram illam domum.

104) Et pastores, eorumque socii, tradebant oves omnibus feris bestiis devorandas. Quaelibet earum, suo quaeque tempore secundum numerum suum, tradebatur; quaelibet earum, una omnes, in libro descriptae sunt, quot earum, altera cum altera perditae sint, in libro descriptae sunt.

105) Plures tamen, quam jussus erat quilibet [pastor] necavit et perdidit.

106) Tum flere coepi et admodum eram indignatus propter oves.

107) Et ego in visione vidi quomodo is, qui scribebat, notavit quemvis singulis diebus a pastoribus perditum, et quomodo ascendit, et stetit, et totum librum Domino ovium tradidit, computans omnia, quae fecerant pastores, et singulos, quos quilibet ex istis interfecerat, et omnia, quae quilibet eorum sustulerat;

108) Et omnia, quae perniciei tradiderant.

109) Et liber praelectus est coram Domino spirituum, qui manu prehendens legit, signavit et deposuit eum.

110) Postea vidi, quomodo pastores per duodecim horas imperium habebant.

111) Et ecce tres ex illis ovibus[1] reversae migrarunt et

1) Zerubabel, Josua et Nehemiah.

intraverunt, et restituere coeperunt omnia, quae in domo illa collapsa erant.

112) Sed apri [1] eas impediebant, quamquam irrita erat eorum resistentia.

113) Et oves continuarunt aedificare, ut antea, et exstruxerunt turrem istam, quae dicebatur excelsa.

114) Et iterum ante turrem coeperunt collocare mensam, sed omnis panis, quae super ea, impurus erat nec integer.

115) Praeterea omnes oves coecae erant, neque videre poterant; et tales etiam pastores erant.

116) Et pastoribus tradebantur caedendae, qui pedibus eas conterebent easque devorabant.

117) Sed Dominus ovium silebat, donec omnes oves in campo perditae erant. Pastores et oves una miscebantur, nec vero eas defendebant a bestiarum potestate.

118) Tum is qui librum scribebat, ascendit, tradiditque eum et legit in domicilio Domini ovium. Et oravit coram eo pro illis et supplicavit, omnia a pastoribus facta enarrans, et coram eo contra illos omnes testans. Tandem librum coram eo deposuit et abiit.

CAP. LXXXIX.

1) Et observavi quomodo triginta septem pastores curam gregis egerunt, donec omnes suo quisque tempore perierunt, sicuti priores. Tum in aliorum manus traditae sunt [oves], qui eas suo quisque tempore custodirent, quilibet pastor suo tempore.

2) Postea in visione conspexi omnes aves coeli advenire: aquilas, milvos, vultures et corvos. Et aquilae ceteras omnes ducebant.

3) Et devorare oves coeperunt, oculosque earum rostro tundere, et corpora earum edere.

4) Oves autem vociferabantur; nam corpora earum ab avibus consumebantur.

5) Ego etiam vociferabar, et in somno gemebam contra pastorem illum, qui gregem custodiebat.

6) Et vidi, quomodo oves a canibus, et aquilis et vulturibus devorabantur. Non corpus, neque cutis, neque musculi, sed ossa

---

1) Samaritani.

sola earum relinquebantur, quae in terram cadebant. Et oves minuebantur.

7) Et vidi, quomodo viginti tres pastores[1] curam gregis habuerunt; qui suo quisque tempore quinquaginta octo aetates compleverunt.

8) Tum ab albis istis ovibus agni parti sunt, qui oculos aperire et videre coeperunt atque oves implorare.

9) Oves autem eos nihili habebant, neque audiebant, quod ipsis dicebant, sed surdae erant, coecae et obduratae quam maxime.

10) Et vidi in visione corvos devolare in istos agnos,

11) Ac prehendere unum eorum, oves autem laceratas devorare.

12) Vidi quoque cornua crescere in agnis istis. Sed corvi tentabant dejicere haec cornua.

13) Tandem ecce ingens cornu provenit, scilicet una ex istis ovibus, et oculi ceterarum aperti sunt.

14) Et illa respexit has, et oculi earum aperti sunt, et invocabat eas.

15) Et boves intuebantur eam, et cuncti ad eam concurrerunt.

16) Attamen omnes aquilae, milvi, corvi et vultures etiamnunc continuarunt caedere oves, devolantes in eas, easque devorantes. Oves tacebant, sed boves lamentabantur et vociferabantur.

17) Tum corvi cum ea contendebant et pugnabant,

18) In eo elaborantes, ut cornu ejus frangerent, sed non valebant.

19) Et ego intuebar eos, donec pastores, aquilae, milvi et vultures venerunt.

20) Qui corvos incitabant, ut cornu bovis istius frangerent, ac cum eo contendebant atque certabant. Sed iste pugnabat cum iis, et clamabat, ut auxilium sibi veniret.

21) Tum animadverti hominem illum venire, qui pastorum nomina notaverat, et ascenderat coram ovium Domino.

22) Hic auxilium tulit bovi, et omnibus conspicuum reddidit, sese ad auxilium bovi ferendum descendisse.

23) Et ecce Dominus ovium ad eos accessit iratus, et omnes,

---

1) Reges Babylonis, et alii; vide dissertationem subjunctam de libri nostri aetate.

qui eum conspiciebant, aufugerunt. Ceteri in tabernaculo ejus in faciem procubuerunt; et omnes aquilae, milvi, corvi et vultures congregati cunctas oves campi secum duxerunt.

24) Omnes convenerunt et cornu bovis frangere concertarunt.

25) Tum vidi hominem, qui librum scribebat jussu Domini, librum eversionis aperire, ejus eversionis, quam duodecim ultimi pastores[1] fecerant, et demonstravit, hos plures perdidisse, quam ii, qui eos antecesserant.

26) Vidi quoque, Dominum ovium ad eos venire, et sceptrum irae suae manu tenentem concutere terram, adeo ut haec divelleretur, et omnes bestiae et aves coeli destiterunt ab ovibus, et in terram delapsae sunt, quae super iis clausa est.

27) Vidi quoque, magnum gladium dari ovibus, quae exibant contra omnes campi bestias, easque occidebant.

28) Sed omnes bestiae et aves coeli aufugerunt ab earum facie.

29) Et thronum vidi exstructum in regione laetissima,

30) In quo sedebat Dominus ovium, qui omnes obsignatos libros accepit,

31) Eosque aperuit.

32) Tum Dominus septem primos albos vocavit, eosque jussit adducere primam stellam, quae antecesserat alias, quarum pudenda equorum pudendis similia erant, et primam stellam, quae prima delapsa est; et omnes ante eum adduxerunt.

33) Et locutus est ad hominem, qui in praesentia ipsius scribebat, unusque e septem albis erat, dicens: accipe septuaginta istos pastores, quibus tradidi oves, et [qui] plures earum necaverunt, quam jusseram. Et ecce, omnes vidi vinctos et coram Eo stantes. Et judicium actum est primo de stellis, et judicatae ac reae declaratae sunt, atque ad locum judicii abductae. Et dejecerunt eas in [locum] profundum, et flammantis ignis et columnarum ignearum plenum. Postea septuaginta pastores judicati sunt, et rei inventi in flammantem abyssum dejiciebantur.

34) Eodem tempore animadverti, abyssum media in terra aperiri, quae ignis plena erat.

35) Et ad hanc ducebantur coecae oves, quae judicatae et

---

1) Principes e judaica stirpe oriundi, qui post vindicatam a Syris libertatem, judaicae rei praeerant.

reae inventae, omnes in hanc igneam abyssum terrae dejiciebantur et comburebantur.

36) Et abyssus haec in dextra domus illius erat.

37) Et oves vidi comburi et ossa eorum consumi.

38) Et stabam conspiciens, quomodo antiqua ista domus demersa est, sed antea columnas ejus, omnemque in ea plantam et ebur ei circumdatum extulerunt et deposuerunt in loco in dextra terrae sito.

39) Vidi quoque Dominum ovium producere novam domum, magnam et excelsiorem priore, et in eodem loco ponere, quo prior, quae jam evanuit, steterat. Omnes ejus columnae novae erant, et ebur ejus novum, et abundantius priore [ebore], quod efferri jussit.

40) Et dominus ovium in medio ejus habitabat. Et omnes bestiae campi, et omnes aves coelorum procubuerunt coram ovibus, quae residuae erant, easque adorabant, implorantes eas, iisque in omnibus obedientes.

41) Tum tres illi,*) qui albo induti erant, et qui manu me prehendentes antea ascendere me fecerant, [dum manus ejus (qui) loquebatur, me tenebat,] sustulerunt me et collocarunt mediis in ovibus, antequam judicium coeptum est.

42) Hae oves omnes albae erant, lanam ferentes longam et puram. Et omnes, qui perierant et perditi erant, omnes campi bestiae, et omnes coeli aves, in domum illam convenerunt, et Dominus ovium magno exultabat gaudio, quia omnes bonae erant, et ad domicilium ipsius redierant.

43) Et vidi, eas deponere gladium, qui ovibus datus erat, et ad domum ejus reportare, obsignantes eum in praesentia Domini.

44) Omnes oves in domo illa inclusae sunt, neque vero omnes capiebat; et omnium oculi patebant, et conspiciebant Bonum, neque ulla earum erat, quae eum non intueretur.

45) Animadverti quoque, domum magnam esse, latam, et admodum plenam. Et ecce vitulus albus natus est, cujus cornua magna erant, et omnes bestiae campi, et omnes aves coeli reverebantur, et implorabant eum omni tempore.

---

*) vide Cap. 86, 2. 80, 7.

46) Tum vidi naturam omnium mutari, easque fieri vitulos albos.

47) Et primus ex iis verbum factus est, et verbum factum est magnum animal, in cujus capite cornua erant magna et nigra;

48) Et Dominus ovium laetatus est his et omnibus vitulis.

49) Et ego, cum mediis in iis procubuissem, expergefactus sum, et omnium memini. Haec est visio, quam vidi dormiens. Et expergefactus celebravi Dominum justitiae, et gloriam ei tribui.

50) Postea largas effudi lacrymas, neque lacrymae meae cessabant, nec sustinuissem conspicere eos descendentes propter ea, quae videram. Nam omnia evenient et implebuntur. Et singulae actiones hominum mihi manifestatae sunt.

51) Hac nocte memini somnii, qaod antea habueram; ideoque flebam et perturbatus eram, quia hanc visionem videram.

CAP. XC. [sect. XVIII.[1]]

1) Et nunc, mi fili Mathusala, advoca mihi omnes tuos fratres, et congrega coram me omnes matris tuae filios; nam vox me excitat et spiritus super me effusus est, ut vobis omnia ostendam, quae vobis accident in aeternum.

2) Tum Mathusala abiit, omnesque fratres suos ad eum convocavit, et cognatos suos congregavit.

3) Et Enoch cum omnibus liberis suis fideliter colloquens

4) Audite, inquit, liberi, omne patris vestri verbum, et in rectitudine aures adhibete oris mei voci, nam attentos vos esse volo, cum vos alloquor. Dilecti mei, observate integritatem et ambulate in ea.

5) Ne ad integritatem accedatis cum duplici corde, neve cum hominibus ancipitis mentis societatem ineatis; sed ambulate, liberi, in justitia, quae bonas vias vos ducet; et veritas sit socia vestra.

6) Scio enim, oppressionem esse praevalituram in terra, sed sub finem in terra magnum supplicium fore, et consummationem omnis iniquitatis, quae cum radice exstirpabitur et omnis ejus fabrica absumetur. Iniquitas tamen iterum renovabitur et con-

1) Paris. Ms.

summabitur in terra. Sed omne opus iniquitatis et omne opus oppressionis et impietatis secunda vice vindicabitur.

7) Itaque cum iniquitas, peccatum, blasphemia, tyrannis et omne [male] factum, increverit, et [cum] transgressio, impietas, et impuritas invaluerit, [tum] super his omnibus ingens supplicium a coelo infligetur.

8) Dominus sanctus prodibit in ira, et iis omnibus ingens supplicium infligetur e coelo.[1]]

9) Dominus sanctus prodibit in ira et cum supplicio, ut judicium exerceat in terra.

10) Illis diebus oppressio radicitus abscindetur, et iniquitas cum fraude exstirpabitur, periens sub coelo.

11) Omnis locus munitus cum incolis suis tradetur et igne comburetur. Ex omnibus terrae partibus adducentur et in judicium ignis dejicientur. Peribunt ira et judicio, quod durat in aeternum.

12) Et Justus surget e somno, et sapientia excitabitur et in eos conferetur.

13) Tum iniquitatis radices abscindentur, peccatores ferro peribunt, et blasphemi exstirpabuntur.

14) Ii, qui oppressionem meditantur, et ii, qui blasphemant, ferro peribunt.[2]

15) Et jam, liberi, describam vobis et narrabo justitiae viam et oppressionis viam.

16) Iterum eas vobis narrabo, ut sciatis, quae ventura sint.

17) Audite quaeso, liberi, et ambulate in via justitiae, oppressiones vero viam vitate; nam omnes, qui in iniquitatis via ambulant, peribunt in aeternum.

---

1) Hic versus deest in Paris. Ms. a Woidio descripto. In Bodl. Ms. error esse videtur librarii, qui eadem verba bis descripsit. Laur. 2) Inter versus 14. et 15. hujus capitis sex alii inseruntur et in Bodl. et in Paris. Ms., quos ita transposui, ut jam forment versus 13 — 18. capitis XCII. Quod mihi necessarium videbatur, ne sensus deesset isti capiti, in quo, post enumeratas septem hebdomades, sive periodos, mentio hebdomadum octavae, nonae et decimae, quae in versibus transpositis continetur, contextus tenore manifeste expostulatur. Hic autem non cohaerent cum antecedentibus, et pessime locati sunt. Laur.

CAP. XCI. [sect. XIX. [1]]

1) Quod ab Enocho scriptum est. Hanc sapientiae informationem scripsit cuilibet homini illustri et cuivis terrae judici, omnibus liberis meis, qui in terra habitabunt, et subsequentibus aetatibus, quae ambulabunt in rectitudine et pace.

2) Ne spiritus vester angatur propter id, quod venturum est; nam Sanctus et Magnus omnibus suum praescripsit tempus.

3) Homo justus e somno surgat, surgat et progrediatur in via justitiae, in omnibus ejus viis, et ambulet in bonitate et aeterna gratia. Clementia exhibebitur homini justo, in eum conferetur integritas et potentia in aeternum. In bonitate et justitia vivet, et ambulabit in aeterna luce; sed peccatum peribit in aeterna caligine, neque ab eo inde tempore amplius videbitur in aeternum.

CAP. XCII.

1) Deinde Enoch pronuntiare coepit e libris,

2) Et Enoch dixit: de filiis justitiae, de electis mundi, et de justitiae et integritatis planta

3) De his rebus loquar; et has res vobis, liberi mei, explicabo, ego [qui] sum Enoch. Ex his, quae mihi ostendebantur, e coelesti mea visione et e voce sanctorum angelorum cognitionem percepi et e coeli tabula intellectum acquisivi.

4) Et Enoch e libris pronuntiare coepit et dicere: ego natus sum septimo die primae hebdomadis, cum judicium et justitia patienter exspectarent.

5) Sed post me, secunda hebdomade, magna improbitas surget, et fraus pullulabit.

6) Et in ea erit primus finis, et unus [2] homo incolumnis erit.

7) Sed ubi [prima] completa est, iniquitas crescet, et Dominus exequetur decretum de peccatoribus.

8) Postea, tertia hebdomade, dum completur, vir [3] in plantam justi judicii eligetur, et post eum justitiae planta veniet in aeternum.

9) Deinde quarta hebdomade, dum completur, visiones sanctorum et justorum videbuntur, ordo pro generatione in gene-

---

1) Paris Ms. 2) Noah. 3) Abraham.

rationem statuetur, et habitaculum iis conficietur.[1] Quinta hebdomade, dum completur, gloriae et dominationis domus[2] exstruetur in aeternum.

10) Postea, sexta hebdomade, omnes, qui in ea sunt, caligine obducentur, pectora eorum omnium immemoria erunt sapientiae, et in ea vir[3] ascendet.

11) Dum ea completur, domus dominationis igne comburetur, et omnis progenies electae radicis dispergetur.[4]

12) Postea, septima hebdomade, perversum genus prodibit; abundantia erunt ejus facta, et omnia ejus facta perversa. Dum completur, justi electique e planta aeternae justitiae praemio afficientur; iisque septupla dabitur informatio de omni creationis parte.

13) Postea altera erit hebdomas, octava justitiae, cui gladius dabitur ad exercendum judicium et justitiam de omnibus oppressoribus.

14) Tum peccatores tradentur in manus justorum, qui, dum haec hebdomas completur, domicilia acquirent justitia sua, et domus magni regis exstruetur in aeternum. Postea, nona hebdomade, judicium justitiae toti mundo revelabitur.

15) Quodlibet impiorum opus evanescet e tota terra, mundus notabitur ad eversionem, et omnes homines ambulabunt in integritatis via.

16) Et postea, septimo decimae hebdomadis die, aeternum erit judicium, quod exercebitur de Vigilibus, et aeternum amplumque coelum prodibit medios inter angelos.

17) Prius coelum tolletur et evanescet, novum coelum apparebit, et omnes coelestes potestates septuplo splendore lucebunt in aeternum. Postea multae erunt hebdomades, quarum nullus numerus, in bonitate et justitia.

18) Neque peccatum tum memorabitur in omne aevum.

19) Quis est ex omnibus hominum filiis, qui sancti vocem audire possit, neque moveatur.

20) Quis valet cogitationes ejus cogitare? Quis omne coeli opificium contemplari? Quis coeli miracula comprehendere?

---

1) lex per Mosem data. 2) Templum Salomonis. 3) Elijah. 4) Captivitas Babylonia.

21) Animam ejus videat forsan, nequaquam autem ejus spiritum. Disserere valeat [de eo] neque vero ascendere. Omnes coelorum fines conspiciat, neque vero quidquam eorum simile conficiet.

22) Quis omnium hominum intelligere potest terrae latitudinem et longitudinem?

23) Cui dimensiones omnium harum rerum patefactae sunt? An ullus homo valet coeli ambitum comprehendere, quaenam ejus sit elevatio, et a quo fulciatur?

24) Quot sint stellarum numeri, et ubi omnia luminaria requiescant?

CAP. XCIII.

1) Et nunc, liberi mei, exhortor vos, ut ametis justitiam, et ambuletis in ea; nam justitiae viae dignae sunt, quae ineantur, sed iniquitatis viae subito irritae erunt et minuentur.

2) Hominibus illustribus oppressionis et mortis viae revelabuntur, sed remoti erunt ab iis neque eas sequentur.

3) Et jam vos alloquor, justi, ne procedatis in malignitatis et oppressionis viis, neque in viis mortis. Nolite ad eas accedere, ne pereatis, sed appetite,

4) Et eligite justitiam, et vitam sanctam.

5) Ambulate in viis pacis, ut vivatis et digni reperiamini. Verba mea retinete in vestris cogitationibus, neve ea extinguatis e pectoribus vestris, nam scio peccatores hominem ad committendum malum vehementer impulsuros esse. Sed non [prosperabunt] omni loco, nec quodvis consilium [bonorum] irritum erit.

6) Vae iis, qui iniquitatem exstruunt et oppressionem, et qui fraudem fundant, nam subito subvertentur neque unquam pacem obtinebunt.

7) Vae iis, qui domus suas aedificant in peccato; nam fundamenta eorum dejicientur, et ferro [ipsi] cadent. Ii quoque, qui aurum, et argentum possident, judicio confestim peribunt. Vae vobis divites, nam divitiis vestris confiditis; sed a divitiis vestris removebimini; quia non meministis Altissimi, diebus prosperitatis vestrae.

8) Blasphemiam commisistis et iniquitatem, praeparati estis ad diem caedis, diem caliginis et diem magni judicii.

9) Hoc vobis dico et enarro, quod Is, qui vos creavit, perditurus est vos.

10) Interitus vestri non miserebitur, sed Creator vester gaudebit eversione vestra.

11) Et justi, qui inter vos, illo die confundent peccatores et impios.

CAP. XCIV.

1) Utinam oculi mei nubes aquarum essent, ut flerem de vobis et lacrymas effunderem pluviae instar, et requiescerem e pectoris mei tristitia.

2) Quis vobis permisit odium exercere et malitiam? Judicium vos opprimet, vos peccatores.

3) Justi non metuent improbos, nam Deus iterum hos potestati vestrae subjiciet, ut ipsi vobis vindictam sumatis secundum beneplacitum.

4) Vae vobis, execrationibus execramini, quas non solvitis; medela procul a vobis propter peccata vestra. Vae vobis, qui vicino malum redditis, nam et vestra merces erit secundum opera vestra.

5) Vae vobis, testes mendacii, qui iniquitatem augetis; nam subito peribitis.

6) Vae vobis, peccatores, qui rejicitis justos, et [ad libitum] recipitis aut rejicitis eos, qui iniquitatem [committunt]; nam jugum eorum invalescet super vos.

CAP. XCV.

1) Spem bonam habete, justi; nam subito peccatores peribunt coram vobis, et dominationem super eos exercebitis, secundum abitrium vestrum.

2) Die interitus peccatorum progenies vestra extolletur et erigetur sicut aquilae. Nidus vester altius evehetur, quam nidus milvi; ascendetis et cavernas terrae intrabitis et saxorum specus in aeternum, sicut cuniculi, procul ab adspectu impiorum. *)

---

*) ad Cap. XCV, vers. 2.] Locus videtur ex Isajah II, 21. sumtus, quem LXX sic expresserunt: *Τȣ̃ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας, καὶ εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν*, ubi Aethiopica Isaiae versio accurate eadem habet verba, quae hic occurrunt. Laurence.

3) Qui de vobis gement et flebunt ut sirenes. *)

4) Non metuetis eos, qui vos vexant; nam sanatio vobis obtinget et splendida lux circa vos lucebit, et tranquillitatis vox de coelo audietur. Vae vobis, peccatores, nam divitiae vestrae similes vos reddunt sanctorum, sed conscientia vestra convincet vos esse peccatores. Et hoc verbum contra vos testabitur propter criminis recordationem.

5) Vae vobis, qui vescimini frumenti pinguedine et bibitis robur fontis, et [in superbia] potentiae vestrae humilem conteritis.

6) Vae vobis, qui aquam bibitis omni tempore; nam subito vobis retribuetur merces, consumemini et evertemini, quia vitae fontem deseruistis.

7) Vae vobis, qui iniquitatem, fraudem et blasphemias committitis; recordatio vestrum erit mala.

8) Vae vobis, potentes, qui potentia justitiam contunditis, nam dies perniciei vestrae veniet; sed illo tempore multi ac boni dies justis contingent ipso vestri judicii die.

CAP. XCVI.

1) Justi confidunt, sed peccatores confundentur, die iniquitatis peribunt.

2) Ipsi vestrum conscii eritis; nam Altissimus memor erit perniciei vestrae et angeli ea laetabuntur. Quid facere vultis peccatores, et quo fugietis die judicii, ubi audietis vocem precum justorum?

3) Non eorum similes eritis, quia contra vos testabitur hoc verbum: „socii estis peccatorum."

4) Istis diebus preces justorum ad Deum ascendent. Sed judicii vestri dies adveniet, et omnis vestra iniquitas commemorabitur coram magno et sancto;

5) Vultus vestri pudore tegentur, et omne factum crimine conspicuum rejicietur.

6) Vae vobis, peccatores, medio in mari et in sicca humo, cujus testimonium contra vos malum est. Vae vobis, qui

---

*) confer Isaj. XIII, 21. quae LXX sic vertunt: καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ σειρῆνες καὶ δαιμόνια ἐκεῖ ὀρχήσονται. Verbum σειρῆνες hoc loco eadem voce ab Aethiope redditur, quae hic occurrit. Laureuce.

argentum et aurum possidetis, justitia non quaesitum, dicentes. Divites sumus, abundantiam habemus, et omnia, quae cupere possumus, comparavimus,

7) Et jam faciamus, quodcunque nobis libet, nam argenti habemus acervum; areae nostrae plenae sunt, et villici familiarum nostrarum aquae sunt instar abundantis.

8) Aquae instar falsitas vestra defluet, nam opes vestrae non manebunt, sed subito a vobis auferentur, quia inique eas omnes parastis, et extremae maledictioni trademini.

9) Et nunc execror vos prudentes sicut stultos, qui terram saepe intuendo, elegantiores induitis vestes vos homines, quam mulieres nuptae, et ambo pretiosiores, quam nondum nuptae, ubique [prae vobis ferentes] majestatem, magnificentiam, luxuriem et argentum; sed aurum, purpura, honor et divitiae aquae instar defluent.

10) Doctrina enim et sapientia iis non est. Ideoque peribunt cum divitiis suis, cum omni sua gloria et cum honoribus suis.

11) Cum ignominia et caede, et extrema penuria spiritus eorum in fornacem igneum dejicientur.

12) Juravi vobis, o peccatores, nec montem neque collem fuisse aut fore servientem mulieri.[1]

13) Nequaquam enim scelus ad vos demissum est in terram, sed homines per se ipsi invenerunt malitiam, et ii, qui eam perpetrant, vehementissimam subibunt execrationem.

14) Sterilitas non inflicta est mulieri, sed propter manuum suarum opus liberis orba morietur.

15) Juravi vobis, peccatores, per magnum et sanctum, omnia a vobis malefacta in coelis manifesta esse, et nullum vestrae oppressionis facinus absconditum et secretum esse.

16) Ne in mentibus vestris cogitate, neque in pectoribus dicite: nullum crimen est manifestum, nec videbunt omne peccatum. Nam in coelo quotidie notatur coram Altissimo quidquid fit, et omnia sunt cognita; omne oppressionis facinus, quod committitis, quovis die memoriae traditur usque ad condemnationis vestrae tempus.

---

1) forsan ad suppeditanda ornamenta. Laur.

17) Vae vobis, stulti, nam peribitis in stultitia vestra. Sapientes audire non vultis, et quod bonum est, non obtinebitis.

18) Scitote igitur, destinatos vos esse eversionis diei, neque sperate, fore ut peccatores vivant, sed abibitis et moriemini, nam redemtionis pretium non cognoscitis.

19) Destinati estis pro magni judicii die, pro die moeroris et extremae animarum vestrarum ignominiae.

20) Vae vobis, obdurati corde, qui crimen committitis et sanguine vescimini. Unde fruimini bonis, bibitis et satiamini? ideo quia Altissimus abundanter suppeditavit omne bonum in terra! Vobis autem pax non erit.

21) Vae vobis, qui iniquitatis facta amatis. Cur speratis id, quod bonum est? Scitote, vos traditum iri justorum manibus, qui cervices vestras abscindent, vos caedent, neque misericordiam vobis exhibebunt.

22) Vae vobis, qui justorum vexatione exultatis, nam vobis sepulcrum non fodetur.

23) Vae vobis, qui irritum redditis justorum verbum; nam vobis non erit vitae spes.

24) Vae vobis, qui scribitis verbum falsitatis, et verbum improborum; nam scribunt suum mendacium ut audiant neve obliviscantur stultitiae.

25) His pax non erit; sed certe subito morientur.

CAP. XCVII.

1) Vae iis, qui impie agunt, qui falsitatis verbum laudant, ac colunt. Perditi estis, neque unquam proba vita vobis.

2) Vae vobis, qui integritatis verba mutatis. Contra aeternum decretum peccant,

3) Et efficiunt, ut capita eorum, qui peccatores non sunt, in terra conterantur.

4) Istis diebus vos, justi, digni aestimabimini, quorum preces respiciantur, easque habebitis depositas in testimonium coram angelis, ut scelera peccatorum in praesentia Altissimi commemorentur.

5) Istis diebus perturbabuntur populi, et gentium generationes prae timore excitabuntur die perniciei.

6) Istis diebus gravidae abibunt, auferentque liberos suos eosque deserent. Prognati earum cadent coram matribus, et dum adhuc lactem sugent, projicient [matres] eos, nec convertentur ad eos vel miserebuntur dilectorum suorum.

7) Iterum juro vobis, peccatores, crimen praeparatum esse in diem sanguinis, qui nunquam desinet.

8) Lapides, et imagines fictiles ex auro, argento et ligno, spiritus impuros colent, daemones, et omne idolum in templis, sed auxilium iis non obtinget. Corda eorum impia fient prae stultitia, eorumque oculi obcaecabuntur superstitione. In visionibus ac somniis impii erunt ac superstitiosi; mentientes in omnibus suis actionibus et lapidem colentes. Una omnes peribunt.

9) Sed istis diebus beati erunt omnes, quibus verbum sapientiae traditum est, qui Altissimi viam quaerunt ac sequuntur, qui in via justitiae ambulant, neque impie agunt cum impiis,

10) Servabuntur.

11) Vae vobis, qui expanditis vicini vestri malitiam, nam in orco occidemini.

12) Vae vobis, qui fundamentum ponitis peccati et fraudis, et qui acerbi estis in terra, nam in ea consumemini.

13) Vae vobis, qui domus vestras aliorum labore aedificatis, quarum omnis materia lapis et caementum peccati est; dico vobis, vos non habituros pacem.

14) Vae vobis, qui spernitis mensuram et haereditatem patrum vestrorum, quae in aeternum, et quorum animi idola sequuntur; vobis nulla erit quies.

15) Vae iis, qui iniquitatem committunt, et oppressionem adjuvant, qui vicinum suum occidunt usque ad magni judicii diem. Nam ipse [Deus] prosternet gloriam vestram, et malitiam iudet in corda vestra, et excitabit spiritum irae suae, ut consumat vos omnes ferro.

16) Tum omnes justi et sancti scelerum vestrorum recordabuntur.

CAP. XCVIII.

1) Istis diebus patres caedentur cum liberis suis in uno loco, et fratres cum fratribus interficientur, donec sanguis eorum sicut rivus defluet.

2) Nam homo non retinebit manum suam a liberis suis, neque a liberorum liberis; misericordiae erit, si eos necabit.

3) Neque peccator manum retinebit a fratre suo honorato. Ab ortu solis usque ad occasum caedes continuabitur. Equus usque ad pectus, et currus usque ad axem peccatorum sanguini immergetur.

CAP. XCIX.

1) Istis diebus angeli descendent in loca abscondita et in unum locum congregabunt omnes, qui crimen adjuverunt.

2) Istis diebus Altissimus surget ad exercendum magnum judicium de omnibus peccatoribus, et custodiam omnium justorum et sanctorum tradet sanctis angelis, ut tueantur eos sicut pupillam, donec omne malum et omne crimen ad nihilum redactum erit.

3) Etiamsi justi alto sopiti sint somno, nil tamen erit, quod metuant, et sapientes introspicient verum.

4) Et terrae filii quodlibet hujus libri verbum intelligent, scientes, divitiis se non posse servari in criminum suorum ruina.

5) Vae vobis, peccatores, nam affligemini propter justos magnae perturbationis die, igne comburemini, et factorum mercedem feretis.

6) Vae vobis, perversi corde, qui vigiles estis ad obtinendam accuratam mali cognitionem et detegendos terrores. Nemo vos adjuvabit.

7) Vae vobis, peccatores, nam verbis orum vestrorum et opere manuum vestrarum impie fecistis; ideoque in ardentis ignis flamma comburemini.

8) Scitote, angelos in coelo facta vestra inquisituros, nam solem, lunam, stellas [interrogabunt] de peccatis vestris, quia in terra judicium exercetis de justis.

9) Quaelibet nubes testabitur contra vos, nix, ros et pluvia; nam eae omnes retinebuntur a vobis, ne in vos descendant, neque criminibus vestris serviant.

10) Et jam dona ferte pluviae, ut ne retineri se sinat, sed in vos descendat, et rori, ut a vobis accipiat aurum et argentum. Quando glacies, pruina, frigus, venti nivis, et omnia tormenta eorum super vos ingruent, illis diebus penitus non valebitis coram iis stare.

CAP. C.

1) Coelum intuemini, omnes filii coelorum, et omnia opera Altissimi, et metuite Eum, neque crimina committite coram Eo.

2) Si claudit coeli fenestras, pluviam et rorem retinens, ne in terram descendat propter vos, quid facietis?

3) Quando iram suam super vos demittit et super omnia facta vestra, vos ii non estis, qui imploretis eum, nam vociferamini contra ejus justitiam sermone superbo et petulanti. Vobis ideo non erit pax.

4) Nonne videtis navium magistros, quomodo navigia eorum ab undis jactantur, a ventis disperguntur et extremo discrimini exponuntur.

5) Et ideo metuunt, quia omnes ipsorum divitiae cum ipsis in oceanum exierunt, et mala augurantur in pectoribus suis, timentes ne submergantur et pereant.

6) Nonne totum mare, omnes ejus aquae, et omnis motus, sunt opera Altissimi; ejus, qui consignavit omnes ejus fines, et undique arena id cinxit?

7) Illo increpante siccatur et perturbatur, et omnes ejus pisces et omnia, quae [sunt] in eo, moriuntur. Nonne vos, peccatores, qui in terra estis, Eum metuetis? Nonne Ille est coeli et terrae creator, et omnium rerum, quae in iis sunt?

8) Et quis eruditionem et sapientiam dedit omnibus, qui in terra et qui in mari sunt?

9) Nonne navium magistri timent oceanum? Sed vos peccatores non metuitis Excelsum!

CAP. CII.[1]

1) Istis diebus, quando ignem vehementissimum vobis injiciet, quo fugietis et ubi securi eritis?

2) Et cum verbum suum contra vos emittet, nonne contremiscetis, et perturbabimini?

3) Omnia luminaria magno metu agitabuntur; et tota terra pavescet atque contremet, et anxietate laborabit.

4) Omnes angeli mandata ipsis data perficient, et abscondi cupient a magnae gloriae praesentia; et terra filii perturbati contremiscent.

1) Cap. CI. deest in Mss.

5) Vos autem, peccatores, aeternae execrationi obnoxii eritis, nec vobis pax obtinget.

6) Ne timeatis, vos animae justorum, sed patienter cum spe diem mortis vestrae in justitia exspectate. Ne doleatis, quia animae vestrae in magna amaritudine descendunt cum gemitu, lamentatione et sollicitudine ad mortis domilium, et quia in vita vestra corpus vestrum praemium non accepit bonitati vestrae consentaneum, sed tempore vitae vestrae peccatores vivebant; tempore execrationis et supplicii.

7) Et quia cum moriemini, peccatores de vobis ajunt: Justi moriuntur, sicut nos. Quem fructum habent ex operibus suis? Ecce non aliter ac nos, in sollicitudine et caligine moriuntur. Qua in re potiones nobis sunt? Exinde pares sumus. Quid obtinebunt et quid videbunt? Nam ecce mortui sunt, neque unquam lucem revisent. Sed ego dico vobis, peccatores: satiati estis carne et potu, humana praeda et rapina, peccato, divitiarum acquisitione, et bonorum dierum visu. Nonne justos vidistis, quorum finis in pace est? nulla enim oppressio in iis inventa est ad ipsum usque mortis diem. Interierunt, ac sunt, quasi non fuissent, et animae eorum in perturbatione ad mortis domicilium descenderunt.

CAP. CIII.

1) Jam vero juro vobis, justi, per magnitudinem splendoris et gloriae ejus, per illustre ejus regnum et per ejus majestatem, vobis juro, me hoc mysterium novisse, me legisse coeli tabulas, vidisse scripturam sanctorum, et detexisse, quae de vobis in ea scripta et notata sint.

2) [Vidi] quod omne bonum, gaudium, et gloria vobis praeparata sunt, et descripta pro eorum spiritibus, qui in justitia et multa bonitate moriuntur. Vobis vicissim reddetur fructus dolorum vestrorum, et vestrae [felicitatis] portio longe excedet viventium portionem.

3) Spiritus vestrum, qui in justitia moriemini, vivent et gaudebunt. Spiritus eorum exultabunt, et memoria eorum coram facie Potentis erit ab aevo in aevum. Neque inde ignominiam timebunt.

4) Vae vobis peccatores, cum in peccatis vestris moriemini,

et ii, qui vestri similes sunt, de vobis dicent: Beati sunt hi peccatores. Omnes suos dies viderunt; et nunc in felicitate et abundantia moriuntur. Moerorem et caedem non viderunt dum vivebant, in honore moriuntur; neque unquam in vita eorum judicium eos supervenit.

5) Sed nonne iis demonstratum est, [cum] ad mortis domicilium animae eorum descendere cogantur, maxima fore eorum mala ac tormenta? In caliginem, in laqueum, in flammam, quae ardebit ad magnum judicium, spiritus eorum incident, et magnum judicium vim habebit in omne aevum.

6) Vae vobis, nam vobis non erit pax: neque coram justis et probis, qui vivunt, excusare vos poteritis dicentes: diebus perturbationis nostrae afflicti sumus, omne perturbationis genus vidimus, et multa mala tulimus,

7) Spiritus nostri consumti sunt, attenuati et minuti.

8) Perditi sumus, neque erat, qui nobis opem ferret, nec verbo nec re nobis praesto fuit nemo, sed pernicies irruit in nos, et actum est de nobis.

9) Non exspectavimus vitam videre a die in diem.

10) Speravimus quidem, nos caput futuros,

11) Sed cauda facti sumus. Afflicti sumus, dum vires intendimus, sed devorati sumus a peccatoribus et impiis; jugum eorum grave erat in nobis.

12) Illi dominationem in nos exercuerunt, qui nos detestantur et vexant; et iis, qui nos oderunt, cervices nostras supposuimus; sed nullam erga nos ostenderunt misericordiam.

13) Optavimus eos effugere, et abire, ut quieti essemus; sed nullum invenimus locum, quo fugeremus, et tuti ab iis essemus. Apud principes conquesti sumus de angustia nostra, et conclamavimus contra eos, qui nos devorabant; sed clamor noster irritus erat, neque audire vocem nostram iis placebat;

14) Sed potius eos adjuvare, qui nos spoliant et devorant; qui contra nos saeviunt, et oppressionem suam occultant, qui jugum suum a nobis non removent, sed nos devorant, enervant et occidunt; qui caedem nostram abscondunt, nec meminerunt, se manus suas contra nos sustulisse.

CAP. CIV.

1) Juro vobis, justi, quod in coelo angeli commemorabunt justitiam vestram coram gloria potentis.

2) Spem habete bonam, nam antea malo et afflictione vexati estis, sed nunc lucebitis sicut coeli luminaria, conspicui eritis et coeli portae vobis patebunt. Clamores vestri judicium efflagitant, et apparebit vobis, nam ratio omnium dolorum vestrorum repetetur a principibus, et a singulis, qui praedatores vestros adjuverunt.

3) Exspectate, nec animum dejicite; nam vobis obtinget magnum gaudium, sicut gaudium angelorum coeli; quidquid feceritis, haud occulti eritis magni judicii die, non deprehendemini ut peccatores; et aeterna condemnatio procul a vobis aberit, per omne mundi aevum.

4) Et nunc ne timeatis, justi, cum peccatores videtis florentes et felices in ipsorum viis.

5) Ne socii eorum sitis; sed ab oppressione eorum procul estote; socii sitis coeli catervis. Vos, peccatores, dicitis: omnium nostrarum transgressionem mentio non fiet, nec recordatio. Sed omnes vestrae transgressiones quotidie notantur.

6) Et jam praedico vobis, lucem ac caliginem, diem noctemque testem esse omnium transgressionum vestrarum. Ne impii sitis in cogitationibus vestris, ne mentiamini, neve verbum rectitudinis tradatis, ne mentiamini contra verbum sancti et potentis, ne idola vestra celebretis; nam omne peccatum vestrum et omnis impietas vestra non erit in justitiam, sed in magnum crimen.

7) Jam mysterium vobis revelabo: multi peccatores corrumpent et transgredientur rectitudinis verbum.

8) Malas res pronuntiabunt, falsitatem edent, grandia loquentur, et libros ex suis ipsorum sententiis component. Sed si omnia mea verba recte suis linguis scribent,

9) Neque mutabunt ea neque minuent, sed ea omnia recte scribent, quaecunque ab initio de iis locutus sum.

10) Alterum quoque mysterium revelabo: justis ac sapientibus libri gaudii dabuntur, integritatis et magnae sapientiae. Libri iis dabuntur, in quos credent,

11) Et quibus gaudebunt. Et omnes justi praemium accipient, quoniam ex illis cognoscent omnes vias rectitudinis.

CAP. CIV.[1]

1) Istis diebus Dominus iis injunget, ut invocent filios terrae, et faciant eos sapientiae suae aurem praebere, dicens ostendite iis eam, vos enim eorum duces estis,

2) Et remunerationem, quae toti terrae obtinget, nam Ego et Filius meus in aeternum societatem cum iis inibimus in rectitudinis viis, dum vivent. Pax vobis erit. Gaudete, liberi integritatis, in veritate.

CAP. CV.

1) Post tempus quoddam Mathusala, filius meus, uxorem dedit filio suo Lamech.

2) Quae gravida ab eo facta infantem peperit, cujus caro alba erat sicut nix, et rubra, sicut rosa, cujus capilli albi erant lanae instar et longi, et cujus oculi pulchri erant. Ubi eos aperuit, totam domum illustrabat solis instar; tota domus lumine abundabat.

3) Et cum e manu obstetricis receptus esset, os aperiens ad Dominum justitiae loquebatur. Tum Lamech pater ejus obstupuit, et aufugiens ad patrem suum Mathusalam venit et ait filium genui, dissimilem [aliis parvulis]. Non humanus est, sed angelorum coeli progeniei similis, diversa est natura, plane nostrae dissimili.

4) Oculi ejus [splendidi] sunt, ut radii solis, facies ejus clara, nec videtur ex me, sed ex angelis prognatus.

5) Timeo, ne miraculum quoddam his diebus in terra fiat.

6) Et nunc, pater, rogo et oro te, ut ad avum nostrum Enochum eas, et veritatem ab eo discas; nam habitatio ejus est cum angelis.

7) Cum Mathusala verba filii sui audivisset, ad me accessit ad terrae fines, nam expertus erat, me ibi esse, et exclamavit.

8) Tum ego, voce ejus percepta, ad eum veni, dicens: ecce hic sum, fili, cur ad me venisti.

9) Et respondit dicens: propter magnam rem huc veni ad te: et propter visionem difficilem [intellectu] appropinquavi tibi.

10) Et nunc, pater, audi me, nam filio meo Lamecho infans natus est, qui ejus non est similis, et cujus natura non est

1) Caput hoc bis occurrit.

similis hominis naturae. Color ejus nive albior est, et rubrior rosa, capilli ejus albiores sunt lana, oculi ejus sunt ut radii solis; et ubi aperuit eos, totam illustrabant domum.

11) Et cum ex obstetricis manu receptus esset, os aperuit et Dominum coeli laudavit.

12) Pater ejus Lamech perterritus ad me fugit, non credens, [infantem] suum esse, sed a coeli angelis prognatum. Et ecce ad te veni, ut veritatem mihi aperias.

13) Tum ego, Enoch, respondi dicens: Dominus novam rem facturus est in terra. Hoc percepi et in visione vidi. Ostendi tibi, Jaredis, patris mei aetate eos, qui e coelo orti erant, verbum Domini neglexisse. Ecce crimina committebant, dignitatem suam exuebant et cum mulieribus coibant et cum iis transgrediebantur, in matrimonium eas duxerunt, et infantes ex iis genuerunt.

14) Magna propter hoc eversio omnem terram superveniet; diluvium, et magna pernicies erit unum post annum.

15) Hic infans, qui vobis natus est, superstes erit in terra, et tres ejus filii cum eo conservabuntur. Quando omnes terrae homines peribunt, ipse incolumis erit.

16) Et posteri ejus in terra gigantes gignent, non spirituales, sed carnales. In terra magnum supplicium infligetur, et omnis corruptio abluetur. Itaque filium tuum Lamech doce, eum, qui natus sit, verum ejus esse filium, et ut nomen ejus vocet Noah, nam superstes vobis erit. Ipse ejusque liberi effugient corruptionem, quae erit in mundo, omne peccatum, omnemque iniquitatem, quae ejus diebus consummabitur in terra. Postea major impietas erit. quam ea, quae antea in terra consummata erat; nam sanctorum cognovi mysteria, quae Dominus ipse mihi revelavit et explicuit, et quae in coeli tabulis legi.

17) In his scriptum vidi, generationem post generationem transgressuram, donec justum genus surget, donec crimen et transgressio peribunt e terra; donec omnes probitatis participes erunt.

18) Et nunc, mi fili, abito et filio tuo Lamech nunciato:

19) Infantem natum vere ejus esse filium, neque fraudem subesse.

20) Et postquam Mathusala verbum patris sui, Enoch, audiverat, qui ipsi omne secretum ostendit, rediit certior omnium

factus, et nomen infantis vocavit Noah, quia solaturus erit terram post omnem ruinam.

21) Alter liber, quem Enoch scripsit filio suo Mathusalae, et iis, qui post eum venturi sunt et puritatem morum servaturi ultimis diebus: vos, qui laborastis, istis diebus exspectate, dum male facientes consumti fuerint, et reorum potentia exstincta; exspectate dum peccatum evanuerit; nam nomina eorum exstinguentur e sanctis libris, semen eorum perdetur, et spiritus eorum caedentur. Exclamabunt et lamentabuntur in invisibili deserto, et in igne ardebunt, cui humus non subest. Ibi etiam quasi nubem animadverti, quae perspici non poterat; nam ex infima ejus parte non poterat spectari, quod supra erat. Flammam quoque vidi ignis ardentis, et quasi montes splendentes, turbine agitatos et a latere in latus conjectos.

22) Et interrogavi unum e sanctis angelis, qui mecum erat, dicens: quid est splendidum istud? Nam non est coelum, sed sola ignis flamma ardet; et [in ea est] clamor vociferationis doloris, et magnae afflictionis.

23) Et respondit: illuc, in locum illum, quem vides, spiritus peccatorum et blasphemorum detrudentur, eorum qui male faciunt, et pervertunt omnia, quae Deus per prophetarum ora locutus est, ut ea facerent. Nam de his scripturae et catalogi sunt in coelo, ut angeli ea legant, et noverint, quid eventurum sit et peccatoribus, et humilium spiritibus, et iis, qui cruciaverunt carnem suam, et a Deo praemium acceperunt, et iis, qui injuria affecti sunt ab hominibus improbis, qui Deum amarunt, qui neque auro neque argento dediti erant, neque illius mundi voluptatibus, sed corpora sua tormentis dederunt,

24) Iis, qui a tempore, quo nati sunt, non appeterunt terrestres divitias, sed aestimaverunt semet ipsos ut spiritum, qui praeterit,

25) Tales se gesserunt, et multum eos tentavit Dominus; et spiritus eorum sinceri inventi sunt, ut laudarent ejus nomen. Omnem eorum benedictionem in libro retuli, et quomodo Ille eos praemiis affecit, nam inventi sunt amantes coelestia et aeterna prae spiritu suo. [Haec Deus dicit]: dum ab hominibus improbis opprimebantur, jurgia ex iis percipiebant et blasphemias, et ignominia afficiebantur, me laudaverunt. Et nunc vocabo spiritus bonorum

e genere lucis et mutabo eos, qui in tenebris nati sunt, qui in carne sua non acceperunt gloriam, quam merebant fide sua.

26) Ego perducam in splendidam lucem eos, qui sanctum meum nomen amant, et singulos collocabo in throno gloriae, et exaltabuntur per tempora, quae sine fine; justum enim est Dei judicium:

27) Nam fidelibus fidem exhibebit in rectitudinis domicilio. Et videbunt eos, qui in tenebris nati sunt, in tenebras dejici, dum justi exaltabuntur. Peccatores exclamabunt, videntes eos ipsi autem [pii] in splendore vivent et experientur id, quod scriptum est de iis, quoad dies et tempora.

Explicit visio Enochi prophetae. Benedictio precum et praedestinatae aetatis gratia cum dilectis ejus sit! Amen.

FRAGMENTA LIBRI ENOCH, QUAE APUD PATRES OCCURRUNT,

A FABRICIO ET HOFFMANNO COLLECTA.

Plurima loca libri Henoch, ab antiquis laudata, in versione aethiopica exstant, sed et alia quaedam ab istis citantur, quae apud Aethiopem desunt; unde concludendum, vel majorem ambitum habuisse antiquitus librum Henoch, quam quem nunc Aethiops exhibet, vel quod longe credibilius, diversas olim exstitisse hujus scripti, sicut et aliorum multorum, recensiones, alias longiores, quibus Patres quidam usi sint, alias breviores, qualem Aethiops noster vertisse videtur.

a) Fragmenta libri Henoch a Patribus conservata, quae apud Aethiopem adhucdum exstant.

Κ ε φ. Β'.

(Epist. *Judae* v. 14 — 15.)

Ἰδοὺ, ἦλθε Κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐξελέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας· αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν, ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.

Κ ε φ. Ζ'.

(*Georgii Syncelli* Chronograph. p. 11 sq.)

1. *Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐπληθύνθησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐγεννήθησαν αὐτοῖς θυγατέρες ὡραῖαι,*

2. *καὶ ἐπεθύμησαν αὐτὰς οἱ ἐγρήγοροι, καὶ ἀπεπλανήθησαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, ἐκλεξώμεθα ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς.*

3. *Καὶ εἶπε Σεμιαζᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς, φοβοῦμαι μὴ οὐ θελήσητε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο,*

4. *καὶ ἔσομαι ἐγὼ μόνος ὀφειλέτης ἁμαρτίας μεγάλης.*

5. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ πάντες καὶ εἶπον, ὀμόσωμεν ἅπαντες ὅρκῳ

6. καὶ ἀναθεματίσωμεν ἀλλήλους τοῦ μὴ ἀποστρέψαι τὴν γνώμην ταύτην, μέχρις οὗ ἀποτελέσωμεν αὐτήν.

7. Τότε πάντες ὤμοσαν ὁμοῦ, καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλους. ἦσαν δὲ οὗτοι διακόσιοι οἱ καταβάντες ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰάρεδ εἰς τὴν κορυφὴν Ἑρμονιεὶμ ὄρους.

8. Καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄρος Ἑρμὼμ, καθότι ὤμοσαν, καὶ ἀνεθεμάτισαν ἀλλήλους ἐν αὐτῷ.

9. Καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων αὐτῶν. α' Σεμιαζᾶς ὁ ἄρχων αὐτῶν. β' Ἀταρκούφ. γ' Ἀρακιήλ. δ' Χωβαβιήλ. ε' Ὁραμμαμή. ς' Ῥαμιήλ. ζ' Σαμψίχ. η' Ζακιήλ. ϑ' Βαλκιήλ. ι' Ἀζαλζήλ. ια' Φαρμαρός. ιβ' Ἀμαριήλ. ιγ' Αναγημᾶς. ιδ' Θαυσαήλ. ιε' Σαμιήλ. ις' Σαρινᾶς. ιζ' Εὐμιήλ. ιη' Τυριήλ. ιϑ' Ἰουμιήλ. κ' Σαριήλ. Οὗτοι, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες,

10. ἐν τῷ χιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἔτει τοῦ κόσμου ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας, καὶ ἤρξαντο μιαίνεσθαι ἐν αὐταῖς, ἕως τοῦ κατακλυσμοῦ. Καὶ ἔτεκον αὐτοῖς γένη τρία· πρῶτον γίγαντας μεγάλους. οἱ δὲ γίγαντες ἐτέκνωσαν Ναφηλείμ, καὶ τοῖς Ναφηλεὶμ ἐγεννήθησαν Ἐλιούδ. καὶ ἦσαν αὐξανόμενοι κατὰ τὴν μεγαλειότητα αὐτῶν, καὶ ἐδίδαξαν ἑαυτοὺς καὶ τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν φαρμακείας καὶ ἐπαοιδίας.

Κεφ. Η'.

1. Πρῶτος Ἀζαὴλ ὁ δέκατος τῶν ἀρχόντων ἐδίδαξε ποιεῖν μαχαίρας καὶ θώρακας καὶ πᾶν σκεῦος πολεμικὸν καὶ τὰ μέταλλα τῆς γῆς καὶ τὸ χρυσίον πῶς ἐργάσωνται, καὶ ποιήσωσιν αὐτὰ κόσμια ταῖς γυναιξὶ, καὶ τὸν ἄργυρον. ἔδειξε δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ στίλβειν, καὶ τὸ καλλωπίζειν καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς λίθους καὶ τὰ βαφικά. καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῶν καὶ παρέβησαν καὶ ἐπλάνησαν τοὺς ἁγίους.

2. Καὶ ἐγένετο ἀσέβεια πολλὴ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἠφάνισαν τὰς ὁδοὺς αὐτῶν.

3. Ἔτι δὲ καὶ ὁ πρώταρχος αὐτῶν Σεμιαζᾶς ἐδίδαξεν εἶναι ὀργὰς κατὰ τοῦ νοὸς, καὶ ῥίζας βοτάνων τῆς γῆς.

4. Ὁ δὲ ἑνδέκατος Φάρμαρος ἐδίδαξε φαρμακείας, ἐπαοιδίας, σοφίας καὶ ἐπαοιδῶν λυτήρια.

5. Ὁ ἔνατος ἐδίδαξεν ἀστροσκοπίαν. ὁ δὲ τέταρτος ἐδίδαξεν ἀστρολογίαν· ὁ δὲ ὄγδοος ἐδίδαξεν ἀεροσκοπίαν.

6. Ὁ δὲ τρίτος ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς γῆς·

7. Ὁ δὲ ἕβδομος ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τοῦ ἡλίου·

8. Ὁ δὲ εἰκοστὸς ἐδίδαξε τὰ σημεῖα τῆς σελήνης· Πάντες οὗτοι ἤρξαντο ἀνακαλύπτειν τὰ μυστήρια ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῶν.

9. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρξαντο οἱ Γίγαντες κατεσθίειν τὰς σάρκας τῶν ἀνθρώπων· και ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι ἐλαττοῦσθαι ἐπὶ τῆς γῆς, οἱ δὲ λοιποὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανὸν περὶ τῆς κακώσεως αὐτῶν, λέγοντες εἰσενεχθῆναι τὸ μνημόσυνον αὐτῶν ἐνώπιον Κυρίου.

Κ ε φ. Θ΄.

(*Georg. Syncelli* Chronographia p 13 et p. 24.)

1. Καὶ ἀκούσαντες οἱ τέσσαρες μεγάλοι ἀρχάγγελοι Μιχαὴλ καὶ Οὐριὴλ καὶ Ῥαφαὴλ καὶ Γαβριὴλ παρέκυψαν ἐπὶ τὴν γῆν ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ οὐρανοῦ· καὶ θεασάμενοι αἷμα πολὺ ἐκκεχυμένον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀνομίαν γενομένην ἐπ' αὐτῆς, εἰσελθόντες εἶπον πρὸς ἀλλήλους,

3. Ὅτι τὰ πνεύματα καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων στενάζουσιν ἐντυγχάνοντα καὶ λέγοντα ὅτι εἰσαγάγετε τὴν κρίσιν ἡμῶν πρὸς τὸν ὕψιστον, καὶ τὴν ἀπώλειαν ἡμῶν ἐνώπιον τῆς δόξης τῆς μεγαλωσύνης, ἐνώπιον τοῦ Κυρίου τῶν κυρίων πάντων τῇ μεγαλωσύνῃ. Καὶ εἶπον τῷ Κυρίῳ τῶν αἰώνων, σὺ εἶ ὁ Θεὸς τῶν θεῶν καὶ Κύριος τῶν κυρίων καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Θέος τῶν αἰώνων, καὶ ὁ θρόνος τῆς δόξης σου εἰς πάσας τὰς γενεὰς τῶν αἰώνων καὶ τὸ ὄνομά σου ἅγιον καὶ εὐλογημένον εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

4. Σὺ γὰρ εἶ ὁ ποιήσας τὰ πάντα καὶ πάντων τὴν ἐξουσίαν ἔχων, καὶ πάντα ἐνώπιόν σου φανερὰ καὶ ἀκάλυπτα, καὶ πάντα ὁρᾷς, οὐκ ἔστιν ὃ κρυβῆναί σε δύναται.

5. Ὁρᾷς ὅσα ἐποίησεν Ἀζαὴλ, καὶ ὅσα εἰσήνεγκεν, ὅσα ἐδίδαξεν, ἀδικίας καὶ ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντα δόλον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. ἐδίδαξε γὰρ τὰ μυστήρια καὶ ἀπεκάλυψε τῷ αἰῶνι τὰ ἐν οὐρανῷ· ἐπιτηδεύουσι δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ, εἰδέναι τὰ μυστήρια οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

6. Τῷ Σεμιαζᾷ τὴν ἐξουσίαν ἔδωκας ἔχειν τῶν σὺν αὐτῷ ἅμα ὄντων, καὶ ἐπορεύθησαν πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων τῆς γῆς, καὶ συνεκοιμήθησαν μετ' αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς θηλείαις ἐμιάνθησαν,

7. καὶ ἐδήλωσαν αὐταῖς πάσας τὰς ἁμαρτίας καὶ ἐδίδαξαν αὐτὰς μίσητρα ποιεῖν.

8. Καὶ νῦν ἰδοὺ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων ἔτεκον ἐξ αὐτῶν υἱοὺς γίγαντας,

9. Κίβδηλα ἐπὶ τῆς γῆς τῶν ἀνθρώπων ἐκκέχυται, καὶ ὅλη ἡ γῆ ἐπλήσθη ἀδικίας.

10. Καὶ νῦν ἰδοὺ τὰ πνεύματα τῶν ψυχῶν τῶν ἀποθανόντων ἀνθρώπων ἐντυγχάνουσι,

11. καὶ μέχρι τῶν πυλῶν τοῦ οὐρανοῦ ἀνέβη ὁ στεναγμὸς αὐτῶν.

12. Καὶ οὐ δύναται ἐξελθεῖν ἀπὸ προσώπου τῶν ἐπὶ τῆς γῆς γινομένων ἀδικημάτων. καὶ σὺ αὐτὰ οἶδας πρὸ τῶν αὐτὰ γενέσθαι.

13. Καὶ ὁρᾷς αὐτοὺς καὶ ἐᾷς αὐτοὺς, καὶ οὐδὲν λέγεις

14. Τί δεῖ ποιῆσαι αὐτοὺς περὶ τούτου;

Κ ε φ. Ι'.

(*G. Syncelli* Chronographia p. 25 sq.)

1. Τότε ὁ ὕψιστος εἶπε καὶ ὁ ἅγιος, ὁ μέγας, ἐλάλησε

2. Καὶ ἔπεμψε τὸν Ὀυριὴλ πρὸς τὸν υἱὸν Λάμεχ

3. Λέγων, πορεύου πρὸς τὸν Νῶε καὶ εἰπὸν αὐτῷ τῷ ἐμῷ ὀνόματι. κρύψον σεαυτόν.

4. Καὶ δήλωσον αὐτῷ τέλος ἐπερχόμενον, ὅτι ἡ γῆ ἀπόλλυται πᾶσα. καὶ εἰπὸν αὐτῷ ὅτι κατακλυσμὸς μέλλει γίνεσθαι πάσης τῆς γῆς, ἀπολέσαι πάντα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

5. Δίδαξον τὸν δίκαιον τί ποιήσει, τὸν υἱὸν Λάμεχ, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς ζωὴν συντηρήσει καὶ ἐκφεύξεται δι' αἰῶνος, καὶ ἐξ αὐτοῦ φυτευθήσεται φύτευμα, καὶ σταθήσεται πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος.

6. Καὶ τῷ Ῥαφαὴλ εἶπε. πορεύου Ῥαφαὴλ, καὶ δῆσον τὸν Ἀζαὴλ, χερσὶ καὶ ποσὶ συμπόδισον αὐτὸν, καὶ ἔμβαλε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος καὶ ἄνοιξον τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῇ ἐρήμῳ Δουδαὴλ, καὶ ἐκεῖ πορευθεὶς βάλε αὐτὸν

7. Καὶ ὑπόθες αὐτῷ λίθους ὀξεῖς, καὶ ἐπικάλυψον αὐτῷ σκότος,

8. καὶ οἰκησάτω ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ πώμασον, καὶ φῶς μὴ θεωρείτω.

9. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως ἀπαχθήσεται εἰς τὸν ἐμπυρισμὸν τοῦ πυρός.

10. Καὶ ἴασαι τὴν γῆν, ἣν ἠφάνισαν οἱ ἐγρήγοροι, καὶ τὴν ἴασιν τῆς πληγῆς δήλωσον, ἵνα ἰάσωνται τὴν πληγήν.

11. Καὶ μὴ ἀπόλωνται πάντες οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν τῷ μυστηρίῳ, ὃ εἶπον οἱ Ἐγρήγοροι, καὶ ἐδίδαξαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν.

12. Καὶ ἠρημώθη πᾶσα ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις τῆς διδασκαλίας Ἀζαὴλ. καὶ ἐπ' αὐτῇ γράψον πάσας τὰς ἁμαρτίας.

13. Καὶ τῷ Γαβριὴλ εἶπε. πορεύου Γαβριὴλ ἐπὶ τοὺς γίγαντας, ἐπὶ τοὺς κιβδήλους, ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς πορνείας, καὶ ἀπόλεσον τοὺς υἱοὺς τῶν Ἐγρηγόρων ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων· πέμψον αὐτοὺς εἰς ἀλλήλους, ἐξ αὐτῶν εἰς αὐτοὺς, ἐν πολέμῳ καὶ ἐν ἀπωλείᾳ, καὶ μακρότης ἡμερῶν οὐκ ἔσται αὐτοῖς·

14. καὶ πᾶσα ἐρώτησις οὐκ ἔστι τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ὅτι ἐλπίζουσι ζῆσαι ζωὴν αἰώνιον, καὶ ὅτι ζήσεται ἕκαστος αὐτῶν ἔτη πεντακόσια.

15. Καὶ τῷ Μιχαὴλ εἶπε. πορεύου Μιχαὴλ, δῆσον Σεμιαζᾶν και τοὺς ἄλλους σὺν αὐτῷ, τοὺς συμμιγέντας ταῖς θυγατράσι τῶν ἀνθρώπων τοῦ μιανθῆναι ἐν αὐταῖς ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ αὐτῶν. καὶ ὅταν κατασφαγῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἴδωσι τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν, δῆσον αὐτοὺς ἐπὶ ἑβδομήκοντα γενεὰς εἰς τὰς νάπας τῆς γῆς, μέχρι ἡμέρας κρίσεως αὐτῶν, μέχρι ἡμέρας τελειώσεως τελεσμοῦ, ἕως συντελεσθῇ κρῖμα τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων.

16. Τότε ἀπενεχθήσονται εἰς τὸ χάος τοῦ πυρὸς καὶ εἰς τὴν βάσανον, καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον τῆς συγκλείσεως τοῦ αἰῶνος.

17. Καὶ ὃς ἂν κατακριθῇ και ἀφανισθῇ ἀπὸ τοῦ νῦν μετ' αὐτῶν, δεθήσεται μέχρι τελειώσεως γενεᾶς αὐτῶν.

Κ ε φ. ΙΕ'.

8. Καὶ νῦν οἱ γίγαντες, οἱ γεννηθέντες ἀπὸ πνευμάτων καὶ σαρκὸς, πνεύματα πονηρὰ ἐπὶ τῆς γῆς καλέσουσιν αὐτοὺς, ὅτι ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς. πνεύματα πονηρὰ ἔσονται τὰ πνεύματα ἐξεληλυθότα ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς σαρκὸς αὐτῶν, διότι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐγένοντο, καὶ ἐκ τῶν ἁγίων τῶν Ἐγρηγόρων ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως αὐτῶν, καὶ ἀρχὴ θεμελίου. πνεύματα πονηρὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἔσονται

9. τὰ πνεύματα τῶν γιγάντων νεμόμενα, ἀδικοῦντα, ἀφανίζοντα, ἐμπίπτοντα, καὶ συμπαλαίοντα, καὶ ῥιπτοῦντα ἐπὶ τῆς γῆς,

10. Καὶ δρόμους ποιοῦντα καὶ μηδὲν ἐσθίοντα, ἀλλ' ἀσιτοῦντα, καὶ φάσματα ποιοῦντα, καὶ διψῶντα καὶ προσκόπτοντα, καὶ ἐξαναστήσονται τὰ πνεύματα ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τῶν γυναικῶν, ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐξεληλύθασι. Καὶ ἀπὸ ἡμέρας καιροῦ σφαγῆς καὶ ἀπωλείας

Κ ε φ. Ιϛ'.

1. καὶ θανάτου τῶν γιγάντων Ναφηλεὶμ, οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, οἱ μεγάλοι ὀνομαστοὶ, τὰ πνεύματα τὰ ἐκπορευόμενα ἀπὸ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς σαρκὸς ἔσονται ἀφανίζοντα χωρὶς κρίσεως, οὕτως ἀφανίσουσι μέχρις ἡμέρας τῆς τελειώσεως, ἕως τῆς κρίσεως τῆς μεγάλης, ἐν ᾗ ὁ αἰὼν ὁ μέγας τελεσθήσεται, ἐφ' ἅπαξ ὁμοῦ τελεσθήσεται.

Κ ε φ. ϚΖ'.

(*Tertullianus*, de idololatr. cp. 4. in Opp. ed. Paris 1664. p. 87. B.)

7. Juro vobis, peccatores, quod in diem sanguinis et perditionis justitia parata est.

8. Qui servitis lepidibus et qui imagines facitis aureas et argenteas et ligneas et lapideas et fictiles, et servitis phantasmatibus et daemoniis et spiritibus infamibus et omnibus erroribus non secundum scientiam, nullum ab iis invenietis auxilium.

b) Fragmenta a Patribus laudata, quae apud Æthiopem hodie non occurrunt,

1) e Syncelli chronograph. pag. 26:

Παρὰ δὲ τοῦ ὄρους, ἐν ᾧ ὤμοσαν καὶ ἀνεθεμάτισαν πρὸς τὸν πλησίον αὐτῶν, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἀποστῇ ἀπ' αὐτοῦ ψῦχος καὶ χιὼν, καὶ πάχνη καὶ δρόσος οὐ μὴ καταβῇ εἰς αὐτὸ, εἰ μὴ εἰς κατάραν καταβήσεται ἐπ' αὐτὸ, μέχρις ἡμέρας κρίσεως τῆς μεγάλης. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατακαυθήσεται καὶ ταπεινωθήσεται καὶ ἔσται κατακαιόμενον καὶ τηκόμενον ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς, οὕτως κατακαήσεται περὶ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. καὶ νῦν ἐγὼ λέγω ὑμῖν υἱοῖς ἀνθρώπων, ὀργὴ μεγάλη καθ' ὑμῶν, κατὰ τῶν υἱῶν ὑμῶν, καὶ οὐ παύσεται ἡ ὀργὴ αὕτη ἀφ' ὑμῶν, μέχρι καιροῦ σφαγῆς τῶν υἱῶν ὑμῶν. καὶ ἀπολοῦνται οἱ ἀγαπητοὶ ὑμῶν, καὶ ἀποθανοῦνται οἱ ἔντιμοι ὑμῶν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, ὅτι πᾶσαι

αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ μὴ ἔσονται πλείω τῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἐτῶν. καὶ μὴ δόξητε ἔτι ζῆσαι ἐπὶ πλείονα ἔτη· οὐ γάρ ἐστιν ἐπ' αὐτοῖς πᾶσα ὁδὸς ἐκφεύξεως ἀπὸ τοῦ νῦν διὰ τὴν ὀργὴν, ἣν ὠργίσθη ὑμῖν ὁ Βασιλεὺς πάντων τῶν αἰώνων. μὴ νομίσητε ὅτι ἐκφεύξεσθε ταῦτα.

2) e Clemente Alexandrino eclog. pag. 801:

Καὶ εἶδον τὰς ὕλας πάσας, (cum Clemente etiam Origenes consentit, qui haec verba ut ex Henocho adfert »universas materias perspexi.«)

3) ex Origine de princ. cap. IV, 35:

Ambulavi usque ad imperfectum.

4) ex testamentis duodecim patriarcharum:

a) ex testamento Simeon, cap. 5:

Ἑώρακα γὰρ ἐν χαρακτῆρι γραφῆς Ἐνώχ· ὅτι οἱ υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν ἐν πορνείᾳ φθαρήσονται, καὶ ἐν Λευῒ ἀδικήσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ, ἀλλ' οὐ δυνήσονται πρὸς Λευῒ, ὅτι πόλεμον Κυρίου πολεμήσει καὶ νικήσει πᾶσαν παρεμβολὴν ὑμῶν.

b) ex testamento Levi, cap. 10:

Καὶ διασπαρήσεσθε αἰχμάλωτοι ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἔσεσθε εἰς ὀνειδισμὸν καὶ κατάραν, καὶ εἰς καταπάτημα. Ὁ γὰρ οἶκος ὃν ἂν ἐκλέξηται Κύριος, Ἱερουσαλὴμ κληθήσεται, καθὼς περιέχει βίβλος Ἐνώχ τοῦ δικαίου.

c) Ibid. cap. 14:

Καὶ νῦν, τέκνα, ἔγνων ἀπὸ γραφῆς Ἐνώχ, ὅτι ἐπὶ τέλει ἀσεβήσετε, ἐπὶ Κύριον χεῖρας ἐπιβάλλοντες ἐν πάσῃ κακίᾳ, καὶ αἰσχυνθήσονται ἐφ' ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι γενήσεσθε χλευασμός.

d) Ibid. cap. 16:

Καὶ νῦν ἔγνων ἐν βιβλίῳ Ἐνώχ, ὅτι ἑβδομήκοντα ἑβδομάδας πλανηθήσεσθε, καὶ τὴν ἱερωσύνην βεβηλώσετε, καὶ τὰς θυσίας μιανεῖτε, καὶ τὸν νόμον ἀφανίσετε, καὶ λόγους προφητῶν ἐξουδενώσετε, ἐν διαστροφῇ διώξετε ἄνδρας δικαίους, καὶ εὐσεβεῖς μισήσετε, ἀληθινῶν λόγους βδελύξεσθε, καὶ ἄνδρα ἀνακαινοποιοῦντα τὸν νόμον ἐν δυνάμει ὑψίστου πλάνον προσαγορεύσετε, καὶ τέλος, ὡς νομίζετε, ἀποκτενεῖτε αὐτὸν, οὐκ εἰδότες

αὐτοῦ τὸ ἀνάστημα, τὸ ἀθῶον αἷμα ἐν κακίᾳ ἐπὶ κεφαλῆς ὑμῶν ἀναδεχόμενοι. Καὶ δι' αὐτὸν ἔσονται τὰ ἅγια ὑμῶν ἔρημα ἕως ἐδάφους μεμιαμένα· καὶ οὐκ ἔσται τόπος ὑμῶν καθαρὸς, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔσεσθε εἰς κατάραν, καὶ εἰς διασκορπισμὸν, ἕως αὐτὸς πάλιν ἐπισκέψεται, καὶ οἰκτειρήσας προσδέξεται ὑμᾶς ἐν πίστει καὶ ὕδατι.

e) ex testamento Dan, cap. 5:

'Ανέγνων γὰρ ἐν βίβλῳ 'Ενὼχ τοῦ δικαίου, ὅτι ὁ ἄρχων ὑμῶν ἐστιν ὁ Σατανᾶς, καὶ ὅτι πάντα τὰ πνεύματα, τὰ τῆς πορνείας καὶ τῆς ὑπερηφανείας, τῷ Λευὶ ὑπακούσονται, τοῦ παρεδρεύειν τοῖς υἱοῖς Λευΐ, τοῦ ποιεῖν αὐτοὺς ἐξαμαρτάνειν ἐνώπιον Κυρίου.

f) ex testamento Judae, cap. 18:

Καίγε ἔγνων ἐν βιβλίοις 'Ενὼχ τοῦ δικαίου, ὅσα κακοποιήσετε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις.

g) ex testamento Zabulon, cap. 3:

Διὰ τοῦτο ἐν γραφῇ νόμου 'Ενὼχ γέγραπται, τὸν μὴ θέλοντα σπέρμα ἀναστῆναι τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ὑπολυθήσεσθαι τὸ ὑπόδημα καὶ ἐμπτύεσθαι εἰς τὸ πρόσωπον.

h) ex testamento Nephthalim, cap. 4:

Ταῦτα λέγω, τέκνα μου, ὅτι ἔγνων ἐν γραφῇ ἁγίᾳ 'Ενὼχ, ὅτι καίγε ὑμεῖς ἀποστήσεσθε ἀπὸ Κυρίου, πορευόμενοι κατὰ πᾶσαν πονηρίαν ἐθνῶν, καὶ ποιήσετε κατὰ πᾶσαν ἀνομίαν Σοδόμων. Καὶ ἐπάξει ὑμῖν Κύριος αἰχμαλωσίαν, καὶ δουλεύσετε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν, καὶ πάσῃ κακώσει καὶ θλίψει συγκαλυφθήσεσθε, ἕως ἀναλώσῃ Κύριος πάντας ὑμᾶς. Καὶ μετὰ τὸ ὀλιγωθῆναι ὑμᾶς καὶ σμικρυνθῆναι ἐπιστρέψετε καὶ ἐπιγνώσεσθε Κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν· καὶ ἐπιστρέψει ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος· καὶ ἔσται ὅτ' ἂν ἥξουσιν ἐν γῇ πατρώῃ αὐτῶν, πάλιν ἐπιλάθωνται Κύριον, καὶ ἀσεβήσουσι· καὶ διασπείρει αὐτοὺς Κύριος ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, ἄχρι τοῦ ἐλθεῖν τὸ σπλάγχνον Κυρίου, ἄνθρωπος ποιῶν δικαιοσύνην, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς πάντας τοὺς μακρὰν καὶ τοὺς ἐγγύς.

i) ex testamento Benjamin, cap. 9:

'Υπονοῶ δὲ, καὶ πράξεις ἐν ὑμῖν οὐ καλὰς ἔσεσθαι, ἀπὸ λόγων 'Ενὼχ τοῦ δικαίου. Πορνεύσετε γὰρ πορνείαν Σοδόμων,

καὶ ἀπολεῖσθε ἕως βραχὺ, καὶ ἀνανεώσεσθε ἐν γυναιξὶ στρήνους, καὶ ἡ βασιλεία Κυρίου οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν· ὅτι εὐθὺς αὐτὸς λήψεται αὐτήν. Πλὴν ἐν μερίδι ὑμῶν γενήσεται ναὸς θεοῦ, καὶ ἔνδοξος ἔσται ἐν ὑμῖν. Ὅτι αὐτὸς λήψεται αὐτὴν καὶ δώδεκα φυλαὶ ἐκεῖ συναχθήσονται, καὶ πάντα τὰ ἔθνη· ἕως οὗ ὁ ὕψισος ἀποστείλῃ τὸ σωτήριον αὐτȣ̃ ἐν ἐπισκοπῇ μονογενοῦς. Καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὸν πρῶτον ναὸν, καὶ ἐκεῖ Κύριος ὑβρισθήσεται, καὶ ἐπὶ ξύλου ὑψωθήσεται. Καὶ ἔσται τὸ ἅπλωμα τοῦ ναοῦ σχιζόμενον, καὶ μεταβήσεται τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη, ὡς πῦρ ἐκχυνόμενον. Καὶ ἀνελθὼν ἐκ τοῦ ᾅδου, ἔσται ἀναβαίνων ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανόν. Ἔγνων δὲ οἷος ἔσται ταπεινὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οἷος ἔνδοξος ἐν οὐρανῷ.

RICHARDI LAURENTII DISSERTATIO DE LIBRO ENOCHI, LATINE VERSA.

Apocryphus liber Enochi ducentis abhinc annis viris criticis ac theologis uberrimam suppeditavit disquirendi ac disputandi materiam. Qui quum ab inspirato Novi Testamenti scriptore [1] memoretur, eo magis illorum accendit ardorem, quoniam thesaurum recuperare avebant jam pridem amissum. Usque ad octavum enim seculum post Christum natum cognitus erat; sed ex eo inde tempore penitus oblivione obductus videtur.

Fragmentum tamen ejus non spernendum Scaliger detexit in Georgii Syncelli Chronographia, tum temporis nondum typis expressa, quod ille diligenter exscriptum in notis chronico Eusebii canoni additis edidit. [2] Cum vero id locum a Juda memoratum non contineret, in ambiguo relinquebatur, utrum Apostolus ad idem opus recurrerit, cujus a Georgio Syncello mentio fiat, an suam Henochiani vaticinii notitiam ex alio quodám fonte hauserit.

Ex quo Scaliger fragmentum illud invenit, multa de hac re scripta sunt, sed paucissima, si omnino ulla, quae aliquam lucem afferre possint. Copiosissime omnium de iis, quae patres de celeberrimo ipso libro apocrypho cogitaverint, et quorum illius locorum mentiorem fecerint, antequam perditum iverit, deinde quid recentioris aetatis criticis de eo visum sit, Fabricius disseruit in codice pseudepigrapho Vet. Testamenti, Vol. I. p. **160—224**; [3] qui idem graecum fragmentum a Georgio Syncello conservatum, iterum typis describi curavit.

---

1) Jud. v. 14, 15. 2) p. 404. 405. ed Amst. 1658. 3) p. 222. 223. Fabricius viginti auctores memorat, qui de hoc libro varie disputaverint.

Quamquam vero graeca libri editio, quae forsan nonnisi hebraici cujusdam sive chaldaici exemplaris versio erat, recuperari omnino non posse videatur, attamen septimi decimi jam seculi initio erant, qui suspicarentur, Aethiopicam ejus versionem in Abyssinia ad hunc usque diem existere. Ludolphus, in commentario historiae aethiopicae addito, refert, tractatum Aethiopicum, qui liber Enochi esse videatur, ex Aegypto transmissum et a Peireskio emtum esse, hisce verbis: „Gassendus in vita Peireskii, de Aegidio Lochiensi Capucino, qui in Aegypto septennium egerat, inter alia scribit: quandoquidem inter cetera animadvertisse se dixit Mazakpha Enok, seu prophetiam Enochi, declarantem ea, quae ad finem usque seculi eventura sint, librum Europae pridem invisum, illic autem charactere ac idiomate Aethiopico seu Abyssinorum, apud quos is fuerat servatus, conscriptum: ideo Peireskius sic fuit accensus ejus quoquo pretio comparandi studio, ut nullis parcens sumptibus, ipsum denique sui fecerit juris.“ Ludolphus addit, his Gassendi verbis commotos suasisse sibi amicos doctos, ut omnem impenderet industriam ad acquirendum libri specimen, de quo toties, nunquam tamen sufficienter, a doctis disputatum sit, ut tandem extricari possit, utrum vere exstiterit ejusmodi opus, ac deinde, quaenam sit ejus vis atque auctoritas. „Igitur et ego“ ait „nullis neque sumtibus neque laboribus peperci, donec specimen istius libri adipiscerer.“ Postremo Ludolphus, ut omnino sibi satisfaceret, Parisios profectus, ubi liber in bibliotheca regia depositus erat, totum inspexit. Sed invènit, opus non esse, quod dicebatur, Enochi librum, sed diversissimae indolis et fabulis ac superstitione plenum. [1]

Post deceptam Ludolphi exspectationem, desperatum est ab omnibus, conservari adhuc aethiopicam libri hujus versionem, donec sub proximi seculi finem Brucius Anglus non modo existere eum probavit, sed etiam ex Abyssinia tria ejus exemplaria secum attulit. Quibus quo modo usus sit, ipse sic exponit: „Inter alia, quae bibliothecae Parisiensi dedicavi, pulcherrimum erat et magnificentissimum Enochi vaticiniorum exemplar, quaternarium magna forma, alterum in codice sacro contentum,

1) Commentarius ad histor. aethiopicam. p. 347.

quem domum attuli, in Abyssinico canone proximum ante Jobi librum locum obtinens; tertium exemplar Bodleianae, quae Oxoniae est, Bibliothecae obtuli per manus Doctoris Douglasii, Carolinsulae Episcopi." [1] Ac brevi post addit: „Ubi primum per Angliam innotuit, hunc librum bibliothecae regis gallici a me traditum esse, Dr. Woidius, ne paucos quidem dies moratus, donec ipse Londinum profectus doctis meis popularibus occasionem dedissem hujus libri inspiciendi, Parisios festinavit, literis instructus, quibus Secretarius reipublicae anglicae Nobilem Stormontium, in aula gallica Legati munere fungentem, rogitavit, ut Doctorem in impetranda a Christianissimo rege venia adjuvaret, donum meum adeundi. Qua impetrata versio libri confecta, sed nescio cur, nusquam edita est." [2]

Hominum tamen curiositas circa Henochi librum quamquam maxima fuerit tum temporis, teste Brucio, jam pridem sedata videtur; cum exemplar in bibliotheca Bodleiana depositum ad hunc usque diem jacuerit, quasi somno sopitum. Quem tandem equidem excutere ausus, meam hujus libri in lucem protuli versionem. Neque tempori nec labori peperci, ut correcte eum redderem, sed cum Bodleianae legibus, quod mihi sapienter institutum videtur, extra Bibliothecam librorum usus prohibeatur, coactus eram, ut intra aedes illas rem perficerem, qua augustia, si minus accurate quaedam reddiderim, excusatum me habeant judices.

Brucius contendit, Woidium totum librum Parisiis vertisse, et versionem in Angliam secum attulisse, nunquam vero edidisse, in quo mihi errare videtur. Woidius enim descripsit Aethiopicam versionem, non in aliam linguam transtulit. Nihil enim versionis simile inter scripta ab illo relicta invenitur, quae post ejus mortem omnia in preli academici Delegatorum manus pervenerunt. Omne segmentum ad Enochi librum pertinens diligenter collectum ac conservatum est; sed nihil occurrit, nisi levis conatus, paucos locos dispersos ad verbum latine reddendi, qui satis ostendit, Aethiopicae linguae cognitionem nequaquam ei suffecisse ad tantum opus consummandum. [3] Nonnisi initium fecisse

1) Itinerum descr. Vol. II. p. 422. Edit. octon. 2) Ibid. p. 425, 426. 3) Vid. Magasin Encyclopedique. an. VI. tom. I. p. 375, 376.

videtur studii huic linguae impendendi, neque vero in eo perseverasse, occupatus scilicet copticis litteris, dein morte absumptus.

Versionem meam ex MS. Bodleiano finiveram, antequam cognovissem, delegatos illos preli descriptionem parisiensis MS. a Woidio factam possidere. Examinata autem hac descriptione diversitates quasdam duorum exemplarium fortuitas sed manifestas notavi, attamen haud satis accuratam inveni, quam ut ei fides haberi posset. Nullum adhuc ex dono isto Bodleianae Bibliothecae tradito emolumentum redundasse in rem litterariam jam memoravi. Aliter vero res se habet cum ceteris MSS. Nam D. Murray, itinerum Brucianorum editor, ex Brucii schedulis breve summarium exhibuit eorum, quae in libro contineantur; [1]) et doctissimus Silvester de Sacy, in „notitia libri Enochi" (edita in Thesauro Encyclopaedico ann. VI. Tom. I. p. 382) latinam nobis suppeditavit trium priorum, item sexti usque ad sextum decimum, denique vigesimi secundi et trigesimi secundi capitum versionem ex parisiensi manuscripto haustam.

---

1) „Versio ex graeco exemplari deducta, quae in aethiopico codice sacro invenitur, sub titulo Metsahaf Henoc, dividitur in XC. kefel, sive capita. Incipit autem cum hac praefatione: — „In nomine Dei, benigni et clementis, tardi ad iram, misericordis et sancti. Hic liber est liber Enochi vatis. Benedictio et auxilium ejus sit cum amantibus eum in omne aevum, Amen. *) Cap. 1. Verbum benedictionis Enochi, quo benedixit electis ac probis antiquae aetatis. Et Enoch clevavit vocem et locutus est, sanctus vir Dei, dum oculi ejus patent, et videt sanctam visionem in coelis, quam angeli ei revelabant. Et audivi ex iis omnia, et intellexi, quae videram. — Deinde sequitur historia angelorum, quomodo de coelo descenderint, et cum hominum filiabus gigantes procreaverint, atque hos docuerint artes belli et pacis et luxuriam. Nomina ducum memorantur, quae hebraïcae originis esse, sed graeca dictione corrupta videntur. Deinde Dei consilium evertendi eos Enocho revelatur. Quibus rebus octodecim circiter capita complentur, quae D. Brucius anglice reddiderat, sed pertaesus rei destitit. Ab octavo decimo capite usque ad quinquagesimum Enoch ab Uriele et Raphaele per visionum seriem deducitur, parum connexam cum antecedentibus. Videt ardentem lapsorum angelorum vallem, sanctorum paradisum, extremos terrae fines, tonitruum et fulgurum, ventorum, pluviae et roris horrea, et angelos, qui his praesunt. In aedes

---

*) Haec brevis praefatio in duobus alteris occurrens, deest in Bodleiano MS.

Jam cum explicuerim, e quo fonte hausta sit mea versio, demonstrare in animo ést, librum aethiopicum eundem esse cum graeco, quem Patres laudant. De quo non amplius dubitabit.

---

universalis judicii deductus videt Senem dierum in throno suo sedentem, et omnes terrae reges coram eo. Capite quinquagesimo secundo Noachus refertur vehementer commotus hominum improbitate, et vindictam metuens, magni avi consilium imploravisse. Enoch nuntiat ei, aquarum diluvium omne hominum genus perditurum et ignis torrentem angelos, undis non obnoxios, puniturum. Cap. LIX narratio de angelis resumitur. Semiaza, Artukafu, Arimeen, Kakabael, Tusael, Ramiel, Dandel et alii, viginti numero, lapsorum angelorum duces prodeunt, et nova rebellis animi documenta edunt. Cap. LXII. Enoch Mathusalae filio copiosam dat instructionem de sole, luna, stellis, anno, mensibus, ventis et aliis ejusmodi rebus physicis. His octo capita complentur, post quae patriarcha, quae proxime antecedunt, recapitulat. Reliqua viginti capita versantur in diluvii narratione, et eorum quae Noachus propter id praeparaverit, et quomodo haec successerint. Omnis carnis, excepta Noae familia, abolitio, et divina vindicta angelis eorumque asseclis inflicta, concludit opus absurdum atque fastidiosum:“ Vol. II. p. 424, 425, 426. Not. In promtu est, hanc relationem minus perfectam atque accuratam esse, praecipue quoad viginti ultima capita. Murray nimis festinanter et animo praeoccupato judicavit. Postea benignius censuit. In Catalogo enim Brucii orientalia MSS. describente Murray haec dicit: „Liber Enochi vatis occurrit Vol. IV. MSS. complectens triginta duas paginas, eleganter atque arcte scriptus. Antecedit Jobi librum, divisus in nonaginta sex capita, nec non undeviginti sectiones, quae cum capitibus non cohaerentes ad libitum factae neque materiae accomodatae videntur. Purissimo sermone Aethiopico scriptus totus liber peculari excellit dictionis et ingenii dignitate, quae allicit lectorem, et, antiquissimam ipsius originem esse, ei persuadet.“

„Henochi liber prima vice in Europam perlatus est a Brucio. Tria exemplaria, illi propria, quorum unum Parisiis, alterum Oxoniae, tertium idque optimum hoc volumine extat, unica sunt, quae in nostra orbis terrarum parte inveniantur. Magni sane aestimandus est hic liber ut graeci Scripti jam dudum perditi versio, quod Christo nato et apostolorum aetate antiquius erat. Locus ex libro Enochi laudatur versibus XIV. et. XV. epistolae Judae, quae nostrae Scripturae sacrae inest. Graeci exemplaris fragmenta aliquot edidit Kircher (Oed. Aegypt. Vol. II. p. 69.) Continet autem visionum seriem, quae angelorum lapsum, posteros eorum gigantes, crimina diluvii causas, coeli mysteria, judicii novissimi de hominibus et angelis habiti locum, et varias universi partes ab Enocho visas, et Mathusalae filio relatas describunt. Narratio est audax et fabulosa, et quae mire redoleat ingenium philosophorum fanaticorum, qui chaldai-

qui descensus angelorum descriptionem ab illo exhibitam cum ea comparaverit, quam hic continet, et quae in Georgii Syncelli opere superest. Diversitates, quae occurunt, mihi quidem fortuitae videntur.

Quamvis hoc unum sufficiat, accedunt etiam aliquot Patrum testimonia. Irenaeus, secundi seculi scriptor, manifeste alludit itineri ab Enocho ad angelos facto, quod in fragmentis a G. Syncello conservatis non continetur: „Sed et Enoch" ait „sive circumcisione placens Deo, cum esset homo, legatione ad angelos fungebatur, et translatus est et conservatur usque nunc testis justi judicii Dei; quoniam angeli quidem transgressi deciderunt in judicium, homo autem placens translatus est in salutem." 1) Haec legatio describitur in quarto decimo et quinto decimo capite nostrae versionis. Tertullianus quoque ejusdem seculi scriptor, distincte memorat Caput XCVII. 7, 8: „Et rursus juro vobis, peccatores, quod in diem sanguinis perditionis justitia parata est. Qui servitis lapidibus, et qui imagines facitis aureas, et argenteas, et ligneas, et lapideas, et fictiles, et servitis phantasmatibus, et daemoniis, et spiritibus infamibus, et omnibus erroribus, non secundum scientiam, nullum ab iis invenietis auxilium." 2) Quae aethiopica versio sic exprimit: „Rursus juro vobis, peccatores, quod crimen praeparatum est in diem sanguinis, quod nunquam desinit. Adorabunt lapides, et effingent aureas, argenteas et ligneas imagines. Adorabunt

---

cam sapientiam sacrae Judaeorum historiae immiscuerunt*) Ut liber antiquissimus meretur attentionem hominum, ut Aethiopicus, purissimo sermone scriptus, et cui Abyssinii eandem cum Mosaicis scriptis tribuant auctoritatem, dignus est qui in publicum edatur."

1) Opera. p. 319. ed. Grabe. 2) Opera. p. 87. ed. Paris. 1664. De voce „infamibus" haec variae lectiones a Rigaltio memorantur: „In Cod. Fulvii Ursini legitur insanis. At in Cod. Agobardi iufanis." Forsan vera vocis lectio est in fanis, in templis, quae convenit cum Aethiopica. Suspicor sic legisse duo MSS. in nota memorata, Rigaltio literam f falso intelligente pro s et literam m substituente pro n (quae utraque litera in MSS. omitti et linea recta voci imposita exprimi solet).

---

*) Hoc mihi temere dictum videtur.

spiritus impuros, daemonas et omne idolum in templis; sed nullum auxilium iis invenietur." Eosdem esse hos locos, vix dubitari potest, dummodo aliquid concedatur et interpretis anxiae diligentiae et citantis libertati.

Quibus testimoniis aliud addam, scilicet Anatolii Laodiceae episcopi ab Eusebio relatum. „Haec res" ait (scilicet quod primus apud Hebraeos mensis cum aequinoctio incipiat) ipsis illis probatur, quae in Enochi libro continentur." [1] Alludit scilicet iis quae de initio anni in quarta porta cap. LXXI., 12. memorantur. Anatolius enim demonstrare vult, annum cum verno aequinoctio inchoari.

Sed revera eundem esse aethiopicum cum graeco Enocho unico fragmento, quod Georgius Syncellus conservavit, sat superque satis comprobatur. Atque Enochi librum, aliquot secula post Christum natum adhuc existentem, fontem esse, ex quo Judas versus XIV. et XV. hauserit, omnes scripturae commentatores antiqui testantur. Confiteor equidem, eos non indicare, ex qua parte libri haec verba desumta sint. Omiserunt enim hoc, quia superfluum iis videbatur, paginas libri citare omnibus notissimi. Sed Aethiopica versio istum locum exhibet. In Bodleiano manuscripto totum complet caput secundum, in Parisiensi ultimum primi capitis versum.

Quamquam vero dubitari nequeat, nostrum librum eundem esse cum eo, quem Judas et Patres ecclesiae Christianae noverint, inde non licet concludi, eum unquam canonica auctoritate gavisum fuisse. Apocryphis potius Scripturae libris adnumeratus fuisse videtur. Hic ei locus tribuitur constitutionibus apostolicis. [2] Irenaeus quidem [3] et Clemens Alexandrinus [4] secundo seculo nostrum nude memorant, de ejus auctoritate silentes; sed Origenes initio tertii testatur, ab ecclesia eum non pro inspirato haberi; *ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οὐ πάνυ φέρεται ὡς θεῖα.* [5] Alio vero loco indicare

---

1) *Τȣ̃ δὲ τὸν πρῶτον παῤ Ἑβραίοις μῆνα περὶ ἰσημερίαν εἶναι παραστατικὰ καὶ τὰ ἐν τῷ Ἐνὼχ μαθήματα.* Ecclesiast. Histor. lib. VII. c. 32. p. 235. Opus Anatolii hic memoratum scriptum erat anno CCLXXVI., secundum Bucherium. Vid. Tillemont. Memoir. Hist. Eccles. Vol. IV.[p. 127. 2) Lib. VI. c. 16. 3) Opera. p. 319. 4) Opera. ed Sylburgii, p. 801. et 808. 5) Contra Celsnm p. 267. ed. Spencer.

videtur, a quibusdam eum canonicum putari, cum hypothetice sic praefetur: εἴ τῳ φίλον παραδέχεσθαι ὡς ἅγιον τὸ βιβλίον.[1]

Non minus in synopsi Scripturae, cum Athanasii operibus edita, apocryphis adnumeratur. Pariter notatur ab Hieronymo. „Manifestissimus liber est" ait in Commentariis ad psalmum CXXXII., 3. „et inter apocryphos computatur, et veteres interpretes de isto locuti sunt; nonnulla autem nos diximus, non in auctoritatem sed in commemorationem." Augustinus idem censet.[2] Denique in catalogo Nicephori, Patriarchae Constantinopolitani, sub noni seculi initium scripto, iterum apocryphis libris adnumeratur.[3]

Nihilominus, quamquam neque a Judaica neque a Christiana ecclesia in Scripturae Canonem admissus sit, celeber secundi seculi scriptor nostrum librum et ut inspiratum, et ut genuinum ejusdem, cujus nomen in fronte gerit, opus considerat. Tertullianus in tractatu de idololatria: „Haec igitur" ait „ab initio praevidens Spiritus Sanctus etiam ostia in superstitionem ventura praececinit per antiquissimum prophetam Enoch;"[4] quibus verbis nostro luculentissime inspirationem tribuit. Sed in tractatu de cultu foeminarum, postquam angelorum cum hominum filiabus commercium memoravit,[5] eorumque sequentem poenam, transit ad quaestionem de libri autoritate: „Scio" ait „scripturam Enoch, quae hunc ordinem angelis dedit, non recipi a quibusdam, quia nec in armarium Judaicum admittitur. Opinor, non putaverunt illam ante cataclysmum

---

1) In Joannem. p. 132. ed. Huetii. 2) De civitate Dei, lib. XV. cap. 23. 3) Hody, De Bibl. Textibus.p. 648. 4) Opera. p. 95. 5) Nam et illi, qui ea constituerunt, damnati in poenam mortis deputantur: illi scilicet angeli, qui ad filias hominum de coelo ruerunt, ut haec quoque iguominia foeminae accedat. Nam cum et materias quasdam bene occultas, et artes plerasque non bene revelatas saeculo multo magis imperito prodidissent, (si quidem et metallorum operta nudaverant et herbarum ingenia traduxerant et incantationum vires provulgaverant), et omnem curiositatem usque ad stellarum interpretationem designaverant, proprie et quasi peculiariter foeminis instrumentum istud muliebris gloriae contulerunt? lumina lapillorum, quibus monilia variantur, et circulos ex auro, quibus brachia arctantur, et medicamenta ex fuco, quibus lanae colorantur, et illum ipsum nigrum pulverem, quo oculorum exordia producuntur." Opera. p. 150.

editam, post eum casum orbis, omnium rerum abolitorem, salvam esse potuisse. Si ista ratio est, recordentur pronepotem ipsius Enoch fuisse superstitem cataclysmi Noë, qui utique domestico nomine et haereditaria traditione audierat et meminerat de proavi sui penes Deum gratia, et de omnibus praedicatis ejus, cum Enoch filio suo Mathusalae nihil aliud mandaverit, quam ut notitiam eorum posteris suis traderet. Igitur sine dubio potuit Noë in praedicationis delegatione successisse, vel quia, et alias non tacuisset, tam de Dei conservatoris sui dispositione quam de ipsa domus suae gloria. Hoc si non tam expedite haberet, illud quoque assertionem scripturae illius tueretur; perinde potuit abolefactam eam violentia cataclysmi in spiritu rursus reformare, quemadmodum et Hierosolymis babylonica expugnatione deletis, omne instrumentum Judaicae literaturae per Esdram constat restauratum. Sed cum Enoch eadem scriptura etiam de Domino praedicavit, a nobis quidem nihil omnino rejiciendum est, quod pertineat ad nos. Et legimus, omnem scripturam aedificationi habilem divinitus inspirari. A Judais potest jam videri propterea rejecta, sicut et caetera fere, quae Christum sonant. Nec utique mirum hoc, si scripturas aliquas non receperunt de eo locutas, quem et ipsum coram loquentem non erant recepturi. Eo accedit, quod Enoch apud Judam Apostolum testimonium possidet.“ [1]

Ex hoc loco Tertulliani, qui sub secundi seculi finem vixit, elucet, ipsius aetate librum Enochi non ab omnibus rejectum esse, ut subditicium et non inspiratum opus, quamvis non receptum canone Judaico. Sed non diu post tertii seculi initium Origenes disticte affirmat, eum non probari ecclesiae. Revera nullum vestigium invenies, quo demonstretur, hoc opus unquam canonicis Scripturae libris adnumeratum esse aut a Judaeis aut a Christianis. Cum Tertulliani argumentis, inspirationem et authentiam ejus probantibus, mihi res non est, sed non possum non fateri, iis a nostrorum criticorum gravitate ne minimum quidem ponderis tribui. Praesumit, librum ab ipso Enocho scriptum esse, atque inde concludit, posse eum a Noacho conservatum aut rescriptum esse; hoc est concludere

1) Opera. p. 151.

ex eo, quod per meram praesumtionem videtur fieri potuisse. Quod Dominum refert, vel potius Filium hominis, collocatum in throno gloriae et judicii a Sene dierum, hoc probatur forsan, scriptum esse post Danielis librum; nequaquam tamen ab Enocho ante diluvium. Praeterea, quod nunquam in canonem receptus est, hoc inexsuperabile documentum est contra antiquiorem ejus originem. Neque unicus locus a Juda memoratus ostendit, totum ei probatum esse, sicut neque Paulus, gentiles poëtas laudans, omnibus horum operum partibus assensisse dici potest. Sic Hieronymus [1] judicat, qui mihi sufficienter de hac re disseruisse videtur. Judas quidem vocabulo prophetare utitur, de Enocho apocrypho loquens, sed non minus Paulus simile nomen prophetae gentili poëtae indit. Et cum nunquam dubitatum sit ante perditum librum, Judam revera ei allusisse, haec mihi res, ex quo restitutus est, minime videtur iterum quaestioni subjïcienda.

Ex his omnibus elucet, Enochi librum nunc primo editum, et plane eundem esse cum graeco hujus nominis, Patribus noto, et a Juda memoratum esse, et ab antiqua forsan omni Ecclesia, excepta Abyssinia, semper pro apocrypho habitum esse. Investigare jam in animo est, per quem et quo tempore compositus sit; sed in tentanda hac quaestione videar forsan multis per rerum dubiarum et perplexarum labyrinthum sine filo duce a conjectura ad conjecturam progredi. Quod sane ita sese haberet, si externis tantum argumentis niterer; sed

---

1) „Putant quidam Apostolum reprehendendum, quod imprudenter lapsus sit, dum falsos doctores arguit, illorum versiculos comprobavit. Quibus breviter respondendum est. In eo, quod ait: Corrumpunt bonos mores colloquia mala (1. Cor. XV., 33.) et in illo: Ipsius et genus sumus (Act. XVII. 28.), non statim totam Menandri comoediam, et Arati librum, praesenti loco (Tit. I., 12.) non totum opus Callimachi, sive Epimenidis, quorum alter laudes Jovis canit, alter de oraculis scripsit, per unum versiculum comprobavit; sed Cretenses tantum mendaces vitio gentis increpavit, non ob illam opinionem, qua sunt arguti a poëtis, sed ob ingenitam mentiendi facilitatem de proprio eos gentis auctore confutans. Qui autem putant, totum librum debere sequi eum, qui libri usus sit versiculo, videntur mihi et apocryphum Enochi, de quo Apostolus Judas in Epistola sua testimonium posuit, inter Ecclesiae scripturas recipere." Comm. in Tit. I. 12.

persuasus sum, *internis* adjutum me veritati satis propinque accessurum.

Quod ad *auctorem* pertinet, si quidem ab uno eodemque compositus est totus liber, nonnisi hoc videtur statui posse, Judaeum fuisse, et vernacula lingua scripsisse. Cujus rei quilibet versus clarum ac distinctum prae se fert testimonium. Demonstraturus autem, hebraïce librum scriptum esse, ad Scaligeri opinionem recurro, quam hic ex graeco fragmento desumsit a Georgio Syncello conservato. Exponens enim, cur opus, quod Judaicis mendaciis et absurdis fabulis plenum judicat, descripserit atque ediderit: „quia *ex Hebraismo* „ait“ conversa sunt, ut etiam mediocriter Hebraice perito constare potest, et vetustissimus est liber, et a Tertulliano ex eo quaedam adducuntur, quae huc alludunt, et quod caput est, locus, qui in Epistola Judae de angelis praevaricatoribus producitur, manifesto ex hoc fragmento excerptus est, malui taedium describendi devorare, quam committere, ut illis benevoli lectores diutius carerent.“ [1]

Sed neque alia hujus rei testimonia desunt. Satis enim constat, antiquissimas Cabbalae reliquias in Zohare contineri, philosophico quodam super legem commentario, qui cum theologicis opinionibus allegoricas scholae mysticae subtilitates conjungit. In hac celebri variarum rerum colluvie, quae diu credebatur occultam Judaicae gentis sapientiam complecti, identidem mentio fit Enochi libri, ut operis a generatione in generationem conservati. Sequens locus ejus satis demonstrabit, cabbalistas novisse nostrum opus vernaculo ipsorum sermone compositum et Enochi nomine inscriptum, non obscuram tantum ipsius ad eos pervenisse traditionem, eumque librum, saltem ex potiore parte, eundem fuisse cum eo, qui adhuc Aethiopice scriptus exstat. „Sanctus et Benedictus“ sic Sohar testatur „sustulit eum (Enochum) ex mundo, ut ipsi serviret, quemadmodum scriptum est: *Deus enim sustulit eum.* Ex eo inde tempore liber tradebatur, qui Enochi dictus est. In hora, qua Deus eum sustulit, ostendebat ei omnia repositoria superna, ostendebat ei arborem vitae medio in horto, folia ejus atque ramos. Videmus haec omnia in ejus libro.“ [2]

1) In Chron. Euseb. p. 405. 2) Vol. 1. Parascha בראשית. p. 37. b. ed. Mantuan, et Amsterdam.

Alius similisque locus occurrit in Zohare, quem ante me propter alium finem Mennasseh Ben-Israel in latino tractatu de resurrectione mortuorum (Amsteld, A. D. 1636. p. 330.) memoravit, ubi haec exhibentur: „In Enochi libro narratur, Sanctum et Benedictum, cum ascendere eum jusserit et omnia ei superiorum atque inferiorum regnorum repositoria ostenderit, monstrasse quoque arborem vitae et arborem, de qua Adamus praeceptum accepit, et monstrasse ei Adami domicilium in horto Eden.“ [1]

Quae testimonia de coelestium et terrestrium regnorum receptaculis et cognitionis arbore in horto Eden collocata, atque Enocho post ascensionem in coelum ostensa, dicuntur desumta esse ex libro, qui inscriptus sit Enochi nomine; eadem autem res singillatim describitur a decimo sexto usque ad tricesimum septimum caput nostrae versionis. Atqui cabalisticarum reliquiarum auctores doctrinas suas reconditas Chaldaeo sermone scripserunt sive congesserunt. Vix ergo dubium erit, quin libri Enochi exemplar ab illis citatum, aut chaldaice aut hebraice conscriptum fuerit. Nam pro genuino ejus, cujus nomen fert, opere, non pro spuria posterioris aevi compositione, eum considerasse videntur. Quod si graecum tantum iis praesto fuisset exemplar, quod haud verisimile est, non ut originale considerare poterant. Sed certissime videntur ei, quem laudant, antiquitatem et dignitatem summam attribuere. Unde quid concludendum sit, in promtu est.

Jam cum ostendimus, librum nostrum a Judaeo ignoto, sub fictitio Enochi nomine compositum esse, examinemus, quaenam vestigia occurrant, quibus nisi veram libri aetatem augurari possimus. Christo antiquiorem esse haud negari potest, dummodo in mentem revocemus, a Juda Apostolo ipsum memorari, non ut indubitatum Enochi ipsius opus (contra Cabalistarum enim testimonium nunquam in Canonem scripturae receptus est) sed ut ei adscriptum. Praesto igitur est terminus, post quem compositus esse nequit, et si singulas ejus partes minute investigaverimus, non minus in promtu erit terminus, ante quem nequit esse scriptus, captivitatem dico Babylonicam. Nam ex Daniele autor adopta-

---

1) Vol. II. Paraschah בשלח p. 55. a. Menasseh Ben-Israel hunc locum minus correcte refert, neque, ubi occurrat, indicat.

vit ipsas voces ac descriptiones, ubi Senem dierum inducit ad judicium venientem cum Filio hominis.[1] Quare non ante captivitatem scriptus esse potest. Sed praeter hoc interna quaedam documenta satis demonstrant, diu post initium, quin etiam post finem Babylonicae captivitatis scriptum esse.

Ab octogesimo enim tertio capite usque ad nonagesimum allegorica narratio potissimarum rerum occurrit, quae in sacra historia memorantur, tam luculenta, ut vix ignorari possit. Atqui in eadem septuaginta reges enumerantur sub imagine septuaginta pastorum gregem custodientium. Saulus, Davides et Salomo primum satis distincte depinguntur.[2] Deinde ex septuaginta illis principibus sive pastoribus,[3] gregi praefectis,[4] primo triginta septem una recensentur, suo quisque tempore imperantes, deinde viginti tres, denique duodecim.[5] Menda autem numeris subesse videtur, cum tres illae series computatae non septuaginta, sed septuaginta duorum numerum compleant. Ideo pro triginta septem legendum erit triginta quinque; nam postquam autor triginta tres enumeraverat, expresse notat, complevisse hos cum prioribus quinquaginta octo aetates; atqui triginta quinque viginti tribus additi faciunt quinquaginta octo. Jam si triginta quinque reges in primo ordine post Salomonem numeramus, hoc accurate convenit cum regum Judae et Israëlis numero, qui ante captivitatem regnaverunt, omissis iis, qui paucos menses vel per brevius temporis spatium incertam potestatem obtinuerunt.

Triginta quinque reges Judae et Israëlis hi sunt, et quidem Judae: 1. Rehabeam, 2. Abijam, 3. Asa, 4. Jehoschaphat, 5. Jehoram, 6. Ahaziah, 7. Athaliah, 8. Jehoasch, 9. Amaziah, 10. Azariah, seu, ut Chronica habent, Uzziah, 11. Jotham, 12. Ahaz, 13. Hezekiah, 14. Manasseh, 15. Amon, 16. Josiah, 17. Jehoiakim, 18. Jehoiakin, 19. Zedekiah; Israëlis autem: 1. Jeroboam, 2. Nadab, 3. Baascha, 4. Elah, 5. Omri, 6. Ahab, 7. Ahaziah, 8. Joram, 9. Jehu, 10. Jehoahaz, 11. Jehoasch, 12. Jeroboam II., 13. Menahem, 14. Pekaiah, 15. Pekah, 16. Hosea. In hac serie Jehoahaz, Josiae filius, ex regum

1) Confr. Daniel. VII., 9. sqq. cum Cap. XLVI., 1. XLVII., 3. LIX., 1. LXIX., 12. et 16. 2) Cap. LXXXVIII., 68—82. 3) Ib. v. 92. 4) Cap. LXXXIX., 1. 5) Ib. v. 7.

Judaïcorum numero omissus est, quippe cui post tres menses regno depulso, frater major Jehoiakim a Pharaone Nechonte suffectus sit.[1] Non minus in Israeliticorum regum numero desunt Zimri, qui septem dies regnavit, Tibni, Omrii rivalis, qui nunquam omnino potestatis particeps fuisse videtur, Zachariah, qui post Jeroboamum II. sex menses, et successor ejus Schallum, qui unum tantum regno fungebatur.

Secundus ordo regum complectitur eos, qui Israelitis post capitivitatem imperarunt, postquam Judaei desierant, popularibus suis parere. Itaque proximi pastores viginti tres, gregi praepositi, significare mihi videntur reges Babyloniae, Persiae et Macedoniae, quorum dominationi tam diu subjecti erant, donec a gente Asmonaea liberarentur. Cum in captivitatem abducerentur, et complures annos postea, Nebuchadnezar erat Babyloniae rex, cui successere Evilmerodoch, Neriglissar et Belschazzar. Babylone deinde a Cyro capta, haec secuta est novorum principum series: Darius Medus, Cyrus, Cambyses, Darius Hystaspis, Xerxes, Artaxerxes Longimanus, Darius Nothus, Artaxerxes Mnemon, Ochus, Arogus et Darius. Finita Persarum dominatione Macedonica successit hoc ordine: Alexander, Ptolemäus Soter, qui Alexandro mortuo primus Judaeam occupavit, Ptolemaeus Philadelphus, Ptolemaeus Euergetes, Ptolemäus Philopator, Antiochus Magnus (Macedonicus Syriae rex, qui Judaeae dominationem Ptolemaeis eripuit),[2] Seleucus Philopator, et Antiochus Epiphanes. Quod si quatuor Babylonicis regibus undecim Persae adduntur, et his octo Macedones, numerus viginti trium complebitur, qui in secundo ordine exhibentur.

Tertius atque ultimus ordo duodecim tantummodo comprehendit, eosque ex ipsa Judaeorum gente oriundos. Primus horum Matthathias, Judae Maccabaei parens, qui patriam ab Antiochi Epiphanis tyrannide atque impietate vindicavit. De quo Josephus:

---

1) 2. Reg. XXIII. 30—35. 2) Historici dubitaverunt, an Antiochus, qui Judaeam Ptolemaeo Epiphane adhuc infante occupavit, provinciam illi unquam cesserit. Apparet non cessisse. Cfr. Prideaux Connection. Vol. II. p. 150. sed haec quaestio nostrum propositum non tangit; nam numerus idem erit, si pro Antiocho substituitur Ptolemaeus Epiphanes, et Syrorum regum series cum Seleuco Philapatore inchoatur, indubitato Judaeae domino.

Παρελθὼν δὲ ἀπὸ τῆς εὐπραγίας εἰς δυναστείαν, καὶ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀλλοφύλων ἄρξας τῶν σφετέρων ἑκόντων, τελευτᾷ Ἰούδᾳ τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν παίδων καταλιπὼν τὴν ἀρχήν, de bello Judaico, lib. I. cap. I. Huic successerunt Judas Maccabaeus, Jonathan, Simon, Joannes Hyrcanus, Aristobulus, Alexander Jannaeus, vidua ejus Alexandra, Aristobulus, Hyrcanus, Antigonus et Herodes.

Herodes satis diu regnavit, scilicet triginta quatuor annos; cujus aetate et quidem jam in initio regni Herodiani Enochi Liber compositus videtur. Nam si auctor ejus Herodis successorum finem vidisset, non duodecim tantum nativos principes post expulsos Macedones numerasset, neque pariter, si cum Juda Maccabaeo et non cum Matthatia numerum suum inchoasset. Post Herodis Magni enim obitum, imperium hujus regis in tres partes ita divisum est, ut Archelaus [1] Judaeam proprie dictam, Idumaeam et Samariam obtineret, Philippus Auranitem, Trachoniten, Paneadem et Batanaeam, et Herodes Antipas Galilaeam ac Peraeam. Postea dilaceratum Herodis Magni regnum iterum conjunctum est sub Agrippa Hinc si a Juda Maccabaeo numerare incipimus, quindecim haberemus, non duodecim, principes gentiles. Sed revera libri auctor non sic numerare potuit; nam si hoc fecisset, quatuordecim computare debebat, non duodecim, cum Herodis tres filii, Archelaus, Philippus et Antipas una regnum adierint, qua re pro undecim quatuordecim facti fuissent.

Haec omnia mihi quidem satis demonstrare videntur, librum nostrum paucos tantummodo annos ante Christum natum scriptum fuisse. Non diu ante hoc tempus compositum esse posse, alio ejusdem loco ostenditur. Cap. LIV. 9. „principes orientis inter Parthos et Medos“ memorantur, „reges de solio dejecisse et leonum instar ex specubus, et sicut lupi famelici medios in greges prosiluisse.“ Atqui Parthi penitus ignoti sunt in historia usque ad annum CCL ante Christum, quando Arsace duce (quod commune omnium sequentium regum nomen) ab Antiocho Theo

1) Audiens autem, Archelaum in Judaea regnare pro Herode patre suo, timuit illuc ire. Monitus autem in somnio, secessit in partes Galilaeae. Matth. II. 22, ubi Herodes Antipas innuitur. Vid. Luc. III.

tum temporis Syriae rege, desciverunt. Sed anno CCXXX. demum imperium eorum firmiter constitutum est, cum Arsaces debellavit et captivum duxit Seleucum Callinicum, Syriae regem, et tum primum regis Parthiae titulum assumsit. Ab eo inde tempore Syros ex omnibus provinciis in orientali Euphratis ripa sitis expulerunt, ita ut circa annum CXL vastum eorum imperium a Gange usque ad Euphratem, et ab Euphrate ad Caucasum montem extenderetur. [1] Sed alterum seculum elapsum est, antequam cum Romanis arma conserere coeperint. Tandem inter Caesaris, Pompeji et Crassi triumviratum, Syria provincia Crasso obtigit, qui insatiabili avaritia atque ambitione ductus, Parthicum imperium destruere conatus est anno LIV. Euphratem transgressus primo bene rem gessit, sed sequente anno, postquam filium acie amiserat, ipse cum exercitu caesus est. Parthi deinde Syriam invaserunt, quam anno XLI. totam subegerunt, Tyro sola excepta. [2] Proximo anno Hierosolyma ingressi, Antigonum ultimum [3] e gente Asmonaea regem fecerunt, Herode expulso. Neque his finibus circumscripti erant Parthorum successus; quamquam enim Pacori [4] ducis optimi et illustrissimi morte coacti Euphratem repetissent, Antonium, qui si non avaritia, certe ambitione Crassum aequans, difficile subjiciendi orientis negotium anno XXXVI. susceperat, e provincia quam

---

1) Haec imperii amplitudo exstitit sub Mithridate Magno. „Dum haec apud Bactros geruntur, interim inter Parthos et Medos bellum oritur. Cum varius utriusque populi casus fuisset, ad postremum victoria penes Parthos fuit. His viribus auctus Mithridates Mediae Bacasin praeponit, ipse in Hyrcaniam proficiscitur. Unde reversus bellum cum Elymaeorum rege gessit; quo victo, hanc quoque gentem regno adjecit, imperiumque Parthorum a monte Caucaso, multis populis in ditionem redactis, usque ad flumen Euphratem protulit.“ Justin. Lib. XLI. c. 6. 3) Ὁ μὲν Πάκορος τὴν Συρίαν ἐχειρῦτο, καὶ πᾶσαν γε αὐτὴν, πλὴν Τύρυ, κατεστρέψατο. Dio Cassius. Lib. XLVIII. §. 26. p. 545. 4) Pacorus Orodis filius erat, regis Parthiae. Justinus sic inducit Orodem de dilecti filii morte querentem: „Multis diebus non alloqui quemquam, non cibum sumere, non vocem mittere, ita ut etiam mutus factus videretur. Post multos deinde dies, ubi dolor vocem laxaverat, nihil aliud, quam Pacorum vocabat; Pacorus illi videri, Pacorus audiri videbatur, cum illo loqui, cum illo consistere, interdum quasi amissum flebiliter dolebat.“ Lib. XLII. c. 4.

invasit, immenso cum damno et contumelia summa romani nominis repulerunt.

Hoc forsan tempore maxima erat Parthicorum armorum fama,[1] et verisimile videtur, circa idem, vel certe non ita multo post Enochi librum scriptum esse.

His accedit, quod ipso nominis Parthici usu comprobari videatur, Enochum apocryphum non vixisse, antequam hoc nomen ut proprium genti innotuerit, frequentibus eorum in occidentales Asiae partes incursionibus. Nam primi Maccabaeorum libri auctor, qui historiam usque ad Joannis Hyrcani regnum anno CXXXV. deducit, generali nomine Persarum eos designat, hoc loco: „Anno centesimo septuagesimo secundo (pactorum, sc. CXL. a. C.) rex Demetrius (Nicator) copiis suis congregatis profectus est in Mediam, ut auxilium sibi pararet contra Tryphonem. Sed ubi Arsaces, Persiae et Mediae rex, audivit, Demetrium intra fines ipsius intrasse, unum ducum suorum emisit ad capiendum eum vivum; qui profectus pulso Demetrii exercitu ipsum ad Arsacem deduxit, abs quo in custodia retentus est.“[2] Cap. XIV, 1, 2, 3. Nam cum Parthia initio nonnisi obscura Persiae provincia fuerit, gens eam inhabitans, sicut aliae provinciae, a nationibus remotis Persarum nomen accepit.

Nec minus alia re probatur, librum non superiori Parthici imperii tempore scriptum esse, vel potius non ante Herodem regem. Haec enim legimus: „Area, trames et urbs justae meae gentis impediet equorum eorum progressus.“ [Cap. LIV. 10.] Atqui Parthi, quibus alludit auctor, Judaeam non invaserunt ante

1) Dio Cassius, imperii eorum amplitudinem enarrans, dicit: Τελευτῶντες δὲ, ἐπὶ τοσῦτο καὶ τῆς δόξης καὶ τῆς δυνάμεως ἐχώρησαν, ὥστε καὶ τοῖς Ῥωμαίοις τότε ἀντιπολεμῆσαι, καὶ δεῦρο ἀεὶ ἀντίπαλοι νομίζεσθαι. Lib. XL. §. 15. p. 233. Justinus describit eos cum Romanis dividentes totius orbis imperium. „Parthi“ ait „penes quos, velut divisione orbis cum Romanis facta, nunc Orientis imperium est etc.“ et postea. „A Romanis quoque trinis (binis?) bellis per maximos duces, florentissimis temporibus lacessiti, soli ex omnibus gentibus non pares solum, verum etiam victores fuere.“ Lib. XLI. c. 1 —
1) Arsaces hic Mithridates est, nam nomen illud commune erat omnibus Parthorum regibus. Res ipsa narratur a Justino, L. XXXVIII. cap. 9.

annum XL. a. C., ubi Hyrcano pulso Antigonum regem fecere, qui invicem anno XXXVII. a. C. a Romanis Herodi faventibus ejectus est. Nonne verisimile est, Parthorum in Judaeam invasionem, quae praeter illud tempus non amplius usu venit, auctoris animo obversari, haec verba scribentis. Quae argumenta, si non per se sufficiunt, maxime firmantur visione septuaginta pastorum seu principum.

Tamen animadvertendum est, alios aliter sentire. Grabius in spicilegio SS. Patrum, suspicatur, Enochi librum ab Eupolemo memorari, Fabricius autem, ab Alexandro Polyhistore mentionem ejus fieri conjicit. Quod si recte statuerent hi critici, concludendum esset, ante tempus a me definitum librum fuisse conscriptum, cum Alexander Polyhistor, circa nonagesimum annum a. Christum vixerit, Eupolemus etiam anteriori tempore. Sed uterque errat. Grabius haec adfert, suam opinionem defendens: „Validissime autem hoc confirmatur exinde, quod Alexander Polyhistor apud Eusebium, de praepar. evangel. lib. IX. c. 17. p. 149, testetur, Eupolemum de Enocho scripsisse, *Τȣτον εὑρηκέναι πρῶτον τὴν ἀστρολογίαν, οὐκ Αἰγυπτίȣς — Ἕλληνας δὲ λέγειν τὸν Ἄτλαντα εὑρηκέναι ἀςρολογίαν· εἶναι δὲ τὸν Ἄτλαντα τὸν αὐτὸν καὶ Ἐνώχ,* Eum primum invenisse astrologiam, non Aegyptios — Et Graecos quidem Atlantem astrologiae inventorem facere, sed Atlantem illum ipsum Enochum fuisse.“[1] Protinus locum ex libro Enochi a G. Syncello editum laudat, ubi Uriel archangelus Enochum leges et motus luminum coelestium docuisse dicitur; atque inde concludit, Eupolemum suam de Enocho astronomiae inventore sententiam necessario ex eodem fonte hausisse. Sed haec conclusio festinatione laborat. Nam Eupolemus non ex libro Henochi, sed ex mera Judaeorum traditione, Enochum, ab angelis edoctum, astronomiae parentem facientium, haec desumere potuit, vel etiam ex quibusdam libri partibus, diverso tempore compositis.

Fabricius autem, Syncellum hunc locum ex Alexandro Polyhistore citare contendit: „*παραλαβόντας ἀπὸ τȣ̃ τετάρτȣ τῶν*

---

1) p. 345.

Ἐγρηγόρων ἄρχοντος Χωραβιὴλ, τὸ τȣ̃ ἡλίȣ ἀνακυκλευματικὸν μέτρον εἶναι ἐν ζωδίοις δώδεκα, μοίραις τριακοσίαις ἑξήκοντα. a quarto Egregororum principe Chorabiele edoctos, mensuram periodi solis absolvi per duodecim signa, gradibus trecentis et sexaginta.[1] Sin autem doctissimus vir contextum penitus perspexisset, verba citata esse Georgii Syncelli, non Alexandri Polyhistoris, cognovisset. In antecedente pagina Syncellus longum locum Alexandri Polyhistoris laudaverat, quo decem reges ante diluvium enumerantur, quae fabulosa credens, illo ipso loco, quem Eabricius adfert, refutare conatur: Διὸ καὶ „ait" περὶ τῶν ἀπείρων ἐτῶν, καὶ τῶν δέκα βασιλέων τῶν πρὸ τȣ̃ κατακλυσμȣ̃, καὶ ὅσα ἄλλα ἄτοπα ἐν αὐτῇ λέλεκται, ἀπαγορεύων μηδὲν εἶναι ἀληθὲς, οὐδὲ τὴν τῶν ἐτῶν εἰς ἀνάλυσιν ἡμερῶν (p. τὴν τῶν ἐτῶν εἰς ἡμέρας ἀνάλυσιν) ἢ μερισμὸν ἀποδέχομαι· οὐδὲ τȣ̀ς ταῦτα ἀλληγορήσαντας καὶ εἰπόντας τὸν ἐνιαυτὸν ἡμέραν λογίζεσθαι τῶν πρὸ τȣ̃ κατακλυσμȣ̃.[2] Proxime sequuntur ea, quae Fabricius memorat: παραλαβόντας etc. Sed haec sunt luculentissime verba non Alexandri Polyhistoris, sed Georgii Syncelli, qui jam refutat eandem autoris sententiam, quam antea descripserat.

Ex his omnibus satis elucet, librum nostrum ante rem Christianam scriptum esse, verisimiliter prioribus Herodis regis annis. Non scriptum esse ab auctore Novi Testamenti scriptoribus posteriore aut coaequali, ex loco Judae apostoli manifestum est, quo probatur, illa aetate hunc librum sub Enochi nomine circumlatum fuisse.

Mirum sane videri possit, librum annis centum, vel quinquaginta ante Judae epistolam[3] scriptum, tam brevi temporis spatio tantam auctoritatem nactum esse; ut pro genuino Enochi patriarchae opere haberetur. Nequaquam vero ideo, quia Enochi nomen in fronte gesserit, sequitur eundem Henocho, ut vero auctori attributum fuisse. Liber Sapientiae prae se fert nomen

---

1) Codex Pseudepigr. V. Test. Vol. I. p. 198. 2) G. Syncelli Chronographia, p. 32. 3) Haec epistola vulgo creditur circa annum septuagesimum scripta esse. Si igitur Enochi librum octavo Herodis anno, hoc est tricesimo ante Christum adsignamus, seculo toto antiquior illa epistola est.

Salomonis, cujus personam scriptor ejus assumit; quis vero inde concludet, vere ab inspirato illo rege compositum esse? Si tamen illo tempore fuerunt, qui Enochi librum genuinum crediderint, haec res non tanti momenti est, quanti primo adspectu videri potest. Nam quamquam liber a Judaeo conscriptus sit, auctor ejus potest non in Palaestina habitasse; ita ut ex alia, et ut equidem opinor, remotissima terra in Judaeam allatus sit. Qua re originem ejus obscuritate obductam fuisse verisimile est.

Auctorem autem non in Palaestina habitasse, ex iis sequitur, quae capite septuagesimo primo de dierum longitudine diversis anni temporibus relata legimus. His tanta inest vis, ut dubitationi nullus relinquatur locus. Nam die nocteque in octodecim partes divisis, Enoch apocryphus dicit, longissimum anni diem consistere ex d u o d e c i m octodecim illarum partium.[1] Jam vero duodecim ad octodecim eodem modo se habent, ut sedecim ad viginti quatuor, in quot horas nunc dies dividitur. Regio autem, quae diem habeat sedecim horarum, sub alia plane latitudine ac Palaestina, sita sit, necesse est. Auctor quidem, ut certo ordine diei post aequinoctium incrementum definiret et quovis mense unam portionem adderet, minores particulas neglexisse poterat; sed vix eum multum aberravisse ab accurata observatione credibile est. Hinc concludere licet, regionem, in qua vixerit, non infra quadragesimum quintum septentrionalis latitudinis gradum, ubi longissimus dies horas habet quindecim et dimidium, vel supra quadragesimum nonum extendi, ubi longissimus dies accurate sedecim horas complet. Relegamur itaque sic ad septentrionalium Caspii et Euxini Ponti regionum tractum, intra quarum extremitates superiores patria Pseudohenochi sita esse videtur.

Quae si ita sunt, auctor libri forsan ex tribubus oriundus erat, quas Schalmanaser abductas „in Halah et Habor juxta fluvium Goshan et in Medorum urbibus habitare jussit;“[2] et quae nunquam ex captivitate redierunt. Grotius testatur[3], com-

---

1) Hoc tempore dies augetur prae nocte, duplicem habens longitudinem et duodecim partes, sed nox minuitur et amplectitur sex partes. V. 18, 19. 2) 2. Reg. XVII. 6. et 1. Chron. V. 26. 3) „Alii vero per חלח, C o l c h o s, per חבור, I b e r o s Asiae tum hic, tum I. Paral. V. in fine

mentatores quosdam opinari, Halam Colchidem esse, et Haborem Iberiam, quae ambae in regione supradicta sitae sunt. Confirmatur etiam haec conjectura Herodoti loco, qui Colchios sui temporis circumsisionis ritu usos narrat. Nec sane, cum Media australia et austro-occidentalia Caspii maris litora complecteretur, migratio captivorum Israelitarum, qui a reditu in patriam prohibebantur, versus septentrionem, obtinendae majoris securitatis et libertatis causa, incredibilis videtur. Sed nihil nostri interest, accurate definire regionem, in qua liber scriptus sit; sufficit affirmare, auctorem ejus sine dubio habitasse in provincia a Palaestina remota; quam rem longitudinis dierum ac noctium diversis anni partibus descriptio satis comprobat. Compositus itaque sub simulata Enochi persona et nomine, et ex terra remota in Judaeam allatus, non poterat innotescere sub alio titulo, quam Enochi, et quamquam a plurimis ob res quasdam minus congruas, ut apocryphus rejiceretur, tamen non deerant, qui externa specie ac falso nomine decepti, eum pro genuino patriarchae ipsius opere habuerint.

Apocryphorum librorum fatum plerumque singulare fuit. Ab his per pervicaciam theologicam vel partium studio temere in Scripturae canonem recepti, ab istis vero, per anxiam tuendae canonicae integritatis curam non modo simpliciter rejecti, sed omni contemtu atque contumelia affecti sunt. Sed utraque pars obcaecata praeconceptis opinionibus, me quidem judice, a sana via aberravit. Qualemcunque enim his scriptis tribuas dignitatem, certe utilissima sunt ad cognoscendas suae aetatis theologicas opiniones. Quod praecipue in Enochi librum quadrat; qui manifeste scriptus, antequam Christiana doctrina in orbe vulgata sit, quidquid de Messiae natura et ingenio iden-

---

interpretantur; et qui eo deducti sunt, putant eos esse, quos Colchos e Syris ortos et circumcisos fuisse narrat Herodotus, Ponticos illos scilicet etiam in Act. et Petri Epistola memoratos.“ Herodoti autem verba haec sunt: ἀλλὰ τοῖσι δὴ μᾶλλον, ὅτι μȣ̃νοι πάντων ἀνθρώπων Κόλχοι, καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Αἰθίοπες περιτάμνονται ἀπ’ ἀρχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοίνικες δὲ καὶ Σύριοι οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ καὶ αὐτοὶ ὁμολογέȣσι παρ’ Αἰγυπτίων μεμαθηκέναι. Lib. II. c. CIV. p. 127. ed. Gale.

tidem narrat, id ex communi Judaeorum sui temporis persuasion dixisse putandus est, adeo ut sit testis idoneus theologiae judaicae, qualis ante Jesum erat, et antequam Christiana religio dominari coeperit.

Pseudohenochus saepius et claris verbis memorat naturam quandam super omnia excelsam, et cum Domino spirituum habitantem, quam identidem Hominis Filium[1], Electum[2], Messiam[3], et Dei Filium[4] nuncupat. Disceptatum est inter eruditos de essentia filii hominis in visione Danielis descripta; et Unitarii contendunt existentiam ejus credi cum Jesu Christo coepisse, affirmantes sine contradictionis metu, neminem unquam Judaeorum opinionem praeexistentiae ejus fovisse, multoque minus eum ut numen divino cultu dignum coluisse. Sed Judaïcam doctrinam de hac re ante Christum penitus discrepasse ab ista, quam Unitarii in medium proferunt, adnotationibus meis ad primum Ezrae librum demonstravi. Praesens tamen opus plenius ac potentius de eadem re affert testimonium.

Noster liber evidenter Danielem imitatur, idque adeo, ut quid de prophetae hujus visionibus Judaei tum senserint, Pseudohenochus suis descriptionibus explicare putandus sit. Ideoque majoris sunt momenti ejus sententiae, quia haud imbutae christiano colore. Filium hominis describens, ait: „Antequam sol et sidera creata, antequam coeli stellae fixae sunt, nomen ejus invocatum est in praesentia Domini spirituum.... Omnes, qui in terra habitant, genua flectent et adorabunt coram eo, laudabunt et celebrabunt eum, et laudes ei canent nomine Domini spirituum. Nam Electus et Occultus exstitit in praesentia ejus, antequam mundus creatus esset et in aeternum.“[5] Rursus depingens terrores, quibus afficientur magni terrae reges die judicii, sic loquitur: „Stupescent et demittent vultus, et perturbabuntur, videntes Filium mulieris sedentem in throno gloriae. Tum reges, principes et omnes, qui terram possident, celebrabunt Illum, qui imperium habet omnium rerum, qui occultus erat; nam ab initio Filius hominis exstitit in secreto, quem Altissimus retinuit in

---

1) Cap. XLVI. 1, 2. XLVIII. 2. etc. 2) Cap. XLVIII. b. 2. etc. 3) Cap. XLVIII. 11. LI. 4. 4) Cap. CV. b. 2. 5) Cap. XLVIII. 3, 4, 5.

praesentia potentiae suae et revelavit electis.... Omnes reges, principes, excelsi, et qui dominantur terrae, in facies procumbent coram eo, et adorabunt eum. Spem suam collocabunt in hoc Filio hominis, et supplicabunt eum, et petent ab eo misericordiam." [1]

Duobus his locis praeexistentia Messiae ita affirmatur, ut ne umbra quidem dubitationis relicta sit. Nec talis est haec praeexistentia, qualem Cabbalistae philosophi ei tribuunt, qui credunt animas omnium hominum, ideoque etiam Messiae, ab initio creatas esse, cum mundus ipse formaretur, verum enimvero existentia totius mundi ac luminum coelestium creationem antecedens, ac prior omnibus rebus visibilibus et invisibilibus „ante omnem rem occultam." Nec minus certum est, praeexistentiam illi tributam vere divinam esse; „nam ante omnia nomen ejus" dicitur „invocatum in praesentia Domini spirituum — Electus et Occultus erat coram eo — qui dominatur omnibus rebus, nam ab initio Filius hominis in secreto exstitit, quem Altissimus reservavit in praesentia potentiae suae." Et postea dilucide affirmat, „omnes terrae reges procubituros et adoraturos coram eo, laudaturos et celebraturos eum" ut naturam vere divinam. Neque Electus tantum sive Messias describitur, sed etiam alia divina Persona sive Potestas; quae utraque, sub communi nomine Dominorum, dicuntur praefuisse aquae, hoc est, ut equidem opinor, fluidae moli seu materiae nondum formatae, creationis tempore: „Ille vocabit omnem potestatem coelorum, omnes sanctos desuper, et potestatem Dei. Cherubim, Seraphim et Op anim, omnes angeli potentiae et omnes angeli Dominorum, scilicet Electi et alterius potentiae, quae erat super aqua illo die, tollent conjunctim vocem suam" etc.[2] Alludit hoc loco ad primum Geneseos versum, ubi Spiritus Dei versatus esse super aqua dicitur. Sicut igitur filii hominis descriptio, quam noster exhibet, communem Judaeorum de prophetica Danielis visione opinionem adumbrare putanda est, ita iste locus veterem judaicam interpretationem mundi creationis a Mose relatae continet. Habemus itaque non pluralitatem tantum, sed accuratam et distinctam Trinitatem personarum sub nomine Dei et

1) Cap. LXI. 8, 9, 10, 12, 13. 2) Cap. LX. 13, 14.

Dominorum; Domini autem nuncupantur Electus et altera Potestas, quae operam suam contulisse dicuntur in formatione mundi, illo die, hoc est, die creationis. Praeterea memoratur singularis angelorum classis ministerio horum intenta.

Hoc argumentum, quo Judaeis demonstratur ante Christum natum doctrinam Trinitatis innotuisse, mihi videtur multo gravius ac firmius, quam illud, quod frequenter, sed me quidem judice, non sufficienter ex philosophicis antiquae Cabbalae principiis deductum est. Haud me latet, Cabbalisticam theologiam novisse Aziluth sive emanationes Dei; sed has, prout equidem contra multorum Christianorum opinionem persuasum habeo, nullo tempore Judaei pro diversis personis, sed tantum pro distinctis energiis in numine divino habuerunt. Revera argumentum istud, qualecunque sit, plus probaret, quam asseclae volunt, nam inde sequeretur, Judaeos decem, non tres credidisse personales e Deo emanationes; hic enim est numerus Sephirotharum.[1] Imaginatio semper amat similitudines invenire, ubi

---

1) Qui doctrinam christianae trinitatis in Sephirotis Cabbalisticis inveniunt, tribus primis earum tantum animum advertunt, neque reputant, omnes aeque a Cabbalistis ut divinas emanationes considerari, variam Dei conceptionem, in operibus ejus revelatam, complectentes. „Antequam magna Causa omnium rerum, secretissimus secretorum, mundum crearet, antequam res conficeret intellectu percipiendas aut formas produceret, Ille erat," sic ajunt, „solus per se sine figura sive similitudine. Sed cum creatio coepisset, quia existentia Dei nonnisi per energias ejus manifestari poterat, ex immensitate propriae ei essentiae exsiluit prima divinarum Sephiroth sive enumerationum, in variis gradibus infinitum divini numinis effluvium novem aliis communicans, quae computatae decemplicem Dei ideam nobis explicant. Eadem autem unio statuitur esse inter totam decadem, quae inter primam triadem, et hebdomadem reliquam, omnes separabiles quoad actionis modos, sed inseparabiles quoad naturam. Praeterea, si tres priores a reliquis separantur, ut mere intelligibiles emanationes, magnus Deitatis ipsius fons negligitur, ille „in cujus potestate est" ut Zohar dicit, „augere in iis aut minuere influentiam suam, secundum beneplacitum suum." Edit. Mant. Vol. II. p. 43. Etsi enim nomen primi fontis omnis divinae emanationis, Or-En-Soph, (sive Lux infinita, ut a Cabbalistis nuncupatur), interdum Kether sive Coronae tribuitur, primae Sephirotae: tamen Or-En-Soph ipsa clare distinguitur ab hac et quavis alia Sephirotha. Quare argumenta eorum, qui his cabbalisticis commentis nituntur, solido carere mihi videntur fundamento; et ex his comprobari posset quaternitas

nullae sunt, sed sobria ratio nunquam eorum vanitati assentiet, qui christianam fidem adulterina Judaicae Cabbalae veste ornare tentant. Singularis illa, et eos forsan, qui in penitius intrant, inebrians, allegoricarum subtilitatum series sine dubio splendidiores aeque ac obscuriores partes habet, et errores aeque continet ac veritatem; neque vero nos haec rudia et indigesta commenta amussim sacrae scripturae faciemus, sed ea potuis ad antiquam orientis philosophiam referimus, ex qua originem traxisse videntur, et a qua non magis separari possunt, quam umbra a corpore suo.

Sed noster ille locus longe diversi est ingenii. Nihil enim habet Cabbalistici, nihil allegorici, sed clare, quamvis obiter doctrinam attingit, quae nisi usitatissima fuisset tum temporis inter Judaeos, vix intelligi potuit. Tres Domini enumerantur: Dominus spirituum, Dominus electus et Dominus altera potestas; ex quo evidentissime elucet, auctorem libri agnovisse tres distinctas personas. divini nominis et potentiae participes. Haec igitur videtur vulgaris Judaeorum doctrina fuisse de natura divina ante rei Christianae originem ac divulgationem.

Denique etiamsi liber noster abundet passim fabulis et commentis, tamen et fabulae et commenta interdum delectare, et prodesse possunt, condemnari autem tum demum merentur, cum aut impietati inserviant, aut infidelitati. Praeterea multa, forsan plurima eorum, quae vituperamus, populari traditione nituntur, quam vel antiquitas sua sola commendat. Auctorem non inspiratum fuisse, haud est, quod repetamus, quamquam vero opus ejus apocryphum sit, non ideo ut erroribus repletum damnandum est. Et etiamsi regula fidei non sit, tamen multa continere potest emendandis moribus et ad pietatem erigendis utilia; summo autem jure Pseudohenochus putandus est testis idoneus theologicarum opinionum sua aetate vulgatarum. Non omnia esse concedenda antiquitati, verissimum est, et ratione atque experientia comprobatum; sed in perlegendis his remotae aetatis ac regionis reliquiis, quamvis multa damnanda invenias, tamen, si non nimis sis fastidiosus, plura etiam

---

potius, quam trinitas personarum in divino numine, etiamsi trium tantum Sephirotharum ratio habeatur.

probanda; et si interdum fremas, saepius subridebis, nec raro admiraberis etiam vivacem scriptoris imaginationem, qui rapitur longe trans flammantes mundi terminos

— — extra
Processit longe flammantia moenia mundi;

explicans omne creationis secretum, splendores coeli et orci terrores, domicilia animarum defunctarum, et myriades catervarum coelestium, Seraphim, Cherubim et Ophanim, qui cingunt ardentem thronum et celebrant sanctum nomen magni Domini spirituum, omnipotentem patrem hominum et angelorum.

Quoniam ordo capitum et versuum in duobus MSS. diversus est et sine consilio constitutus videtur, semper secutus sum Bodleianum MS. Notavi tamen sectiones, quas Parisiense MS. a Woidio descriptum exhibet, quod exactius est ceteris. Bodleianum MS. notat eas duobus tantum vel tribus locis.

Supra observavi, diversas libri partes fortasse diversis temporibus compositas esse. Addiderim non diversos modo tractatus sed et a diversis auctoribus compositos esse posse. Sex prima capita continent Enochi benedictionem justis et poenam peccatoribus nuntiatam. Cap. VII. Sect. II. describitur angelorum commercium cum hominum filiabus, elevatio Enochi ad coelum, visio Omnipotentis, legatio ad lapsos angelos, peregrinatio per coelum, orcum et paradisum, et circuitus mundi terminorum. Singula haec continuntur quatuor sectionibus et triginta capitibus. Sect. VI. Cap. XXXVII. incipit secunda visio, quae centum et tres parabolas amplecti dicitur. Sed harum tres tantummodo exhibentur, prima a cap. XXXVIII. ad cap. XLV. (sect. VII.), secunda a Cap. XLV. ad cap. LVI. (sect. IX.), tertia a cap. LVI. ad cap. LXIX. (sect. XII.) Jam vero singulare quiddam occurrit. Capita enim LXIV., LXV.. LXVI,. et primus versus cap. LXVII., interposita sunt, complectentia visionem diluvii, non ab Enocho praedictam, sed a Noacho ipso in prima persona narratam.

Sequentia capita, LXIX., LXX. (sect. XII.) breviter describunt aliam visionem Omnipotentis. Cap. LXXI. (sect. XIII.) ad cap. LXXXII. (sect. XVI.) continetur „liber de revolutionibus

luminarium" Enocho ab archangelo Uriele explicitus. Haud dubitandum est, hunc singularem esse tractatum, quo Enochus astronomicas observationes filio suo Mathusalae tradit.

Reliqua libri pars somnia exhibet et visiones, quas a se visas Mathusalae filio narrat Enochus, qui sub finem inducitur liberos suos docens et ad justitiam exhortans.

